Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Landmands-Almanakken

1956

Grundlagt af J. Gr. Pinholt

Chr. Erichsens Forlag

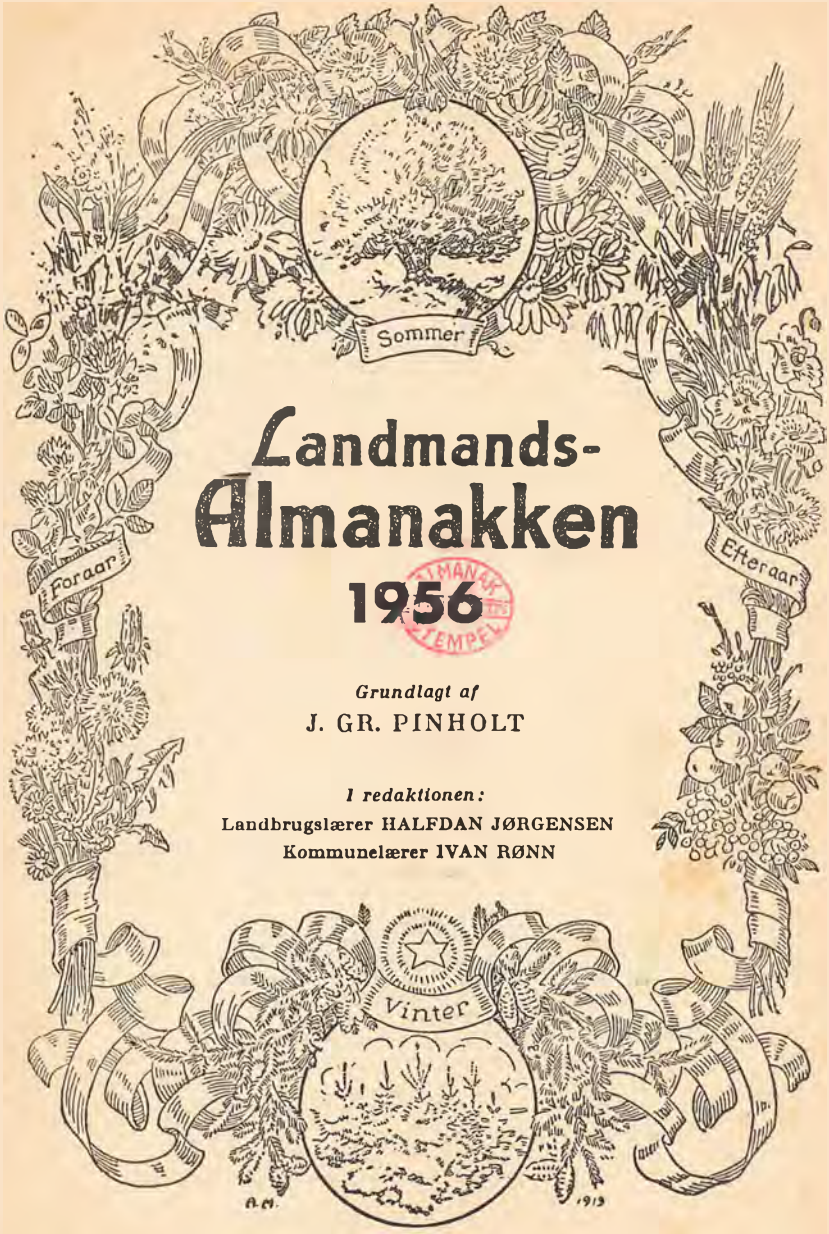

Landmands-Almanakken 1956

ALMANAK STEMPEL

Grundlagt af

J. GR. PINHOLT

I redaktionen:

Landbrugslærer HALFDAN JØRGENSEN

Kommunelærer IVAN RØNN

CHR. ERICHSENS FORLAG

WEE TRAKTOR SPRØJTEN

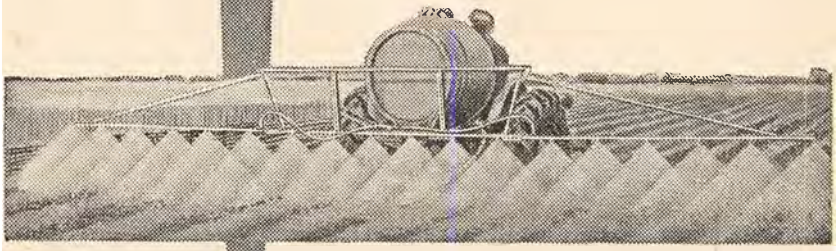

For en ringe ekstra-udgift bliver Deres traktor en effektiv motor-sprøjte

Wee-traktorsprøjten, der monteres direkte på kraftudtagsakslen, kan leveres som:

WEE AGRO

Lavtryksprøjte til marksprøjtning. Pumpe af ny amerikansk konstruktion af hidtil ukendt slidstyrke selv ved sprøjtning med slibende vædsker. Selvfyldende, stor kapacitet, stærke kugleleier, let monterbar.

WEE UNIVERSAL

Kombineret høj- og lavtryksprøjte til mark- og frugttræssprøjtning m. m. Stempelpumpe med to horisontale, porcelænsforede cylindre, ventiler af rustfrit stål, stærke kugle- og rulleleier, alle bevægelige dele i lukket oliebad, let monterbar.

STANDARDUDSTYR FOR BEGGE MODELLER: 6 m spredebom med syrebestandig foring og to sæt dyser for henholdsvis flat og round spray. Alle slanger og filtre, reduktionsventil, manometer og alt tilbehør.

Ekstra udstyr: 400 liter egetræstønde kr. 100.-, injektor til Wee-Universal sprøjten kr. 140.-, større spredebredde kr. 15.- pr. m incl. dyser.

Priser: WEE-UNIVERSAL modellen ... kr. 2760.-
WEE-AGRO modellen ..... kr. 1185.-

Demonstreres overalt - forlang brochure.

BÜLOW AGRO CO.

BÜLOW AGRO

RØDOVREVEJ 239 - 243
VANLØSE
TELF. RØ. 3456

Hvorfor er Landboen sund og stærk
men Stadboen svækket og bleget?
Jo: Landet, det er Vorherres Værk,
men Staden, den er vort eget.
Erik Bøgh

Indhold

Omslag: Udført i trefarvetryk efter maleri af *Rasmus Christiansen.*

Det danske kongehus .. 5
Almanak 6
Formørkelser, planeterne etc. 30
Alfabetisk markedsfortegnelse 31
Den jord, der dyrkes – 37
Er kunstgødningsregningen for stor? 38
Regnskabsføring og skattevæsen 41
Kåring af køer 44
De kære heste 49
Traktorens afskrivning. 52
Exportværdien af danske landbrugsvarer 1954 53
Hvordan fordeler eksporten sig? 54
Hvem kan lide ost? ... 56
Vort landbrugsareals fordeling 57
Demonstrationsbrug for kvæg 58
Okser som trækdyr ... 61
Landbrugsministeriets budget 62
Om frugt 63
Køkkenkrogen 64
Husholdningsudgifter . 66

Jan Pender Schmidt: Høst-hymne 68
K. Magleby Sørensen: Det splintrede kors 69
Erik Bertelsen: Den nye hat 82
Steffen Steffensen: Kæltringer 87
Niels Kjøngsdal: Styrkeprøven 93
Karen Plovgaard: I forvisning 103
Holger Willumsen: Diktafonen 109
Maja Hyldgaard: Ud vil jeg – ud – 117
Tom Olufson: Vorherres barn 124
Morten Nicolaisen: »Proppen« 130
Caroline Willumsen: Mons 135
Karen Plovgaard: Kobberkarret 142
Oskar Mortensen: Maries øjne 152

De manges fordel - *for alment vel!*

ALMINDELIGT DANSK
VARE-OG INDUSTRILOTTERI

Indtil 4 gevinster på een lodseddel. Årlig: 228.024 gevinster til beløb 4.650.770 kroner

I DANSKE VARER

herunder ekstra-præmier i samtlige trækninger (til henhv. første og sidste nummer).

VARELOTTERIET

DYVA & JEPPESENS FORLAG

AKTIESELSKAB

SØLVGADE 10 . KØBENHAVN K
TELEFON CENTRAL 230

Det danske kongehus

Kong *Frederik IX* til Danmark, de Venders og Goters, hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 11. marts 1899, succederede 20. april 1947, formælet 24. maj 1935 med dronning *Ingrid* Victoria Sofia Louise Margareta, prinsesse af Sverige, født 28. marts 1910.

Døtre: 1) Tronfølgeren *Margrethe* Alexandrine Thorhildur Ingrid, født 16. april 1940. 2) *Benedikte* Astrid Ingeborg Ingrid, født 29. april 1944. 3) *Anne-Marie* Dagmar Ingrid, født 30. aug. 1946.

Broder: Arveprins *Knud* Christian Frederik Michael, født 27. juli 1900, formælet 8. september 1933 med *Caroline-Mathilde* Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid (se nedenfor). Børn: a) *Elisabeth* Caroline-Mathilde Alexandrine Helena Olga Thyra Feodora Estrid Margarethe Désirée, født 8. maj 1935. b) *Ingolf* Christian Frederik Knud Harald Gorm Gustav Viggo Valdemar Aage, født 17. februar 1940. c) *Christian* Frederik Franz Knud Harald Carl Oluf Gustav Georg Erik, født 22. okt. 1942.

Faders søskende: 1) *Haakon VII*, Norges konge (Christian Frederik *Carl* Georg Valdemar Axel), født 3. aug. 1872, formælet 22. juli 1896 med *Maud* Charlotte Marie Victoria, datter af kong Edward VII af England, født 26. nov. 1869, død 20. nov. 1938. 2) *Harald* Christian Frederik, født 8. okt. 1876, død 30. marts 1949, formælet 28. april 1909 med *Helena* Adelheid Victoria Marie, prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Lyksborg, født 1. juni 1888. Børn: a) *Feodora* Louise Caroline-Mathilde Victoria Alexandra Frederikke Johanne, født 3. juli 1910, formælet 9. sept. 1937 med *Christian* Nikolaus Wilhelm Friedrich Albert Ernst Stephan, prins af Schaumburg-Lippe, født 20. februar 1898. b) *Caroline-Mathilde* Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid, født 27. april 1912, formælet 8. sept. 1933 (se ovenfor). c) *Alexandrine-Louise* Caroline-Mathilde Dagmar, født 12. dec. 1914, formælet 22. jan. 1937 med greve *Luitpold Alfred* Friedrich Karl til Castell-Castell, født 14. nov. 1904, død 6. nov. 1941. d) *Gorm* Christian Frederik Hans Harald, født 24. febr. 1919. 3) *Ingeborg* Charlotte Caroline Frederikke Louise, født 2. aug. 1878, formælet 27. aug. 1897 med Oskar *Carl* Vilhelm, prins af Sverige, hertug af Västergötland, født 27. febr. 1861, død 24. okt. 1951. 4) *Dagmar* Louise Elisabeth, født 23. maj 1890, formælet 23. nov. 1922 med hofjægermester, kammerjunker *Jørgen* Carl Gustav *Castenskiold* til Kongstedlund, født 30. nov. 1893.

Farfaders broders børn: 1) *Axel* Christian Georg, født 12. august 1888, formælet 22. maj 1919 med *Margaretha* Sofia Lovisa Ingeborg, prinsesse af Sverige, født 25. juni 1899. Søn: *Georg* Valdemar Carl Axel, født 16. april 1920, formælet 16. sept. 1950 med prinsesse *Anne* Ferelith Fenella, født Bowes-Lyon, født 4. dec. 1917. 2) *Viggo* (se nedenfor). 3) *Margrethe* Françoise Louise Marie Helene, født 17. sept. 1895, formælet 9. juni 1921 med *Renatus* Karl Maria Joseph, prins af Bourbon-Parma, født 17. okt. 1894.

Viggo Christian Adolph Georg, født 25. dec. 1893, prins, greve af Rosenborg, formælet 10. juni 1924 med dr. med. James O. Greens datter *Eleanor* Margaret, prinsesse Viggo, grevinde af Rosenborg, født 5. nov. 1895.

Fadervor, Matth. 6,5—13. 1' række, Luk. 2,21.

			op	
S	1	Nytår	21 1	
M	2	Abel	22 25	Jorden nærmest solen
Ti	3	Enoch	23 45	
O	4	Methusalem	—	Sol. op 8.41' n. 15.48' Tusmørket varer 52'
To	5	Simeon	1 3	◑ s. kv. 23.41'
F	6	**Hellig 3 konger**	2 19	
L	7	Knud hertug	3 32	

Jesus velsigner de små børn, Mark. 10, 13—16. 1' række, Luk. 2, 42 til enden.

S	8	1. s. e. h. 3 k.	4 41	Erhardt
M	9	Julianus	5 44	
Ti	10	Paul eremit	6 38	Merkur størst østl. elong.
O	11	Hyginus	7 21	Sol. op 8.37' n. 15.58' Tusmørket varer 51'
To	12	Reinhold	7 56	☾ fjernest jorden
			ned	
F	13	Hilarius	16 49	● n. m. 4.1'
L	14	Felix	18 1	

Zakæus, Luk. 19, 1—10. 1' række, Joh. 2, 1—11.

S	15	2. s. e. h. 3 k.	19 13	Maurus
M	16	Marcellus	20 26	
Ti	17	Antonius	21 40	
O	18	Prisca	22 55	Sol. op 8.30' n. 16.11' Tusmørket varer 49'
To	19	Pontianus	—	
F	20	Fab. og Seb.	0 12	◐ f. kv. 23.58'
L	21	Agnes	1 32	Uranus i opp. til solen

Giv os mere tro, Luk. 17, 5—10. 1' række, Matth. 8, 1—13.

S	22	3. s. e. h. 3 k.	2 53	Vincentius
M	23	Emerentius	4 12	
Ti	24	Timotheus	5 23	
O	25	Pauli omv.	6 21	Sol. op 8.20' n. 16.25' Tusmørket varer 48'
To	26	Polycarpus	7 4	☾ nærmest jorden
F	27	Chrysostomus	7 37	○ f. m. 15.40'
			op	
L	28	Fred. 6. føds.	18 26	Carolus Magnus

De betroede talenter, Matth. 25, 14—30. 1' række, Matth. 20, 1—16.

S	29	Chr. 7. føds.	19 54	Septuagesima. Valerius
M	30	Adelgunde	21 19	
Ti	31	Vigilius	22 41	

MARKEDER

2. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Holsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

3. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H. eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

4. København eksp. HKt, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

5. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

6. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

7. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.

9. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Ulstrup (Hornum st.) H, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

10. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Aalestrup H, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Varde HLk, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

11. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens H, eksp. Kt, Herning H, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

12. Holstebro Lk, Lemvig HKt.

13. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Holstebro HLk.
14. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
16. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
17. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
18. København eksp. HKt, Svendborg H, Hjørring H, Fjerritslev H, Thisted Lk, Kjellerup HKf, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
19. Skørping H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
20. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk.
21. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
23. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
24. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
25. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
26. Hjallerup H, Nr. Sundby H, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
27. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.
28. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
30. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
31. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

			op	
O	1	Brigida	24 0	Sol. op 8.8′ n. 16.40′ Tusmørket varer 46′
To	2	Kyndelmisse	—	
F	3	Blasius	1 16	◑ s. kv. 17.8′
L	4	Veronica	2 28	

Sædens vækst, Mark. 4, 26—32. 1′ række, Luk. 8, 4—15.

S	5	Sexagesima	3 34	Agathe
M	6	Dorothea	4 32	
Ti	7	Richard	5 19	☾ fjernest jorden
O	8	Corintha	5 57	Sol. op 7.54′ n. 16.55′ Tusmørket varer 45′
To	9	Apollonia	6 26	
F	10	Scholastica	6 49	
			ned	
L	11	Euphrosyne	17 1	● n. m. 22.38′

Op til Jerusalem, Luk. 18, 31 til enden.
1′ række, Matth. 3, 13 til enden.

S	12	Fastelavn	18 14	Quinquagesima. Esto mihi Eulalia
M	13	Benignus	19 28	
Ti	14	Hvide tirsdag	20 43	Valentinus
O	15	Aske onsdag	22 0	Faustinus Sol. op 7.39′ n. 17.10′ Tusmørket varer 44′
To	16	Juliane	23 19	Jupiter i opp. til solen
F	17	Findanus	—	
L	18	Concordia	0 38	

Hvem er den største? Luk. 22, 24—32. 1′ række, Matth. 4, 1—11.

S	19	1. s. i fasten	1 56	Quadragesima. Invocavit Ammon ◐ f. kv. 10.21′
M	20	Eucharias	3 8	
Ti	21	Samuel	4 9	Merkur størst vestl. elong.
O	22	Tamperdag	4 57	Peders stol Sol. op 7.23′ n. 17.25′ Tusmørket varer 43′
To	23	Papias	5 33	☾ nærmest jorden
F.	24	Skuddag	6 1	
L	25	Matthias	6 23	

Menneskets afmagt, Jesu magt, Mark. 9, 17—29.
1′ række, Matth. 15, 21—28.

			op	
S	26	2. s. i fasten	18 47	Reminiscere. Victorinus ○ f. m. 2.41′
M	27	Inger	20 11	
Ti	28	Leander	21 33	
O	29	Øllegaard	22 52	Sol. op 7.6′ n. 17. 40′ Tusmørket varer 42′

MARKEDER

1. København eksp. HKt, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens H, eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
2. Aalborg H, Vejle H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.
3. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Herning H.
4. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
6. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
7. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
8. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Kjellerup HKt, Thisted Lk, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
9. Holstebro Lk, Lemvig HKt, Skjern H.
10. Odense Lk, Hobro Lk, Skive Lk, Holstebro HLk.
11. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
13. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
14. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp.

Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa H, eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

15. København eksp. HKt, Svendborg H, Fjerritslev H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

16. Skørping H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

17. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk.

18. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.

20. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sindal H, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Hurup H, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

21. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give HKt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

22. København eksp. HKt, Hjørring H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens H, eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

23. Maribo H, Faaborg H, Hjallerup H, Nr. Sundby H, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

24. Nykøbing F. H, Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

25. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.

27. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Tørring H, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

28. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

29. København eksp. HKt, Kjellerup HKt, Thisted Lk, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

To 1	Albinus	op —	
F 2	Simplicius	0 8	
L 3	Kunigunde	1 18	
	Løgnens fader, Joh. 8, 42—51. 1' række, Luk. 11, 14—28.		
S 4	3. s. i fasten	2 20	Oculi. Adrianus
M 5	Theophilus	3 12	◑ s. kv. 12.53'
Ti 6	Gotfred	3 53	☾ fjernest jorden
O 7	Perpetua	4 26	Sol. op 6.48' n.17.55'
To 8	Beata	4 52	Tusmørket varer 42'
F 9	40 riddere	5 13	
L 10	Ædel	5 30	
	Jesus livets brød, Johs. 6, 35—51. 1' række, Johs. 6, 1—15.		
S 11	**Fred. 9 føds.**	5 46 ned	Midfaste. Lætare. Thala
M 12	Gregorius	18 29	● n. m. 14.36'
Ti 13	Macedonius	19 45	
O 14	Eutychius	21 5	Sol. op 6.30' n. 18.9'
To 15	Zacharias	22 25	Tusmørket varer 42'
F 16	Gudmund	23 45	
L 17	Gertrud	—	
	Mariæ lovsang, Luk. 1, 46—56. 1' række, Luk. 1, 26—38.		
S 18	5. s. i fasten	0 58	Judica
M 19	Joseph	2 2	Fred. 3 føds. Alexander
Ti 20	Gordius	2 53	◐ f. kv. 18.13'
O 21	Benedictus	3 32	Jævndøgn
To 22	Paulus	4 2	Sol. op 6.12' n. 18.23'
F 23	Fidelis	4 26	Tusmørket varer 42'
L 24	Ulrica	4 45	☾ nærmest jorden
	Jesus salves i Bethania, Mark. 14, 3—9. 1' række, Matth. 21, 1—9.		
S 25	**Palmesøndag**	5 3	Mariæ bebudelse
M 26	Gabriel	5 20	○ f. m. 14.11'
Ti 27	Kastor	op 20 26	Eustachius
O 28	**Dronn. Ingrid**	21 44	Sol. op 5.53' n. 18.37'
To 29	**Skærtorsdag**	22 58	Tusmørket varer 42'
F 30	**Langfredag**	—	Jonas
L 31	Fred. 5 føds.	0 4	Quirinus
			Balbina

MARKEDER

1. Haslev H, Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.
2. Roskilde H, Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Herning H.
3. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
5. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Videbæk H, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
6. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Rødby H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Skanderborg H, Brande H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt. Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
7. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
8. Nr. Sundby H, Aalestrup H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Grindsted H.
9. Odense Lk, Sindal H, Skive Lk, Hobro Lk, Ribe HLk.
10. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk, Brørup H.
12. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
13. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt,

Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
14. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Ejby H, Aars H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens H, eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
15. Skørping H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.
16. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk, Holstebro HLk.
17. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
19. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Skjern H, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
20. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give HKt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Løgumkloster H, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
21. København eksp. HKt, Svendborg H, Ulstrup (Hornum st.) H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
22. Hjallerup H, Pandrup H, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
23. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.
24. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
26. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
27. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Maribo H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
28. København eksp. HKt, Odense Lk, Hjørring H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Skive Lk, Hobro Lk, Randers eksp. Kt, Horsens H, eksp. Kt, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
31. Skovsgaard H, Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

Kristi opstandelse, Matth. 28, 1—8. 1' række, Mark. 16, 1—7.

			op	
S	1	Påskedag	1 1	Hugo
M	2	2. påskedag	1 47	Theodosius
Ti	3	Nicætas	2 24	◑ s. kv. 9.6′ ☾ fjernest jorden
O	4	Ambrosius	2 52	Sol. op 5.35′ n. 18.51′ Tusmørket varer 43′
To	5	Irene	3 15	
F	6	Sixtus	3 34	
L	7	Egesippus	3 51	

Vogt mine får, Joh. 21, 15—19. 1' række, Joh. 20, 19 til enden.

S	8	1. s. e. påske	4 6	Quasimodo. Chr. 9 føds. Janus
M	9	Procopius	4 22	
Ti	10	Ezechiel	4 39	
O	11	Leo	ned 20 6	Sol. op 5.17′ n.19.5′ Tusmørket varer 44′ ● n. m. 3.39′
To	12	Chr. 4 føds.	21 28	Julius Venus størst østl. elong.
F	13	Justinus	22 45	
L	14	Tiburtius	23 54	

Hyrden og fårene, Joh. 10, 22—30. 1' række, Joh. 10, 11—16.

S	15	2. s. e. påske	—	Misericordia domini Chr. 5 føds. Olympia ☾ nærmest jorden
M	16	Præse Margr.	0 50	Mariane
Ti	17	Flyttedag	1 33	Anicetus
O	18	Eleutherius	2 5	Sol. op 5.0′ n. 19.19′ Tusmørket varer 46′ ◐ f. kv. 0.28′
To	19	Daniel	2 30	Neptun i opp. t. solen
F	20	Sulpicius	2 51	
L	21	Florentius	3 9	

Vejen, sandheden og livet, Joh. 14, 1—11. 1' række, Joh. 16—22.

S	22	3. s. e. påske	3 25	Jubilate. Cajus
M	23	Georgius	3 43	
Ti	24	Albertus	4 2	
O	25	Mark. evang.	op 4 24	Sol op 4.43′ n. 19.33′ Tusmørket varer 48′ ○ f. m. 2.40′
To	26	Cletus	21 48	
F	27	Bededag	22 49	Charl.Amalie. Ananias
L	28	Vitalis	23 40	

Sandheden gør fri, Joh. 8, 28—36. 1' række, Joh. 16, 5—15.

S	29	4. s. e. påske	—	Cantate. Peter martyr
M	30	Severus	0 21	

MARKEDER

3. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, eksp. HKt, Sorø HKt, Nakskov eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Svendborg eksp. Kt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aalborg eksp. Kt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Brande H, Silkeborg Kt, Give Kt, Vejle eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ølgod HKt, Ribe Kt, Aabenraa eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

4. København eksp. HKt, Fjerritslev H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens H, eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

5. Aalborg H, Vejle H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.

6. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Tørring H.

7. Aalborg Lk, Løgstør H, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk, Vorbasse H.

9. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Halvrimmen H, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

10. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning H, eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

11. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Dalager H, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

12. Holstebro Lk, Lemvig HKt, Holsted HKt, Kliplev HLk.
13. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.
14. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
16. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Ulstrup (Hornum st.) H, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt. Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
17. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Glæsborg H, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
18. København eksp. HKt, Thisted Lk, Aalestrup H, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Vejen H, Skærbæk HKt.
19. Aabybro H, Skørping H, Hørdum H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.
20. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk, Holstebro HLk, Ribe HLk, Tønder HLk.
21. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
23. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Horsens H, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
24. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Hurup H, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Tarm HLk, Vinderup H, Aabenraa eksp. Kt, Skærbæk Lk, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
25. København eksp. HKt, Nykøbing F. H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Ulfborg HLk, Skærbæk HKt.
26. Odense Lk, Hjallerup H, Hobro Lk, Hammel H, Vejle H, Give H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Grindsted H.
28. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Skive Lk, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk, Videbæk H, Tønder HLk.
30. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sindal H, Sæby HKt, Aars HKt, Løgstør HKt, Hadsund Kt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Egtved H, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

Ti	1	Philip, Jacob	op 0 52	Voldermisse ☾ fjernest jorden
O	2	Athanasius	1 17	Sol.op 4.27′ n. 19.47′ Tusmørket varer 50′ Merkur størst østl. elong.
To	3	Korsmisse	1 38	◑ s. kv. 3.55′
F	4	Florian	1 55	
L	5	Danm.befrielse	2 11	Gothard De lyse nætter begynder
		Jesu bøn for disciplene, Joh. 17, 1—11. 1′ række, Joh. 16, 23—28.		
S	6	5. s. e. påske	2 26	Rogate. Johannes a. p.
M	7	Flavia	2 42	
Ti	8	Stanislaus	3 0	
O	9	Caspar	3 22 ned	Sol. op 4.13′ n. 20.1′ Tusmørket varer 53′
To	10	Kr. himmelf.	20 24	Gordianus. ● n. m. 14.4′
F	11	Mamertus	21 39	
L	12	Pancratius	22 42	
		At de alle må være eet, Joh. 17, 20 til enden. 1′ række, Joh. 15, 26 til enden og 16, 1—4.		
S	13	6. s. e. påske	23 31	Exaudi. Ingenuus ☾ nærmest jorden
M	14	Kristian	—	
Ti	15	Sophie	0 7	Sol.op 3.59′ n. 20.14′
O	16	Sara	0 35	Tusmørket varer 56′ Venus lyser stærkest
To	17	Bruno	0 57	◐ f. kv. 6.15′
F	18	Erik	1 15	
L	19	Potentiana	1 32	
		Helligåndens komme, Joh. 14, 15—21. 1′ række, Joh. 14, 23 til enden.		
S	20	Pinsedag	1 49	Angelica Saturn i opp. til solen
M	21	2. pinsedag	2 7	Helene
Ti	22	Castus	2 28	
O	23	Tamperdag	2 53	Desiderius Sol. op 3.48′ n. 20.26′ Tusmørket varer 60′
To	24	Esther	3 24 op	○ f. m. 16.26′
F	25	Urbanus	21 34	
L	26	Beda	22 18	
		Dåb i den treenige Guds navn, Matth. 28, 18 til enden. 1′ række, Joh. 3, 1—15.		
S	27	Trinitatis	22 53	Lucian
M	28	Vilhelm	23 20	☾ fjernest jorden
Ti	29	Maximinus	23 42	
O	30	Vigand	—	Sol. op 3.39′ n. 20.36′ Tusmørket varer 64′
To	31	Petronella	0 0	

MARKEDER

1. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Tørring H, Brande H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning H, eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Skærbæk Lk, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

2. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Holstebro HLk, Skjern HKt, Hellevad HLk, Skærbæk HKt.

3. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Brørup H, Varde HLk.

4. Odense Lk, Roskilde H, Skive Lk, Hobro Lk, Ribe HLk, Tønder HLk.

5. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.

7. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt, Arnum HLk.

8. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

9. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Bække H, Gram HLk, Skærbæk HKt.

11. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Grindsted H.

12. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

14. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe

HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

15. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

16. København eksp. HKt, Svendborg H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

17. Aabybro H, Skørping H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.

18. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk.

19. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers HLk, Horsens Lk.

22. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse eksp. HKt, Sorø HKt, Nakskov eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Svendborg eksp. Kt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aalborg eksp. Kt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Grenaa HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Give Kt, Vejle eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Ribe Kt, Grindsted HKt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

23. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

24. Hjallerup H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

25. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

26. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

28. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjøring H, eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

29. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

30. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

31. Svendborg Lk, Hammel H, Glæsborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

			op	
F	1	Nikomedes	0 16	◑ s. kv. 20.13′
L	2	Marcellinus	0 31	

Den rige konde, Luk. 12, 13—21. 1′ række, Luk. 16, 19 til enden.

S	3	1. s. e. trin.	0 46	Fred. 8 føds. Erasmus
M	4	Optatus	1 3	
Ti	5	**Grundlovsdag**	1 23	Kong Hans' f. Bonifacius
O	6	Norbertus	1 47	Sol. op 3.32′ n. 20.45′ Tusmørket varer 67′
To	7	Jeremias	2 19	
			ned	
F	8	Medardus	20 25	● n. m. 22.29′
L	9	Primus	21 22	

Kristi efterfølgelse, Luk. 14, 25′til enden.
1′ række, Luk. 14, 16—24.

S	10	2. s. e. trin.	22 5	Onuphrius (nærmest jorden
M	11	Barnabas ap.	22 37	
Ti	12	Basilius	23 2	
O	13	Cyrillus	23 22	Sol. op 3.28′ n. 20.51′ Tusmørket varer 69′
To	14	Rufinus	23 40	
F	15	**Valdemarsdag**	23 56	Vitus. ◐ f. kv. 12.56′
L	16	Tycho	—	

Den fortabte søn, Luk. 15, 11 til enden.
1′ række, Luk. 15, 1—10.

S	17	3. s. e. trin.	0 14	Botolphus
M	18	Leontius	0 34	
Ti	19	Gervasius	0 57	Sol. op 3.28′ n. 20.54′
O	20	Sylverius	1 25	Tusmørket varer 70′ Merkur størst vestl. elong.
To	21	Albanus	2 1	Solhverv, længste dag
F	22	10000 martyrer	2 46	
L	23	Paulinus	3 40	○ f. m. 7.13′

Elsk Eders fjender, Matth. 5, 43 til enden.
1′ række, Luk. 6, 36—42.

			op	
S	24	4. s. e. trin.	21 24	**St. Hansdag**
M	25	Prosper	21 48	(fjernest jorden
Ti	26	Pelagius	22 7	
O	27	7 sovere	22 23	Sol. op 3.30′ n. 20.55′ Tusmørket varer 70′
To	28	Car. Amalie	22 39	Eleonora
F	29	Petr. Paulus	22 54	
L	30	Lucina	23 9	

MARKEDER

1. Odense Lk, Hjallerup H, Skive Lk, Hobro Lk.
2. Hjallerup H, Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
4. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt. Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Hurup H, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
6. København eksp. HKt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted Lk, Bjerringbro HLk, Kjellerup HKt, Grenaa HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Give Kt, Herning eksp. Kt. Skjern HKt, Aabenraa eksp. Kt. Sønderborg eksp. Kt, Skærbæk HKt, Tønder eksp. Kt.
7. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
8. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Varde HLk.
9. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.
11. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
12. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
13. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted HLk, Kjellerup

HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
14. Maribo H, Faaborg H, Holstebro HLk, Lemvig HKt.
15. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk, Horsens H.
16. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
18. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
19. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Løgumkloster H, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
20. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
21. Skørping H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
22. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Salten H.
23. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.
25. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Ulstrup (Hornum st.) H, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt. Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
26. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Odense H, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
27. København eksp. HKt, Hjørring H, Fjerritslev H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Grindsted H, Skærbæk HKt.
28. Hjallerup H, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
29. Odense Lk, Skovsgaard H, Skive Lk, Hobro Lk, Herning H, Vejen H.
30. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.

Peters bekendelse, Matth. 16, 13—26. 1' række, Luk. 5, 1—11.

			op	
S	1	5. s. e. trin.	23 27	◑ s. kv. 9.40' Chr. 2 føds. Fred. 2 føds.
M	2	Mariæ besøg.	23 48	Theobaldus
Ti	3	Cornelius	—	
O	4	Ulricus	0 15	Sol. op 3.36' n. 20.52' Tusmørket varer 67'
To	5	Anshelmus	0 52	Jorden fjernest solen
F	6	Dion	1 42	
L	7	Villebaldus	2 48	

Den rige yngling, Matth. 19, 16—26. 1' række, Matth. 5, 20—26.

			ned	
S	8	6. s. e. trin.	20 34	Kjeld. ● n. m. 5.37' ☾ nærmest jorden
M	9	Sostrata	21 3	
Ti	10	Knud konge	21 26	
O	11	Josva	21 45	Sol. op 3.43' n. 20.46' Tusmørket varer 64'
To	12	Henrik	22 3	
F	13	Margarethe	22 21	
L	14	Bonaventura	22 41	◐ f. kv. 21.46'

Bekendelse uden frygt, Matth. 10, 24—31. 1' række, Mark. 8, 1—9.

S	15	7. s. e. trin.	23 3	Apostl. deling
M	16	Susanne	23 29	
Ti	17	Alexius	—	
O	18	Arnolphus	0 3	Sol. op 3.54' n. 20.37' Tusmørket varer 61'
To	19	Justa	0 44	
F	20	Elias	1 35	
L	21	Evenus	2 34	

At høre og gøre derefter, Matth. 7, 22 til enden. 1' række, Matth. 7, 15—21.

S	22	8. s. e. trin.	3 39	Hundedagene begynder Maria Magdalene ○ f. m. 22.29'
M	23	Apollinaris	op 20 14	☾ fjernest jorden
Ti	24	Christina	20 32	
O	25	Jacobus	20 47	Sol. op 4.5' n. 20.26' Tusmørket varer 57'
To	26	Anna	21 2	
F	27	Martha	21 18	
L	28	Aurelius	21 34	

At vente på Herren, Luk. 12, 32—48. 1' række, Luk. 16, 1—9.

S	29	9. s. e. trin.	21 53	Oluf. Venus lyser stærkest
M	30	Abdon	22 17	◑ s. kv. 20.31'
Ti	31	Germanus	22 48	

MARKEDER

2. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

3. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Rødby H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

4. København eksp. HKt, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

5. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

6. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

7. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.

9. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

10. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Varde HLk, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

11. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

12. Holstebro Lk, Lemvig HKt.

13. Roskilde H, Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Give H.

14. Aalborg Lk, Løgstør H, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
16. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
17. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa H, eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
18. København eksp. HKt, Svendborg H, Nykøbing F. H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Tørring H, Skjern HKt, Gram HLk, Skærbæk HKt.
19. Skørping H, Vilsund H, Allingaabro H, Glæsborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Vorbasse H.
20. Odense Lk, Skive Lk, Vilsund H, Hobro HLk.
21. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Aalestrup H, Randers HLk, Horsens Lk, Herning H.
23. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sindal H, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
24. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
25. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
26. Hjallerup H, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
27. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Brande H, Holstebro HLk, Skjern H.
28. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk, Grindsted H.
30. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør Hkt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
31. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Horsens H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

			op	
O	1	Peders fængs.	23 31	Sol. op 4.17′ n. 20.13′ Tusmørket varer 54′
To	2	Hannibal	—	
F	3	Nikodemus	0 27	
L	4	Dominicus	1 39	
		Dom over denne slægt, Matth. 11, 16—24. 1′ række, Luk. 19, 41 til enden.		
S	5	10. s. e. trin.	3 2 ned	Osvaldus. (nærmest jorden
M	6	Kristi forkl.	19 27	● n. m. 12.25′
Ti	7	Donatus	19 48	De lyse nætter ender
O	8	Ruth	20 8	Sol. op 4.30′ n. 19.59′ Tusmørket varer 51′
To	9	Romanus	20 27	
F	10	Laurentius	20 46	
L	11	Herman	21 8	
		Jesus og synderinden, Luk. 7, 36 til enden. 1′ række, Luk. 18, 9—14.		
S	12	11. s. e. trin.	21 34	Chr. 3 føds. Clara
M	13	Hippolytus	22 5	◐ f. kv. 9.45′
Ti	14	Eusebius	22 44	
O	15	Mariæ himmelfart	23 31	Sol. op 4.44′ n. 19.43′ Tusmørket varer 48′
To	16	Rochus	—	
F	17	Anastatius	0 27	
L	18	Agapetus	1 30	(fjernest jorden
		Bespottelse imod Ånden, Matth. 12, 31—42. 1′ række, Mark. 7, 31 til enden.		
S	19	12. s. e. trin.	2 36	Sebaldus
M	20	Bernhard	3 45	
Ti	21	Salomon	4 55	○ f. m. 13.38′
O	22	Symphorian	op 19 11	Sol. op 4.57′ n. 19.27′ Tusmørket varer 46′
To	23	Zakæus	19 27	Hundedagene ender
F	24	Bartholom.	19 43	
L	25	Ludvig	20 1	
		Den er størst, som tjener, Matth. 20, 20—28. 1′ række, Luk. 10, 23—37.		
S	26	13. s. e. trin.	20 23	Irenæus
M	27	Gebhardus	20 52	
Ti	28	Lovise	21 29	Augustinus
O	29	Johs. halsh.	22 18	Sol. op 5.10′ n. 19.9′ Tusmørket varer 45′
To	30	Benjamin	23 20	◑ s. kv. 5.13′
F	31	Bertha	—	Merkur størst østl. elong. Venus størst vestlig elong.

MARKEDER

1. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
2. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
3. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Ribe HLk.
4. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
6. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
7. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
8. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
9. Holstebro Lk, Lemvig HKt, Varde HLk.
10. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.
11. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.
13. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Ulstrup (Hornum st.) H, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
14. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa

HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

15. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

16. Skørping H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

17. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk.

18. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.

20. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

21. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Løgumkloster H, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

22. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

23. Hjallerup H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

24. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

25. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.

27. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Videbæk H, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Holsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

28. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

29. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Ulfborg HLk, Skærbæk HKt.

30. Hammel H, Dalager H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

31. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Herning H.

L	1	Ægidius	op 0 36	

Den syge ved Bethesda dam, Joh. 5, 1—15.
1' række, Luk. 17, 11—19.

S	2	14. s. e. trin.	2 0	Elisa
M	3	Seraphia	3 29 ned	☾ nærmest jorden
Ti	4	Juliane Marie	18 10	Theodosia. ● n. m. 19.57′
O	5	Regina	18 30	Sol. op 5.24′ n. 18.52′ Tusmørket varer 44′
To	6	Magnus	18 49	
F	7	Louise	19 11	Robert
L	8	Mariæ føds.	19 36	

Eet er fornødent, Luk. 10, 38 til enden.
1' række, Matth. 6, 24 til enden.

S	9	15. s. e. trin.	20 5	Gorgonius
M	10	Burchhardt	20 42	Mars i opp. til solen
Ti	11	Hillebert	21 27	Sol. op 5.37′ n. 18.33′
O	12	Guido	22 20	Tusmørket varer 43′
To	13	Cyprianus	23 21	◐ f. kv. 1.13′
F	14	† ophøjelse	—	
L	15	Eskild	0 26	☾ fjernest jorden

Lazarus' opvækkelse, Joh. 11, 19—45. 1' række, Luk. 7, 11—17.

S	16	16. s. e. trin.	1 34	Euphemia
M	17	Lambertus	2 43	
Ti	18	Chr. 8 føds.	3 53	Titus
O	19	Tamperdag	5 4	Constantia Sol. op 5.51′ n. 18.15′ Tusmørket varer 42′
To	20	Tobias	6 17	○ f. m. 4.19′
F	21	Matthæus	op 18 8	
L	22	Mauritius	18 30	

Jesu som gæst hos tolderen Levi, Mark. 2, 14—22.
1' række, Luk. 14, 1—11.

S	23	17. s. e. trin.	18 57	Linus. Jævndøgn
M	24	Tecla	19 31	
Ti	25	Cleophas	20 16	
O	26	Chr. 10 føds.	21 13	Adolph Sol. op 6.4′ n. 17.57′ Tusmørket varer 42′
To	27	Cosmus	22 23	◑ s. kv. 12.25′
F	28	Venceslaus	23 41	
L	29	St. Michael	—	

Det sande vintræ, Joh. 15, 1—11. 1' rk., Matth. 22. 34 til enden.

S	30	18. s. e. trin.	1 5	Hieronymus

MARKEDER

1. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
3. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Hurup H, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
4. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Brande H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
5. København eksp. HKt, Aars H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Varde HLk, Skærbæk HKt.
6. Skovsgaard H, Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Grindsted H.
7. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Give H.
8. Aalborg Lk, Løgstør H, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.
10. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Flauenskjold H, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
11. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Rødby H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Blaahøj H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

12. København eksp. HKt, Slagelse Lk, V. Hassing H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Tarm HLk, Vejen H, Skærbæk HKt.
13. Aabybro H, Aalestrup H, Holstebro HLk, Lemvig HKt, Kliplev HLk.
14. Haslev H, Odense Lk, Skive Lk, Fjerritslev H, Hobro Lk, Ribe HLk.
15. Hjørring H, Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
17. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Ulstrup (Hornum st.) H, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
18. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Maribo H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
19. København eksp. HKt, Egeskov H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Varde HLk, Skærbæk HKt.
20. Skørping H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
21. Roskilde H, Odense Lk, Sindal H, Skive Lk, Hobro HLk, Bække H.
22. Halvrimmen H, Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.
24. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Dronninglund H, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Gudumholm H, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Viborg H, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
25. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Jelling H, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
26. København eksp. HKt, Ejby H, Agersted H, Aars H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
27. Hjallerup H, Pandrup H, Hørdum H, Glæsborg H, Hammel H, Vejle H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Brørup H.
28. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Horsens H, Skovby (Als) H.
29. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

M	1	Remigius	op 2 31	☾ nærmest jorden
Ti	2	Ditlev	3 57	
O	3	Mette	5 23	Sol. op 6.18′ n. 17.38′ Tusmørket varer 42′
To	4	Franciscus	ned 17 13	● n. m. 5.24′
F	5	Placidus	17 36	
L	6	Fred. 7 føds.	18 4	Broderus
		De første disciple, Joh. 1, 35 til enden. **1, række, Matth. 9, 1—8.**		
S	7	19. s. e. trin.	18 39	Fred. 1 føds. Amalie
M	8	Ingeborg	19 21	
Ti	9	Dionysius	20 12	
O	10	Gereon	21 10	Sol. op 6.32′ n. 17.20′ Tusmørket varer 42′
To	11	Fred. 4 føds.	22 13	◐ f. kv. 19.44′
F	12	Maximilian	23 20	Merkur størst vestl. elong.
L	13	Angelus	—	☾ fjernest jorden
		De utro vingårdsmænd, Matth. 21, 28—44. **1′ række, Matth. 22, 1—14.**		
S	14	20. s. e. trin.	0 28	Calixtus
M	15	Hedevig	1 38	
Ti	16	Flyttedag	2 48	Gallus
O	17	Florentinus	4 0	Sol. op 6.46′ n. 17.3′ Tusmørket varer 42′
To	18	Lukas evang.	5 13	
F	19	Balthasar	6 29	○ f. m. 18.24′
L	20	Felicianus	op 17 0	
		Mærkerne er hvide til høst, Joh. 4, 34—42. **1′ række, Joh. 4, 46—53.**		
S	21	21. s. e. trin.	17 32	11000 jomfruer
M	22	Cordula	18 14	
Ti	23	Søren	19 8	
O	24	De forenede nationers dag	20 15	Proclus Sol. op 7.1′ n. 16.46′ Tusmørket varer 43′
To	25	Crispinus	21 31	
F	26	Amandus	22 52	◑ s. kv. 19.2′
L	27	Sem	—	☾ nærmest jorden
		Ve verden for forargelserne, Matth. 18, 1—14. **1′ række, Matth. 18, 23 til enden.**		
S	28	22. s. e. trin.	0 15	Marie Sophie Frederikke Simon og Judas
M	29	Narcissus	1 38	
Ti	30	Absalon	3 1	
O	31	Louise	4 24	Reform. beg. Sol. op 7.16′ n. 16.30′ Tusmørket varer 45′

MARKEDER

1. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
2. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Skærbæk Lk, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
3. København eksp. HKt, Nykøbing F. H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Tørring H, Skjern HKt, Vinderup H, Varde HLk, Arnum HLk, Skærbæk HKt.
4. Faaborg H, Østervraa H, Aalborg H, Egtved H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
5. Odense Lk. Nr. Sundby H, Skive Lk, Hobro Lk. Herning H.
6. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
8. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Vorbasse H, Haderslev eksp. Kt.
9. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Grindsted H, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
10. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted HLk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp.

Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Tarm HLk, Hellevad HLk, Skærbæk HKt.
11. Glæsborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Ulfborg HLk.
12. Odense Lk, Sindal H, Aalestrup H, Skive Lk, Hobro Lk, Dalager H, Holstebro HLk, Ribe HLk.
13. Aalborg Lk, Løgstør H, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
15. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
16. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Skærbæk Lk, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
17. København eksp. HKt, Svendborg H, Ulstrup (Hornum st.) H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Varde HLk, Gram HLk, Skærbæk HKt.
18. Aabybro H, Skørping H, Allingaabro H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
19. Odense Lk, Skovsgaard H, Skive Lk, Hobro HLk, Videbæk H.
20. Hjørring H, Aalborg Lk, Fjerritslev H, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
22. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
23. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
24. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
25. Hjallerup H, Hammel H, Give H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
26. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Ribe HLk.
27. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
29. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
30. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
31. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

To	1	Alle helgen	op 5 45 ned	
F	2	Alle sjæle	16 3	● n. m. 17.43'
L	3	Hubertus	16 34	

Jordens salt og verdens lys, Matth. 5, 13—16.
1' række, Matth. 5, 1—12.

S	4	23. s. e. trin.	17 13	Otto
M	5	Malachias	18 1	
Ti	6	Leonhardus	18 57	
O	7	Engelbrecht	19 59	Sol. op 7.30' n. 16.16' Tusmørket varer 46'
To	8	Claudius	21 5	
F	9	Theodor	22 13	☾ fjernest jorden
L	10	Luther	23 21	◐ f. kv. 16.9'

Fra døden til livet, Joh. 5, 17—29. 1' række, Matth. 9, 18—26.

S	11	24. s. e. trin.	—	Morten bisp
M	12	Torkild	0 30	
Ti	13	Arcadius	1 41	
O	14	Frederik	2 53	Sol. op 7.45' n. 16.3' Tusmørket varer 47'
To	15	Leopold	4 7	
F	16	Othenius	5 23	
L	17	Anianus	6 40	

Når kommer Guds rige? Luk. 17, 20—33.
1' række. Matth. 24, 15—28.

S	18	25. s. e. trin.	7 57 op	Hesychius. ○ f. m. 7.44' Måneformørkelse
M	19	Elisabeth	16 58	
Ti	20	Volkmarus	18 3	
O	21	Mariæ ofring	19 18	Sol. op 7.59' n. 15.51' Tusmørket varer 49'
To	22	Cecilia	20 39	☾ nærmest jorden
F	23	Clemens	22 3	
L	24	Chrysogonus	23 26	

Den sidste dom, Matth. 25, 31 til enden.
1' række, Matth. 11, 25 til enden.

S	25	26. s. e. trin.	—	Catharina. ◑ s.kv. 2.12'
M	26	Conradus	0 49	
Ti	27	Facundus	2 10	
O	28	Sophie Magdalene	3 30	Sol. op 8.12' n. 15.43' Tusmørket varer 50'
To	29	Saturninus	4 48	
F	30	Chr. 6 føds.	6 4	Andreas

MARKEDER

1. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
2. Odense Lk, Hobro Lk, Skive Lk, Herning H.
3. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
5. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
6. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
7. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
8. Holstebro Lk, Lemvig HKt.
9. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk, Brande H, Ribe HLk.
10. Aalborg Lk, Løgstør H, Fjerritslev H, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
12. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
13. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Skjern H, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

14. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Nykøbing F. H, Aars H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Holsted HKt, Varde HLk, Skærbæk HKt.
15. Skørping H, Allingaabro H, Give H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
16. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk, Holstebro HLk.
17. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk, Grindsted H.
19. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. H Kt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
20. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Aalestrup H, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
21. København eksp. HKt, Svendborg H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
22. Hjallerup H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
23. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.
24. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
26. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
27. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
28. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Varde HLk, Skærbæk HKt.
29. Glæsborg H, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
30. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

L	1	Arnold	op 7 15	
		Jesu indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2' række, Luk. 4, 16—30.		
S	2	1. s. i advent	ned 15 52	Bibiana. ● n. m. 9.12' Solformørkelse
M	3	Svend	16 45	
Ti	4	Charl. Fred.	17 45	Barbara
O	5	Sabina	18 50	Sol. op 8.24' n. 15.37' Tusmørket varer 51'
To	6	Nikolaus	19 57	
F	7	Agathon	21 6	☾ fjernest jorden
L	8	Marlæ undf.	22 14	
		Når menneskesønnen kommer, Luk. 21, 25—36. 2' række, Matth. 25, 1—13.		
S	9	2. s. i advent	23 23	Rudolph
M	10	Judith	—	◐ f. kv. 12.51'
Ti	11	Damasus	0 32	
O	12	Epimachus	1 44	Sol. op 8.33' n. 15.34' Tusmørket varer 53'
To	13	Lucia	2 58	
F	14	Crispus	4 14	
L	15	Nikatius	5 30	
		Johannes Døber i fængsel, Matth. 11, 2—10. 2' række, Luk. 1, 67 til enden.		
S	16	3. s. i advent	6 44	Lazarus
M	17	Albina	7 51	○ f. m. 20.6'
Ti	18	Lovise	op 16 54	Nemesius
O	19	Tamperdag	18 16	Sol. op 8.39' n. 15.35' Tusmørket varer 53'
To	20	Abraham	19 43	☾ nærmest jorden
F	21	Thomas	21 10	Solhverv, korteste dag
L	22	Japetus	22 35	
		Johannes' vidnesbyrd Joh. 1, 19—28. 2' rk., Joh. 3, 25 til enden.		
S	23	4. s. i advent	23 57	Torlacus
M	24	Alexandrine	—	'Adam. ◑ s. kv. 11.10'
Ti	25	Juledag	1 18	Merkur størst østl. elong.
O	26	St. Stephan	2 37	Sol. op 8.42' n. 15.39' Tusmørket varer 53'
To	27	Johs. evang.	3 53	
F	28	Børnedag	5 4	
L	29	Noah	6 9	
		Simeon og Anna, Luk. 2, 33—40. 2' række, Luk. 2, 25—32.		
S	30	S. im. j. og n.	7 5	David
M	31	Sylvester	7 52	

MARKEDER

1. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers HLk, Horsens Lk.
3. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Ulstrup (Hornum st.) H, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
4. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Sindal H, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HLk, Grenaa HKt, Skanderborg H, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
5. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Ny Løgten H, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Tørring H, Skjern HKt, Skærbæk HKt.
6. Aalborg H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.
7. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.
8. Aalborg Lk, Fjerritslev H, Thisted eksp. Kt, Viborg H, Randers Lk, Horsens Lk.
10. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Knudstrup HLk, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.
11. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa H, eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
12. København eksp. HKt, Slagelse Lk, Aars H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Kolind H, Randers eksp. Kt,

Horsens eksp. Kt, Herning H, Skjern HKt, Varde HLk, Skærbæk HKt.

13. Holstebro Lk, Lemvig HKt.

14. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

15. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

17. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund HKt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

18. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Slagelse H, Sorø HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Grenaa HKt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Herning eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

19. København eksp. HKt, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

20. Skørping H, Holstebro Lk, Lemvig HKt.

21. Odense Lk, Skive Lk, Hobro HLk.

22. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

24. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved H, eksp. Kt, Sorø HKt, Slagelse eksp. HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Grenaa HKt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Give Kt, Kolding eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Herning eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

27. København eksp. HKt, Hjallerup H, Thisted Lk, Kjellerup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Hammel H, Holstebro Lk, Lemvig HKt, Skjern HKt, Skærbæk HKt.

28. Odense Lk, Skive Lk, Hobro Lk.

29. Aalborg Lk, Thisted eksp. Kt, Randers Lk, Horsens Lk.

31. Slagelse eksp. HKt, Nakskov eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Frederikshavn Kt, Hjørring eksp. Kt, Sæby HKt, Aars HKt, Hadsund Kt, Løgstør HKt, Nibe HKt, Fjerritslev Kt, Allingaabro HKt, Hobro Kt, Aarhus eksp. HKt, Silkeborg Kt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Brørup HKt, Esbjerg eksp. Kt, Grindsted HKt, Ribe Kt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt.

Indeværende år regnes efter Kristi fødsel 1956

Siden reformationen 439
Siden den Oldenborgske stammes regerings begyndelse i dette rige 508
Siden vor allernådigste konge, kong *Frederik den Niendes fødsel* 57
Fra kong Christian den Femtes danske lov 273
Fra Danmarks grundlov 107

Året 1956 er det 6669de i den julianske periode.

Året 1956 er 1. påskedag den 1. april,
– 1957 – – – – 21. april,
– 1958 – – – – 6. april,
– 1959 – – – – 29. marts,
– 1960 – – – – 17. april,

I Nordisk Astronomisk Tidsskrifts majhæfte 1928 og i den lille Universitets-Almanak for året 1941 (s. 24–25) er 1. påskedag angivet for alle år fra 1801 til og med år 2000.

Ifølge lov af 29. marts 1893 skal tiden for alle dele af landet bestemmes lig med middelsoltid for den 15. længdegrad øst for Greenwich. (Efter lov af 22. marts 1907 gælder dog Greenwich tid på Færøerne fra 1. januar 1908). *Alle klokkeslæt i denne almanak er derfor angivet i denne* (såkaldte mellemeuropæiske) *tid* og er ti minutter (nøjagtigere 9 min. 41 sek.) mere end efter Københavns middelsoltid, der tidligere har været benyttet som fælles tid for hele landet. Ved eventuel *sommertid* i Danmark skal alle tider i denne almanak korrigeres for forskellen mellem sommertid og mellemeuropæisk tid.

Dagen antages overensstemmende med almindelig vedtægt at begynde ved midnat og *regnes indtil næste midnat fra o t o m til 24 t om, som er det samme som o t o m følgende dag.*

Talkolonnen i midten på hver side i kalendariet angiver klokkeslættet for månens op- eller nedgang, for så vidt som kundskab derom kan være af betydning i det daglige liv. Månens opgang er betegnet med op, nedgangen med ned.

Formørkelser i året 1956

1. *Partiel måneformørkelse* den 24. maj, usynlig i Danmark.

2. *Total solformørkelse* den 8.–9. juni, usynlig i Danmark. Formørkelsen ses i Stillehavsområderne mellem Australien og Sydamerika.

3. *Total måneformørkelse* den 18. november, delvis synlig i Danmark. Formørkelsen begynder kl. 6 t 3 m og vedvarer til efter Månens nedgang i København; den er total fra kl. 7 t 8 m til kl. 8 t 27 m.

4. *Partiel solformørkelse* den 2. december, delvis synlig i Danmark. Ved Solens opgang i København omfatter formørkelsen 50/100 af soldiameteren, men er da i aftagende; formørkelsen er slut kl. 9 t 13 m. Formørkelsen ses iøvrigt på det europæiske kontinent med undtagelse af de vestligste og nordligste områder, i det nordligste og østligste Afrika samt i Asien med undtagelse af de østligste og sydligste dele.

Planeterne i året 1956

Merkur er i almindelighed Solen så nær, at den ikke kan ses med blotte øjne. Den 11. januar, 2. maj, 31. august og 25. december er den længst øst for Solen og går omkring disse dage i København ned henholdsvis 1¾ time, 2½ time, ¼ time og 1½ time efter denne. Den 21. februar, 20. juni og 12. oktober er Merkur længst vest for Solen og står omkring disse dage i København op henholdsvis ¾ time, ¾ time og 2 timer før Solen.

Venus er længst øst for Solen den 12. april og går da i København ned 5 timer efter Solen; den 31. august er planeten længst vest for Solen og står da i København op 4¼ time før denne. Venus lyser stærkest den 16. maj og den 29. juli.

Mars vandrer i årets første halvdel fra Vægten gennem Skorpionen, Slangeholderen, Skytten og Stenbukken ind i Vandmanden og sidst i november ind i Fiskene, hvor den forbliver året ud. Mars er i opposition til Solen den 10. september og står i syd: ved årets begyndelse kl. 8½, først i april kl. 7, sidst i juni kl. 5, sidst i september kl. 23 og ved årets udgang kl. 18½.

Jupiter opholder sig fra årets begyndelse i Løven og sidst på året i Jomfruen. Planeten er i opposition til Solen den 16. februar og står i syd: ved årets begyndelse kl. 3½, først i april kl. 21, sidst i juni kl. 16, sidst i september kl. 11 og ved årets udgang kl. 5½.

Saturn står ved årets begyndelse i Vægten, men passerer i årets løb gentagne gange grænsen mellem Vægten og Skorpionen; sidst på året befinder planeten sig i Slangeholderen. Saturn er i opposition til Solen den 20. maj og står i syd: ved årets begyndelse kl. 9, først i april kl. 3½, først i juli kl. 21, midt i oktober kl. 14½ og ved årets udgang kl. 10.

Uranus og *Neptun* er ikke synlige for blotte øjne. Uranus befinder sig hele året i Krebsen, er i opposition til Solen den 21. januar og står da omkring midnat i syd 55° over Københavns horisont. Neptun befinder sig hele året i Jomfruen, er i opposition til Solen den 19. april og står da omkring midnat i syd 25° over Københavns horisont.

Pluto opholder sig hele året i Løven. Planeten ses kun i store kikkerter.

Alfabetisk markedsfortegnelse for 1956.

Udfærdiget af landbrugsministeriet under medvirken af fhv. universitetskasserer J. V. Haugsted.

(Sluttet 2. maj 1955. Om eventuelle forandringer vil der senere ske bekendtgørelse i forskellige dagblade).

Sjælland, Møen, Samsø og Bornholm.

Haslev, 1 marts og 14 sept. heste.
Hillerød, hver tirsdag marked med kreaturer og heste.
Holbæk, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer.
København, onsdag eksportmarked. Heste og kreaturer.
Næstved, hver tirsdag marked med heste og eksportmarked med kreaturer. Torvedag hver onsdag og lørdag.
Roskilde, 2 marts, 4 maj, 13 juli og 21 sept. heste.
Slagelse, første og tredie tirsdag i hver måned marked med heste. Hver mandag eksportmarked med heste og kreaturer. Anden onsdag i hver måned tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg. Torvedag hver onsdag og lørdag.
Sorø, hver tirsdag marked med kreaturer og heste.

Lolland og Falster.

Maribo, 23 febr., 27 marts, 14 juni og 18 sept. heste.
Nakskov, hver mandag eksportmarked med kreaturer.
Nykøbing, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. 24 febr., 25 april, 18 juli, 3 okt. og 14 nov. heste.
Rødby, 6 marts, 3 juli og 11 sept. heste.

Fyn, Langeland og Ærø.

Odense amt.

Ejby, 14 marts og 26 sept. heste.
Odense, hver mandag (eller hvis helligdag, den påfølgende tirsdag) eksportmarked med heste og kreaturer; 26 juni (St. Knud) heste; hver fredag med tuberkulosefrit og kastningsfrit levekvæg.

Svendborg amt.

Egeskov, 19 sept. heste.
Faaborg, 23 febr., 14 juni og 4 okt. heste.
Svendborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer; 18 jan., 15 febr., 21 marts, 16 maj, 18 juli, 17 okt. og 21 nov. heste.

Jylland.

Hjørring amt.

Agersted, 26 sept. heste.
Brønderslev, hver mandag hele året marked med kreaturer; anden mandag i hver måned (i marts og sept. den første mandag) heste.
Dronninglund, 24 sept. heste.
Flauenskjold, 10 sept. heste.
Frederikshavn, hver mandag kreaturer.
Halvrimmen, 9 april og 22 sept. heste.
Hjallerup, fjerde torsdag i hver måned samt de to første samlede søgnedage i juni heste (sommermarkedet).
Hjørring, hver mandag hele året eksportmarked med kreaturer; 18 jan., 22 febr., 28 marts, 28 maj, 27 juni, 15 sept. og 20 okt. heste.
Pandrup, 22 marts og 27 sept. heste.
Sindal, 20 febr., 9 marts, 30 april, 23 juli, 21 sept., 12 okt. og 4 dec. heste.
Skovsgaard station, 31 marts, 29 juni, 6 sept. og 19 okt. heste.
Sæby, hver mandag marked med heste og kreaturer.
Østervraa, 4 okt. heste.

Aalborg amt.

Aabybro, 19 april, 17 maj, 13 sept. og 18 okt. heste.
Aalborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. Første torsdag hver måned heste. Hver lørdag tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Aars, 5 og 26 sept. heste; hver mandag marked for heste og kreaturer; anden onsdag i hver måned (undt. sept.) heste.
Gudumholm, 24 sept. heste.
Hadsund, hver mandag kreaturer, tredie mandag hver måned heste.
Løgstør, hver mandag marked med heste og kreaturer. 7 april, 14 juli, 8 sept., 13 okt. og 10 nov. heste.
Nibe, hver mandag marked med heste og kreaturer.
Nørresundby, 26 jan., 23 febr., 8 marts og 5 okt. heste.
Skørping, tredie torsdag i hver måned heste.
Ulstrup (Hornum st.), 9 jan., 21 marts, 16 april, 25 juni, 13 aug., 17 sept., 17 okt. og 3 dec. heste.
Vester Hassing, 12 sept. heste.

Thisted amt.

Fjerritslev, 18 jan., 15 febr., 4 april, 27 juni, 14 sept., 20 okt., 10 nov. og 8 dec. heste; hver mandag marked med kreaturer.
Hurup, 20 febr., 24 april, 4 juni og 3 sept. heste.
Hørdum, 19 april og 27 sept. heste.
Thisted, hver lørdag eksportmarked med kreaturer. Hver onsdag marked med tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg. 4 jan., 1 og 22 febr., 28 marts, 11 april, 9 maj, 13 juni (sommermarked), 4 juli, 5 og 26 sept. samt 10 okt. heste.
Vilsund, 19 og 20 juli heste.

Viborg amt.

Aalestrup, 10 jan., 8 marts, 18 april, 21 juli, 13 sept., 12 okt. og 20 nov. heste.
Bjerringbro, første tirsdag i hver måned marked med heste samt tuberkulosefrit og kastningsfrit levekvæg.
Kjellerup, hver onsdag marked for heste og kreaturer.
Knudstrup, anden mandag i hver måned heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Skive, hver fredag marked for tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Viborg, 19 maj og 30 juni (snapstingsmarked), 25 aug. og 24 sept. (toftemarked) samt anden lørdag (ikke maj, juni, aug., sept.) og fjerde lørdag (ikke maj, juni, aug., sept. og dec.) hver måned heste.

Randers amt.

Allingaabro, 19 jan., 16 febr., 15 marts, 19 april, 17 maj, 19 juli, 20 sept., 18 okt. og 15 nov. heste. Hver mandag marked med heste og kreaturer.
Glæsborg, 17 april, 31 maj, 19 juli, 27 sept., 11 okt. og 29 nov. heste.
Grenaa, hver tirsdag marked for heste og kreaturer. Torvedag hver onsdag og lørdag.
Hobro, tredie fredag i hver måned heste. Hver fredag marked med tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg. Hver mandag for kreaturer.
Kolind, anden onsdag i hver måned heste.
Ny Løgten, første onsdag i hver måned marked med heste.
Randers, hver onsdag eksportmarked med kreaturer, hver lørdag med tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg; første lørdag hver måned samt tredie lørdag (ikke i dec.) heste.

Aarhus amt.

Aarhus, hver mandag eksportmarked med heste og kreaturer på kvægtorvet.

Skanderborg amt.

Hammel, sidste torsdag i hver måned heste.
Horsens, hver onsdag eksportmarked med kreaturer, hver lørdag tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg, 11 jan., 1 og 22 febr., 14 og 28 marts, 4 og 23 april, 15 juni, 31 juli og 28 sept. heste. Torvedag hver onsdag og lørdag; grisemarked hver lørdag.
Salten, 22 juni heste.
Silkeborg, hver mandag marked med kreaturer.
Skanderborg, 10 jan., 7 og 21 febr., 6 og 20 marts, 10 april, 8 maj, 12 juni, 24 juli, 11 sept., 23 okt. og 4 dec. heste. Torvedag hver fredag; grisemarked hver tirsdag.
Tørring, 27 febr., 6 april, 1 maj, 18 juli, 3 okt. og 5 dec. heste.

Vejle amt.

Blaahøj, 11 sept. heste.
Brande, 6 marts, 3 april, 1 maj, 27 juli, 4 sept. og 9 nov. heste.
Egtved, 30 april og 4 okt. heste.
Give, 21 febr., 20 marts, 26 april, 13 juli, 7 sept., 25 okt. og 15 nov. heste. Hver tirsdag marked med kreaturer.
Jelling, 25 sept. heste.
Kolding, hver tirsdag eksportmarked med heste og kreaturer.
Vejle, hver mandag eksportmarked med kreaturer; 2 febr., 5 og 26 april og 27 sept. heste.

Ringkøbing amt.

Dalager, 11 april, 30 aug. og 12 okt. heste.
Herning, 11 jan., 3 febr., 2 marts, 10 april, 1 maj, 29 juni, 21 juli, 31 aug., 5 okt., 2 nov. og 12 dec. heste. Torvedag hver tirsdag og lørdag, grisemarked hver torsdag. Hver tirsdag eksportmarked for kreaturer.
Holstebro, hver mandag eksportmarked for kreaturer. Hver torsdag marked for tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg og grisemarked, 13 jan., 10 febr., 16 marts, 20 april, 2 maj, 14 juni, 27 juli, 13 sept., 12 okt. og 16 nov. heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Lemvig, hver torsdag marked for heste og kreaturer.
Skjern, 9 febr., 19 marts, 27 juli og 13 nov. heste. Hver onsdag marked for heste og kreaturer.
Tarm, 24 april, 12 sept. og 10 okt. heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Ulfborg, 25 april, 29 aug. og 11 okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Videbæk, 5 marts, 28 april, 27 aug. og 19 okt. heste.
Vinderup, 24 april og 3 okt. heste.

Ribe amt.

Brørup, hver mandag marked for heste og kreaturer. 10 marts, 3 maj og 27 sept. heste.
Bække, 9 maj og 21 sept. heste.
Esbjerg, hver mandag eksportmarked med kreaturer.
Grindsted, 8 marts, 26 april, 11 maj, 27 juni, 28 juli, 6 sept., 9 okt. og 17 nov. heste. Hver mandag marked for heste og kreaturer. Torvedag samt grisemarked hver torsdag.
Holsted, 2 jan., 12 april, 27 aug. og 14 nov. heste og kreaturer.
Ribe, 9 marts, 20 april, 4 maj, 3 aug., 14 sept., 12 og 26 okt. og 9 nov. marked med heste og tuberkulose- samt kastningsfrit levekvæg. Hver mandag marked for kreaturer.
Varde, 10 jan., 2 febr., 1 og 15 marts, 5 og 19 april, 3 og 17 maj, 8 juni, 10 juli, 9 aug., 5 og 19 sept., 3 og 17 okt., 14 og 28 nov. samt 12 dec. heste og tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg. Torvedag hver torsdag.

Vejen, 18 april, 29 juni og 12 sept. heste.
Vorbasse, 7 april, 19 juli og 8 okt. heste.
Ølgod, hver mandag heste og kreaturer.

De sønderjyske landsdele.

Haderslev amt.

Gram, 9 maj, 18 juli og 17 okt. heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Haderslev, hver mandag eksportmarked med kreaturer. Hver mandag grisemarked.

Aabenraa amt.

Aabenraa, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. 14 febr., 17 juli og 11 dec. heste.
Hellevad, 2 maj og 10 okt. tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg og heste.
Kliplev, 12 april og 13 sept. heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.

Sønderborg amt.

Sønderborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer.
Skovby (Als), 28 sept. heste.

Tønder amt.

Arnum, 7 maj og 3 okt. heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.
Løgumkloster, 20 marts, 19 juni samt 21 aug. heste.
Skærbæk, 24 april, 1 maj, 2 og 16 okt. tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg. Hver onsdag marked med heste og kreaturer.
Tønder, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer, 20 og 28 april og 4 maj heste samt tuberkulose- og kastningsfrit levekvæg.

En virkelig praktisk bog for landmanden!

LANDBRUGETS DRIFTSOPTEGNELSER

med værdiopgørelse, driftsregnskab, status, forfaldsbog etc.
– og den gælder for 4 år.

Ligesom det både er formålstjenligt og praktisk for en forretningsmand at føre et sammenlignende produktions- og driftsregnskab, således vil det også være af meget stor fordel for den praktiske landmand at have et let overskueligt sammenligningsgrundlag for gårdens drift for en længere periode.
Netop dette er formålet med udgivelsen af LANDBRUGETS DRIFTSOPTEGNELSER. Landmanden skal ikke alene have en samlet oversigt over indeværende års optegnelser, men han skal kunne sammenligne indtil fire års dispositioner og resultater, gevinst eller tab, uden at skulle søge flere steder. Det gælder såvel forsikringer som forfaldne og betalte faste og specielle ydelser såsom terminer, skatter, lån, veksler etc. Her findes markkort, gødnings- og udsædsplaner med særkolonner for sprøjtning og afsvampning, løbningsskemaer og oversigt over maskinomkostninger. Endvidere findes der værdiopgørelsesskemaer for besætning, inventar, avl og foderstoffer, sammendrag af indtægter og udgifter, afsluttende driftsregnskab, status og skatteopgørelse. Bogen dækker en periode på 4 år.
Et afsnit omhandler dansk og udenlandsk mål og vægt, stempel-, rets- og tinglysningsafgifter samt rente- og amortisationstabeller.
Som man vil se, giver bogen landmanden en samlet oversigt over gårdens drift på en nem og overskuelig måde. Det er forlagets håb, at denne bog vil finde den plads blandt landmændene, som dens idé tilsigter. Bogen koster kun kr. 8,50 og fås i enhver boghandel.

CHR. ERICHSENS FORLAG
Sjæleboderne 4 . København K.

Det er karakteristisk for dansk landbrug, at de allerfleste landmænd selv ejer den jord, de dyrker. Dette forhold tager vi som en selvfølge, hvad enten det drejer sig om mindre ejendomme eller større; men et lignende besiddelsesforhold er ingenlunde det almindelige i alverdens lande.

I adskillige lande er jorden samlet på forholdsvis færre hænder, idet gamle velhavende slægter undertiden ejer næsten al jorden på den pågældende egn. Eller kirker og klostre er jordejere i stor stil. I nyere tid kommer dertil, at pengemænd og industrifolk fra byerne i stort omfang har opkøbt landejendomme, hvorved disse kredse uden for det egentlige landbrug bliver de praktiserende landmænds prioritetsherrer.

Under disse forhold bliver en eller anden form for forpagtning det almindelige. Og ikke et ondt ord om en fornuftig forpagtningsordning. Men alligevel tør det hævdes, at den typisk danske jordfordeling og selvejet har været en af de væsentlige årsager til, at dansk landbrug har nået og kunnet hævde sit forholdsvis høje stade.

Ikke mindst i en kapitalstram tid må der agtes vel på, at ikke den nævnte fordel sættes over styr.

Er kunstgødningsregningen for stor?

Af konsulent *Axel Madsen*, Borris.

Det eneste, en landmand er helt sikker på, når han køber kunstgødning, er, at regningen skal betales.

Udgiften til gødning tynger hårdt på budgettet, og det er derfor nødvendigt hvert år at overveje nøje, hvor meget kunstgødning der skal indkøbes, og hvordan det skal fordeles til de forskellige afgrøder.

Når en landmand skal tilrettelægge sommerens produktion af planteprodukter, kan det være vanskeligt at afgøre nøjagtigt, hvor meget kunstgødning det er fordelagtigst at indkøbe. Ved at bruge for lidt bliver jordens ydeevne ikke udnyttet, og ved at bruge for meget kan der vise sig skadevirkninger, som nedsætter udbyttet.

Man må så prøve at stille et regnestykke op. Af plantenæring skal *bruges:*

1) det, som planterne optager,
2) det, som udvaskes fra jorden.

På »lager« *haves:*

1) plantenæring i staldgødning,
2) plantenæring i ajle,
3) plantenæring i jorden.

Hvor stor en mængde plantenæring staldgødningen og ajlen repræsenterer, kan man skønne nogenlunde sikkert over, når man kender besætningens størrelse. Hvor megen plantenæring jorden kan stille til rådighed for planterne, må man søge at få rede på ved hjælp af jordbundsanalyser. Man vil måske hævde, at når der i forvejen skal skønnes over en del af tallene i regnestykket, har det ikke så stor betydning at få tal for jordens indhold af plantenæring. Dertil må svares: Har man råd til at »slumpe« i de tilfælde, hvor det er muligt at få nogle tal til vejledning?

Jordens indhold af *kvælstof* er altid meget stort, men kun en lille del deraf er tilgængeligt for planterne. Hele vækstperioden igennem frigøres kvælstof; men da man ikke ved en laboratorieundersøgelse kan konstatere, hvor hurtigt denne frigørelse foregår, har kvælstofanalyser af jorden ikke hidtil været benyttet i landbruget. I gartnerier derimod, hvor det i endnu højere grad end i landbruget gælder om at få størst mulig afgrøde på

et lille areal, vil man med korte mellemrum undersøge, om der er tilstrækkelige mængder let tilgængeligt kvælstof i jorden.

Hvor meget kvælstofgødning, der skal anvendes på en ejendom, må altså afgøres alene på grundlag af erfaring og forsøgsresultater.

Med hensyn til hvor meget *superfosfat*, det er fordelagtigt at anvende, kan man få nogen vejledning af *fosforsyretallet, Ft.* I gennemsnit af et stort antal prøver af danske jorder ligger Ft på ca. 6, svarende til, at der i pløjelaget på en ha findes fosfor svarende til ca. 1500 kg superfosfat. Nu må man ikke deraf forledes til at tro, at der så ikke skal tilføres superfosfat. Måske kan der avles en nogenlunde afgrøde, men for at holde Ft konstant gennem en årrække, må der hvert år tilføres ca. 200 kg superfosfat foruden normal mængde staldgødning. Man kan ikke ud fra fosforsyretallet sige bestemt, hvor stor virkning 100 kg superfosfat pr. ha vil give. Ft viser kun, om jorden er fosforsyrerig eller fosforsyrefattig. Den enkelte landmand må, ved at tage prøver i gode og dårlige afgrøder og ved forsøg, finde ud af, hvor højt Ft skal være i hans jord, for at der kan være fosfor nok til maksimalt udbytte. Ft 6,0 er måske for lavt i mange tilfælde.

Tilførsel af 100 kg superfosfat pr. ha hæver ikke Ft mere end højest 0,1, og den mængde fosfor, en afgrøde bortfører fra marken i et år, kan ikke få Ft til at falde mere end 0,2.

Fosforsyretallet er altså en forholdsvis stabil størrelse, der ikke ændres meget fra år til år ved normal gødskning, men man bør med mellemrum, f. eks. en gang i omdriften, undersøge jorden for at få konstateret, om Ft stiger eller falder.

Kalital, Tk, er et udtryk for, hvor meget kali jorden stiller til rådighed for planterne. Tk 4,0 svarer til, at der i pløjelaget på 1 ha ventes at være tilgængeligt kali svarende til ca. 400 kg 40 % kaligødning. Det er lidt mindre end en god roeafgrøde forbruger. Kalitallet kan altså variere temmelig meget i løbet af et år. Det er højt umiddelbart efter, at der er tilført kaligødning, og falder i løbet af sommeren, efterhånden som planterne optager kali. Kalitallet angiver altså kun jordens øjeblikkelige tilstand, og ved bedømmelsen af kalital må der derfor tages hensyn til, hvilken tid på året prøverne er taget. Vil man bruge kalital på samme måde som fosforsyretal til at registrere op- eller nedgang i mængden af kali i jorden over en årrække, må prøverne udtages efterår eller vinter.

På jord, som ikke tilføres staldgødning, ajle eller kaligødning, vil Tk falde med ca. 0,5 enhed årlig. I lerjord vil der til stadighed frigøres kali fra jordens faste bestanddele, men desværre har man ikke nogen laboratoriemetode, der kan vise omfanget og hastigheden af denne proces.

Planter lever ikke af kvælstof, fosfor og kali alene. Efterhånden som en større og større del af planteproduktionen baseres på kunstgødning, bliver spørgsmålet om mikronæringsstoffer mere og mere aktuelt. Den gødskning, der almindeligvis er praktiseret hidtil, hvor man af kunstgødning kun tilfører kvælstof, fosfor og kali, er ensbetydende med en systematisk udpining af jorden for mikronæringsstoffer.

Der findes en større eller mindre beholdning af mikronæringsstoffer i jorden, og der tilføres lidt med staldgødning og ajle, men der tæres som nævnt stærkt på beholdningerne i jorden. Talrige afgrøder ødelægges hvert år af mangel på et eller andet mikronæringsstof.

Det drejer sig ikke om et enkelt stof, men om en hel række: mangan, magnesium, kobber, bor, zink, molybdæn – og måske endnu flere.

Ved mangel på blot eet af disse stoffer risikerer man, at afgrøden mislykkes totalt, så både gødning, udsæd og arbejde er spildt.

For nogle af stoffernes vedkommende kan en jordprøve vise, om der er tilstrækkeligt af stoffet til at sikre en normal afgrøde, men da det er så uendelig små mængder, det drejer sig om, er analysen omstændelig og ret dyr. Det klogeste er at få anlagt små forsøg med mikronæringsstoffer. På den måde spørger man planterne direkte om, hvordan de synes om forholdene, og såfremt forsøget er rigtigt anlagt og gennemført, svarer planterne rigtigt.

Kunstgødning er dyr, siger man. Det passer ikke. Vel er det mange penge, der hvert år gives ud til kunstgødning, men anvendt i de rigtige mængder og på de rette steder, er det en pengeanbringelse, der forrenter sig endda særdeles godt.

Regnskabsføring og skattevæsen

De landmænd, hvis grundværdier ved den officielle vurdering er ansat til 40.000 kr. eller derover, er bogføringspligtige. Disse landmænd *skal* altså føre regnskab og på grundlag heraf overfor skattemyndighederne dokumentere, hvordan det forholder sig med deres formue og indkomst.

Men langt de fleste ejere af landbrug har under 40.000 kr. grundskyld og er således frit stillet med hensyn til at føre regnskab eller ej. Der er dog det forhold at tage i betragtning, at der kan vanke store skattebøder, hvis man »skønner« ret meget forkert over indkomsten. Der er for alle pligt til at selvangive formuen; derimod har man ikke pligt til at selvangive sin indkomst. Men undlader man at selvangive indkomsten, skal ligningsmyndighederne automatisk forhøje indkomsten til mindst 25 pct. over foregående års indkomst. Man risikerer endvidere at komme til at betale skat af en indkomst på indtil 40 pct. over den faktiske, selv om det senere lykkes at dokumentere, hvad denne faktiske indkomst har været.

Det vil derfor være klogt af samtlige landmænd regelmæssigt at føre i det mindste en kassebog, hvor samtlige indtægter og udgifter indføres efterhånden, som de indløber. Dette kan enhver gøre, og arbejdet er ikke stort – blot det bliver en fast regel at skrive posterne ind straks. For ikke at få alt for mange småposter i kassebogen kan man i skrivebordsskuffen have to kladdelister liggende, en til alle private småudgifter og en til de løbende småudgifter til husholdningen. Hver af disse lister tælles så sammen en gang om ugen eller måske kun en gang om måneden, hvorefter den samlede sum for privatudgifter og den samlede sum for husholdningsudgifter føres ind i kassebogen.

På denne måde bliver kassebogen mere overskuelig og lettere at afstemme; det er nemlig en betingelse, at kassebogen afstemmes mindst en gang om måneden, hvis man eventuelt senere skal kunne dokumentere sin ret overfor skattevæsenet. Den til enhver tid tilstedeværende kassebeholdning (såvel kontanter som checks) skal indgå i afstemningen og indføres i kassebogen. Indtægterne + kassebeholdningen ved månedens begyndelse skal altid stemme med udgifterne + kassebeholdningen ved månedens udgang. Denne kontrol kan tages også midt i måneden eller på en hvilken som helst dag i ugens eller måne-

dens løb. Hvis der mangler et større beløb, kan man da i reglen finde fejlen eller komme i tanker om, hvad man har glemt at notere. Er der kun en mindre og i sig selv ubetydelig afstemningsforskel, skriver man denne ind som »glemt udgift« i kassebogen eller simpelthen som »afstemning«. At sådanne småposter forekommer i regnskabet, forringer ikke dette til officielt brug. Tværtimod, kan man derimod sige; visse skattemyndigheder er nemlig tilbøjelige til at ville kassere et regnskab, hvor der ikke forekommer afstemningsposter, idet man hævder, at et sådant regnskab foregiver en så pinlig nøjagtighed, at det næsten er praktisk umuligt at gennemføre den. Derfor ser regnskabet konstrueret ud.

Regnskabet i kassebogen skal landmanden selv føre; derimod må enhver være ham behjælpelig med årsopgørelsen med tilhørende opstillinger over afskrivninger og statusbevægelser. Dette sidste er slet ikke så lige en sag at klare på rette måde, og de fleste landmænd vil her stå sig ved at benytte sagkyndig hjælp, regnskabskonsulenter eller andre, der har begreb om de dele.

Enhver landmand har brug for regnskabet til orientering og støtte i sin bedrift. Det vil hjælpe ham til at kunne disponere mere sikkert; og det vil ofte vise ham de svage steder i bedriften, hvor der er særlig grund til en indsats med henblik på forbedring af den samlede økonomi.

En hel anden ting er så, om det af skattemæssige grunde »kan betale sig« at føre regnskab. Svaret på dette spørgsmål afhænger af mange ting – også af, hvor skikkelig ligningskommissionen er!

Hvor der ikke foreligger regnskab, har ligningsmyndighederne en vis hævdvunden og håndfast ret til at »skønne« over familiens privatforbrug. Dette skøn må selvfølgelig blive

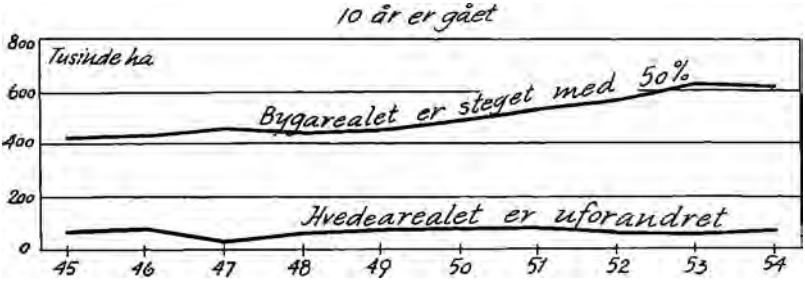

meget summarisk, og der er en forståelig tendens til så nogenlunde at skære alle over een kam. Men systemet virker således, at de skatteydere, der sorgløst bruger los af løbende indtægter og ikke sparer noget op, får en skattelettelse på andre skatteyderes bekostning; det er dem, der spinker og sparer på sig selv for at kunne forbedre deres bedrift og deres status, der må betale gildet.

Dette forhold ses bedst af et par enkle taleksempler. Vi vælger som eksempel to lige store nabogårde, hvis drift er nogenlunde ens, og hvis ejere begge har haft en *virkelig* skattepligtig indkomst på 12.000 kr. – Den enes privatforbrug er også på 12.000 kr., så hans status ved årets slutning viser altså ingen fremgang sammenlignet med indgangsstatus. Den andens privatforbrug er meget lavt, der er kun yderst få kontante udgifter i årets løb, fordi man har sparet, hvor spares kunne. Men kost og bolig med lys og varme har man selvfølgelig fået; og lad os sætte, at dette sammen med de kontante privatudgifter beløber sig til 6000 kr. Denne skatteyder vil da med en indtægt på 12.000 kr. have forbedret sin status ved årets udgang med 6000 kr.

Ingen af de to fører regnskab, og begges privatforbrug »skønnes« af ligningsmyndighederne at være 9000 kr.

Den første, der har brugt de 12.000 kr., kommer altså kun til at betale indkomstskat af 9000 kr., idet han ikke har nogen statusfremgang.

Den sidste, der har brugt de 6000 kr., kommer derimod til at svare indkomstskat af 15.000 kr. – nemlig det skønnede privatforbrug på 9000 kr. + statusfremgangen på 6000 kr. Han ville i form af skattebesparelse opnå en særdeles pæn timebetaling for arbejdet, hvis han gav sig til at føre regnskab.

H. J.

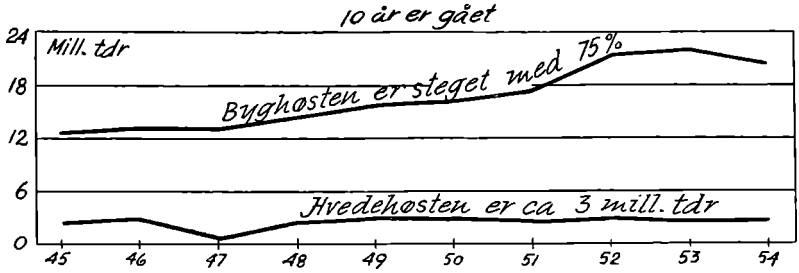

Kåring af køer

Af konsulent *Karl E. Nielsen*, Sorø.

Ved kåring forstås en vurdering af et dyrs bygning (eksteriør). Der er således reelt ingen forskel på kåring og på eksteriør-bedømmelsen, som den foregår ved dyrskuerne. Men hvorfor opretholdes da to sideordnede eller ensvirkende foranstaltninger? Herpå kan utvivlsomt gives mange svar, men mon den væsentligste forklaring ikke kan søges i, at det – til trods for en livlig dyrskuevirksomhed – er begrænset, hvad der kan udstilles ved dyrskuerne. Det er i hvert fald begrænset, hvad der bliver udstillet, idet tendensen mere og mere er gået i retning af, at der kun udstilles dyr, der kan opnå 1. eller 2. præmie. Om det rigtige eller forkerte i denne udvikling er det ikke stedet her at diskutere.

Tilslutningen til de avls- og brugsmæssige foranstaltninger, hvor kåring indgår som et betydningsfuldt led, kan ikke undgå at lede tanken hen på, at der blandt kvægavlerne og -brugerne er et behov for at få konstateret dyrenes bygningsmæssige værdi, udover hvad dyrskuerne klarer op. Og det må da være organisationernes resp. husdyrbrugsudvalgenes opgave at tilrettelægge denne del af arbejdet på en måde, der sikrer de deltagende besætninger den bedst mulige hjælp netop i denne henseende.

Foreningen af jydske Landboforeninger påbegyndte allerede i 1914 et tilsyn med kvægbesætninger. Et af leddene i dette besætningstilsyn var kåring af samtlige køer i de deltagende besætninger. Ved hjælp af en pointsskala med maksimum ved 10 gav man et enkelt talmæssigt udtryk for hver enkelt ko's

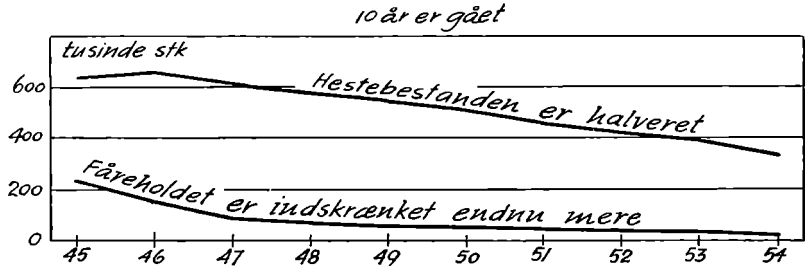

bygning, idet dog køer, der ikke kunne opnå mindst 5 points, ikke kunne betegnes som kårede.

Inden for de øvrige landsdele og inden for husmandsforeningerne har man op gennem årene iværksat lignende foranstaltninger, hvor kåring af køerne indgik. Fyn har dog indtil videre holdt sig uden for denne form for avls- og brugsforanstaltninger, der er således ikke hidtil kåret køer på Fyn.

Kåring af køer (og tyre) har været gennemført som selvstændig foranstaltning. For tyrenes vedkommende gjaldt en overgang, at anerkendelse i form af kåring var sidestillet med en dyrskuepræmie med hensyn til opnåelse af statstilskud, og adskillige af de små tyreholdsforeninger gjorde brug af den adgang til statstilskud, som kåringen muliggjorde.

De samvirkende sjællandske Husmandsforeninger påbegyndte i 1948 kåring af køer. Enhver besætningsejer kunne tilmelde een eller flere køer til kåring, selv om besætningen iøvrigt ikke var med i besætningstilsynet. Tanken var at finde frem til og at fremhæve særlig værdifulde køer, idet der ikke alene blev stillet visse minimumskrav til kåringstallet (points for bygning), men også til ydelse og afstamning. Tilslutningen til kåringen har været noget vekslende gennem årene. Foranstaltningen har dog næppe fået den betydning, som man regnede med, den ville få.

Af disse bemærkninger får man forhåbentlig et lille indtryk af, at der ikke hidtil har været tale om alt for overvældende ensartethed i kåringsarbejdet. Et forhold, der yderligere kan understreges gennem oplysning om, at kåringsskalaerne har været forskellige. Som foran nævnt benyttede man i Jylland en skala med maksimum ved 10 points. De østdanske landboforeninger (samvirksomheder) har gennem de senere år an-

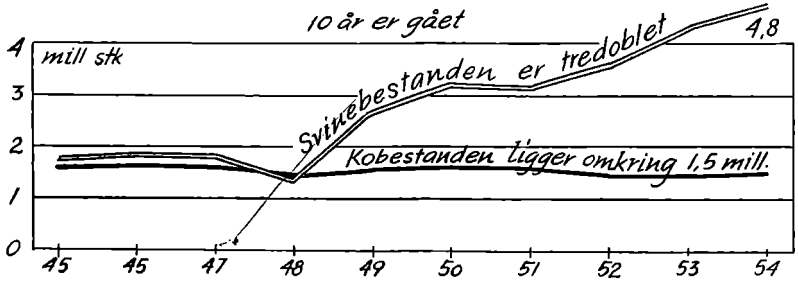

vendt en kåringsskala med maksimum ved 12. Da husmandsforeningerne påbegyndte et regelmæssigt besætningstilsyn, valgte man dyrskueskalaen, der har maksimum ved 24 points, som grundlag for kåringspoints.

Denne uensartethed i de benyttede skalaer blev efterhånden uholdbar, dels fordi den vejledende virkning, der skulle være et af kåringens fornemste mål, ikke var til at få øje på, dels fordi der er opstået et mere intimt kvægavlsmæssigt samvirke landsdelene imellem, end man kendte for blot få år siden.

Udviklingen medførte kort sagt krav om, at der blev udarbejdet ensartede og for hele landet gældende kåringsregler. Der var sikkert ingen, der regnede med, at det ville blive nogen let opgave. Hver landsdel og organisation havde ikke alene erfaringsmæssige, men også andre grunde til at fremhæve den af dem anvendte kåringsskala som den bedste. Under forhandlingerne blev der ytret ønske om, at nye kåringsregler kom til at omfatte en særskilt yverbedømmelse, hvilket sikkert ikke gjorde forhandlingerne lettere, men også på dette specielle område måtte der tages hensyn til udviklingen, og der kan ikke være nogen tvivl om, at både for S.D.M. og R.D.M. – i modsætning til jersey – har der været taget for lidt hensyn i eksteriørbedømmelsen til et så vigtigt organ som yveret.

Forhandlingerne resulterede i, at man enedes om en kåringsskala, der omfattede koens bygning, med maksimum ved 10 points. Derudover en speciel vurdering af koens malkeorganer anskueliggjort ved hjælp af en skala fra 1 til 5, hvor 5-tallet angiver det ideelle yver.

Fra flere sider blev det under forhandlingerne fremført, at en ensartet, for hele landet gældende skala, der blev brugt forskelligt, var værre end det hidtidige system. For at sikre

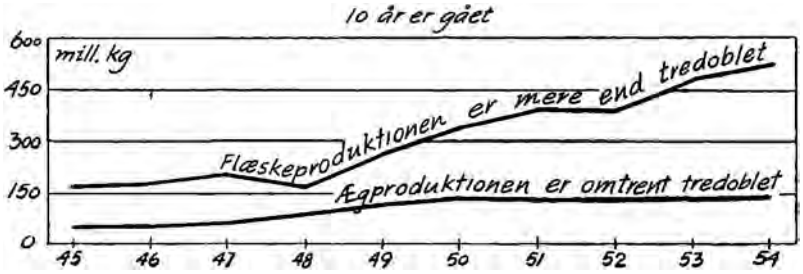

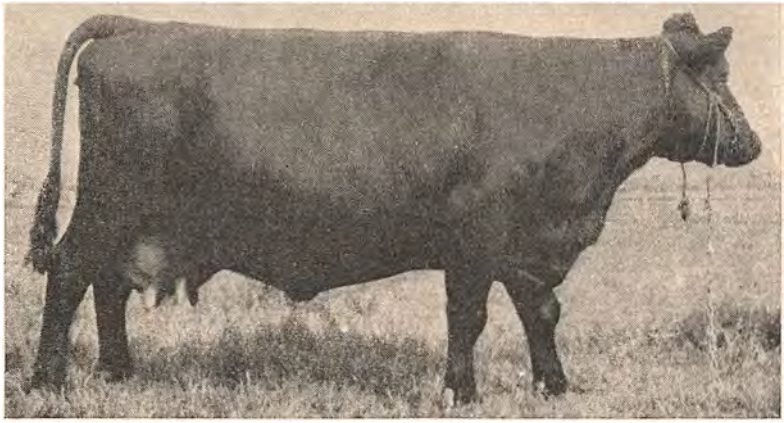

En stor, dyb, bred, stærk og retlinet ko af R.D.M., der ved kåring bør tildeles E 9, M 3.

ensartethed i benyttelsen har der været afholdt standard- eller prøvekåringer, og det vil sikkert være nyttigt, om dommerholdene jævnlig får lejlighed til at deltage i sådanne.

Som det nye i kåringsarbejdet var det ikke mindst yverbedømmelsen, der påkaldte opmærksomheden, og det var med betydelig interesse, man imødeså resultaterne fra de første bedømmelser.

I efterfølgende to oversigter er anført resultaterne fra nogle områder på Sjælland, både hvad angår eksteriøret (E.) og malkeorganer (M.).

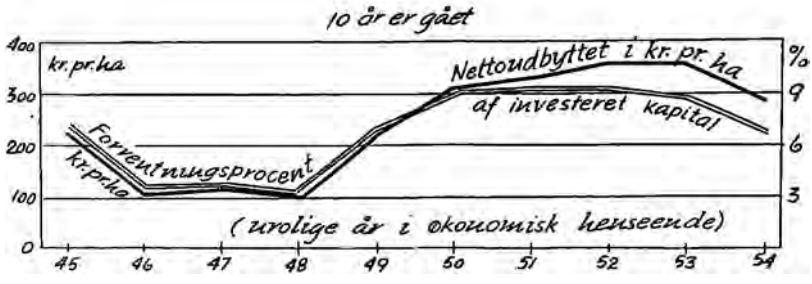

Procentisk fordeling

Eksteriør (E.) ...	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1040 observationer	0,4	6,7	23,1	42,4	22,7	4,5	0,2	–	–	–
59 observationer	–	3,4	25,4	44,1	18,6	8,5	–	–	–	–
364 observationer	–	3,9	15,1	25,0	28,3	21,1	5,8	0,8	–	–
405 observationer	0,5	4,4	18,8	42,2	26,2	6,9	1,0	–	–	–
610 observationer	–	2,3	12,0	24,6	35,6	20,1	5,2	0,2	–	–

Malkeorganer (M.)	5	4	3	2	1
1040 observationer	0,2	9,1	77,5	12,8	0,4
59 observationer	–	16,9	66,1	15,3	1,7
364 observationer	–	9,9	64,3	25,5	0,3
405 observationer	–	7,0	74,8	17,7	0,5
610 observationer	–	8,2	75,9	15,4	0,5

Hvis man giver sig tid til at se nærmere på tallene, taler de deres indtrængende sprog, hvorfor der ikke skal hidsættes kommentarer.

Jerseyavlens ledelse har ikke lagt overvældende vægt på eksteriøret, men da der – for at nævne et nærliggende eksempel – deltager 86 jerseybesætninger i besætningstilsynet under husmandsforeningerne på Sjælland, findes det rimeligt i denne omtale af kåring af køer at nævne, at disse jerseykøer vurderes ved hjælp af den af Danmarks Jerseyavlerforening udarbejdede typeskala. For 1954 fordelte de 529 bedømte køer sig således i de forskellige typeklasser: Ia 65, Iby 52, Ib 257, IIa 35, IIby 21, IIb 93 og type III 6 køer.

Kåring af køer er en hævdvunden foranstaltning i dansk kvægavlsarbejde. Det må derfor håbes, at den, med den tilpasning til udviklingen, som den nye to-delte landsomfattende skala er udtryk for, fortsat må finde anvendelse i de kredse, der slutter op om landboorganisationernes bestræbelser for at tjene medlemmernes tarv.

De kære heste

Det spæde føl med halen slår,
sin egen pisk det hæver,
men lige dinglevorn det står
på skæve ben og skræver.
Det fryder stolte horsemor,
hun pruster med sin mule.
Hun lever godt, mens græsset gror,
og æder hver en smule.

(Alex Garff)

Siden krigen er der sket det, at 50.000 traktorer er rykket ind og har erstattet 300.000 heste i de danske landbrugsbedrifter. I 1945 og 1946 havde vi således omkring 650.000 heste, nu har vi kun ca. halvt så mange. Tallet omfatter dog ikke voksne heste alene, men også føl og plage – ikke mindst disse sidste grupper er gået stærkt tilbage i de senere år; så gennemsnitsalderen af den forhåndenværende hestebestand har været stigende.

Mange landmænd ryster på hovedet ad den omsiggribende traktorisering og bliver næsten helt sorgfulde, når de ser, hvor stærkt det går tilbage for hesteholdet. Det følelsesbetonede spiller her stærkt ind; de pågældende savner simpelthen hestene, og dette er meget forståeligt. – Hvem har kunnet omgås villige og kønne heste som gode arbejdsfæller igennem en årrække uden at komme til at holde af dem!

Men at drive landbrug i dag er for de fleste en såre realistisk affære. Vist skal der være plads til – og tid til – at glædes over frodige planters vækst og kåde dyrs spræl. Men følelsesmæssige og romantiske synspunkter må ikke blive det kompas, hvorefter der styres. Her må nøgterne økonomiske – hvilket ikke

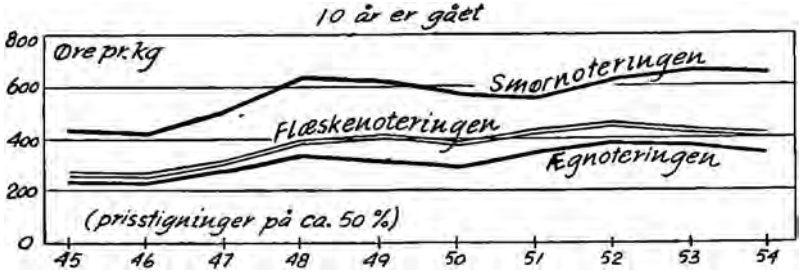

mindst vil sige arbejdsmæssige – overvejelser være det afgørende. Og hvor sådanne lægges til grund, vil der ikke lyde beklagelser over, at traktorerne i vid udstrækning afløser hestekraften.

Den menneskelige arbejdskraft er dyr og mange steder tillige knap; derfor gælder det ikke mindst om at få udnyttet den forhåndenværende menneskelige arbejdskraft bedst muligt – og hertil er en fornuftig traktoranvendelse et fortræffeligt hjælpemiddel. Tænk for eksempel på, hvad en dygtig karl på en traktor i løbet af en arbejdsdag kan få fra hånden af pænt og effektivt jordbehandlingsarbejde, når de rette redskaber står til rådighed. Og så kan man forøvrigt tage forårets arbejder eller efterårets. Sammenlign denne mands arbejde med det, han ville kunne nå, hvis han først skulle have selerne på et par heste og så forøvrigt gå bag dem og trække i linerne dagen igennem.

Men traktordrift er ingenlunde nogen billig sag; så der må være økonomisk hold i anskaffelsen, og der må være tilstrækkeligt arbejde til hver anskaffet traktor, hvis ikke traktoren skal blive for dyr pr. anvendt time. Derfor bliver der mange steder, navnlig for de mindre landbrug, god grund til en fællesanvendelse. Et par naboer kan være sammen om en traktor; eller man lejer traktor til at gøre det svære eller det mest tidsrøvende arbejde, medens hestene fortsat klarer det lettere markarbejde og den daglige kørsel.

Men er der sørget for traktorkraft, går det af økonomiske grunde slet ikke an at lade de overflødiggjorte heste blive stående i stalden og lave afslapningsøvelser, mens traktoren gør arbejdet. Man må skille sig af med hestene, så pladsen og foderet kan udnyttes på anden måde og dermed give indtægter, som der vil være god brug for til dækning af traktorudgifterne.

Hvad angår de anvendte hesteracer, er der forøvrigt sket en karakteristisk forskydning fra de svære racer til de lette igennem disse år, hvor hestebestanden er indskrænket så stærkt. Hingstenes raceforhold viser dette tydeligst; tallene fra de sidste tre racetællinger ses side 51.

Der er sket en lignende forskydning i hoppebestanden, kun i et noget langsommere tempo. Tallene for 1944 og 1949 omfatter også heste i bykommunerne, medens tællingen i 1954 kun medtager landkommunerne. Eftersom der i 1954 kun fand-

Hesteracernes fordeling	*1944* pct.	*1949* pct.	*1954* pct.
Jydsk race	23,2	15,9	14,9
Belgisk race	36,1	35,3	29,4
Tilsammen	59,3	51,2	44,3
Frederiksborgere	7,4	9,0	13,2
Oldenborgere	6,7	9,9	12,2
Nordbagger	7,3	8,0	15,5
Fuldblodsheste	2,2	1,4	1,1
Travere	3,1	3,9	2,0
Tilsammen lette	26,7	32,2	44,0
Andre og uoplyste	14,0	16,6	11,7
Ialt	100,0	100,0	100,0

tes ca. 8000 heste ialt i bykommunerne, vil ovennævnte procenttal ikke påvirkes væsentligt af, om hestene i byerne er medregnet eller ej; for fuldblodsheste og travere spiller forholdet dog en rolle.

Det er meget bemærkelsesværdigt, at de små norske heste, nordbaggerne, er gået så stærkt frem i tal. De fleste heste af denne race findes på småbrugene i Jylland, men procentvis er racen gået endnu stærkere frem på øerne.

Det kan iøvrigt siges at være en helt naturlig ting, at man fortrinsvis holder sig til de lette hesteracer, når traktorerne overtager det sværeste arbejde. Der har altid været en vis naturlig sammenhæng mellem svære jorder og svære heste – og ligeledes mellem små brug og små heste.

Kombinationen med på så mange landejendomme at bruge både traktor og heste vil sikkert vise sig i nogen måde at være et overgangsfænomen. Det tager tid at vænne sig rigtig til traktoren; det tager også tid at få anskaffet alle nødvendige redskaber, hvor hestene helt skal kunne undværes. Men udviklingen går i den retning, at flere og flere helt siger hestene farvel; og formentlig har den landmand set rigtigt, der gav udtryk for sine erfaringer således: Man skal ikke holde både traktor og heste, men vælge enten eller, som det nu passer i ens bedrift. Har man begge dele, bliver man ikke rigtig glad ved nogen af delene. *H. J.*

Traktorens afskrivning

På nyanskaffede maskiner og redskaber må den ene halvdel af anskaffelsessummen afskrives i løbet af tre år. Hvis man foretrækker det, kan denne såkaldte ekstraordinære afskrivning dog strækkes over fem år. Den anden halvdel af anskaffelsessummen må afskrives ordinært med varierende procentsatser efter maskinens art, traktorer med tilhørende redskaber således med 15 pct., malkemaskiner med 10 pct., andet landbrugsinventar med 7–10 pct. Såvel den ordinære som den ekstraordinære afskrivning er indkomstskattefri.

Hvis der eksempelvis er anskaffet traktor med plov og andet tilbehør for 14.000 kr., bliver udregningen under største tilladte afskrivning som følger:

Indkøbspris for traktor med tilbehør		14.000 kr.
Ordinær afskrivn.	15 % af 7000 kr. = 1050	
Ekstraordin. afskrivn.	⅓ af 7000 kr. = 2333	3.383 kr.
Statusværdi efter 1 års forløb		10.617 kr.
Samme afskrivning i andet år		3.383 kr.
Statusværdi efter 2 års forløb		7.234 kr.
Samme afskrivning i tredie år		3.384 kr.
Statusværdi efter 3 års forløb		3.850 kr.
Fjerde års afskrivning	15 % af 7000 kr. =	1.050 kr.
Statusværdi efter 4 års forløb		2.800 kr.
Femte og sidste afskrivning (rest)		700 kr.
Sluttelig statusværdi efter 5 år		2.100 kr.

Statusværdien, som maskinerne sluttelig er nedbragt til, svarer til et års normal afskrivning af hele anskaffelsessummen; i eksemplet altså 15 pct. af 14.000 kr.

Særlige blanketter til anmeldelse af nyanskaffede maskiner, som man ønsker at foretage ekstraordinære afskrivninger på, fås hos ligningsmyndighederne; og man må hvert år redegøre for, hvor langt man er nået med afskrivningen på de enkelte maskiner.

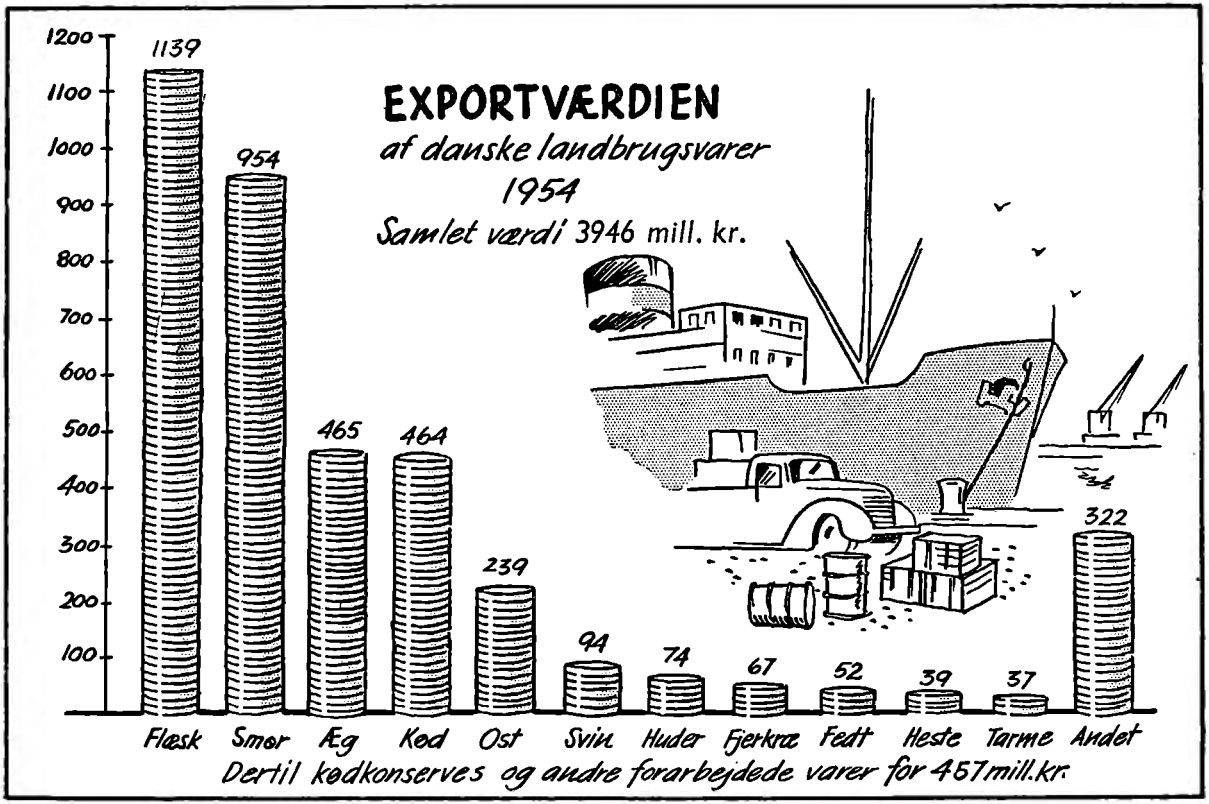
EXPORTVÆRDIEN
af danske landbrugsvarer
1954
Samlet værdi 3946 mill. kr.
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
1139
954
465
464
239
94
74
67
52
39
37
322
Flæsk
Smør
Æg
Kød
Ost
Svin
Huder
Fjerkræ
Fedt
Heste
Tarme
Andet
Dertil kødkonserves og andre forarbejdede varer for 457 mill. kr.

Vore udenlandske kunder købte i 1954

141,100,000 kg. SMØR

-deraf gik til:

England — 103,200,000 kg.

Tyskland — 14,300,000 kg.

Rusland — 10,300,000 kg.

U.S.A. — 2,100,000 kg.

Andre lande — 200,000 kg.

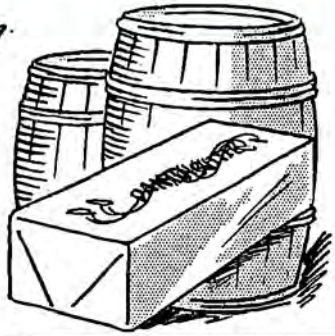

Udenlandske kunder aftog ligeledes i 1954

59,400,000 kg. OST

Tyskland — 26,200,000 kg

Italien — 10,500,000 kg.

England — 9,600,000 kg.

U.S.A — 2,800,000 kg.

Andre lande — 10,300,000 kg.

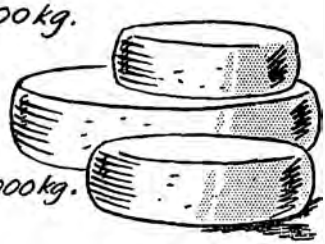

Bacon - og flæskeeksporten

androg i 1954: 253,300,000 kg.

- deraf til

England 222,700,000 kg

Sverige 7,100,000 kg.

Frankrig 6,800,000 kg

Czekoslovakiet 5,800,000 kg.

Andre lande 10,900,000 kg.

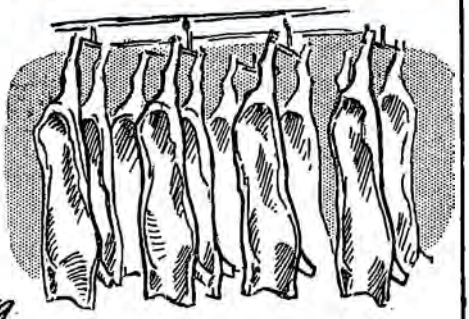

Af slagtede og levende kreaturer eksporteredes . 427,300 stk.

Tyskland 223,900 stk.

Italien 49,500 stk.

Sverige 48,000 stk.

Rusland 42,900 stk

Andre lande 63,000 stk.

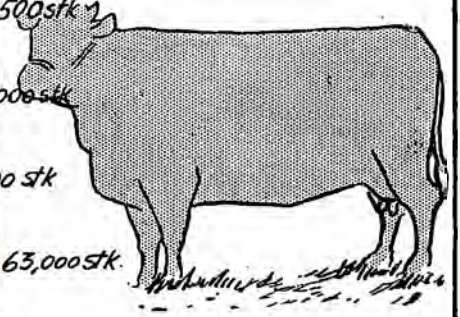

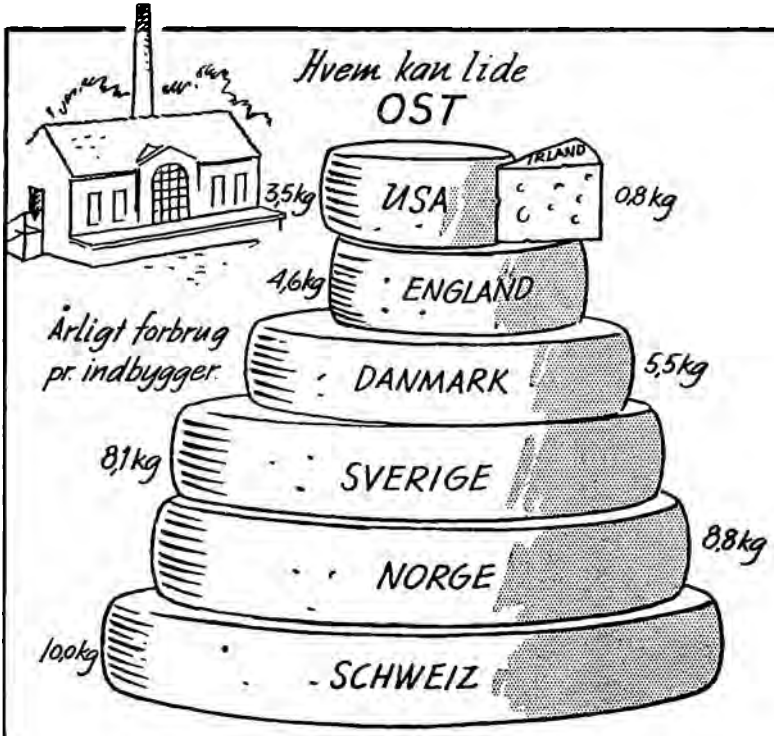

OSTENE HAR FÅET NAVNEFORANDRING

SAMSØ	hed før	Dansk svejtser
DANBO	"	Steppeost
FYNBO	"	Dansk gouda (opstukket)
ELBO	"	Brødost
TYBO	"	Taffelost
MOLBO	"	Dansk edamost
MARIBO	"	Dansk gouda (ældet)
ESROM	"	Dansk port salut
HAVARTI	"	Dansk tilsitter
MYCELLA	"	Dansk gorgonzola
DANABLU	"	Dansk roquefort

Vort landbrugsareals fordeling

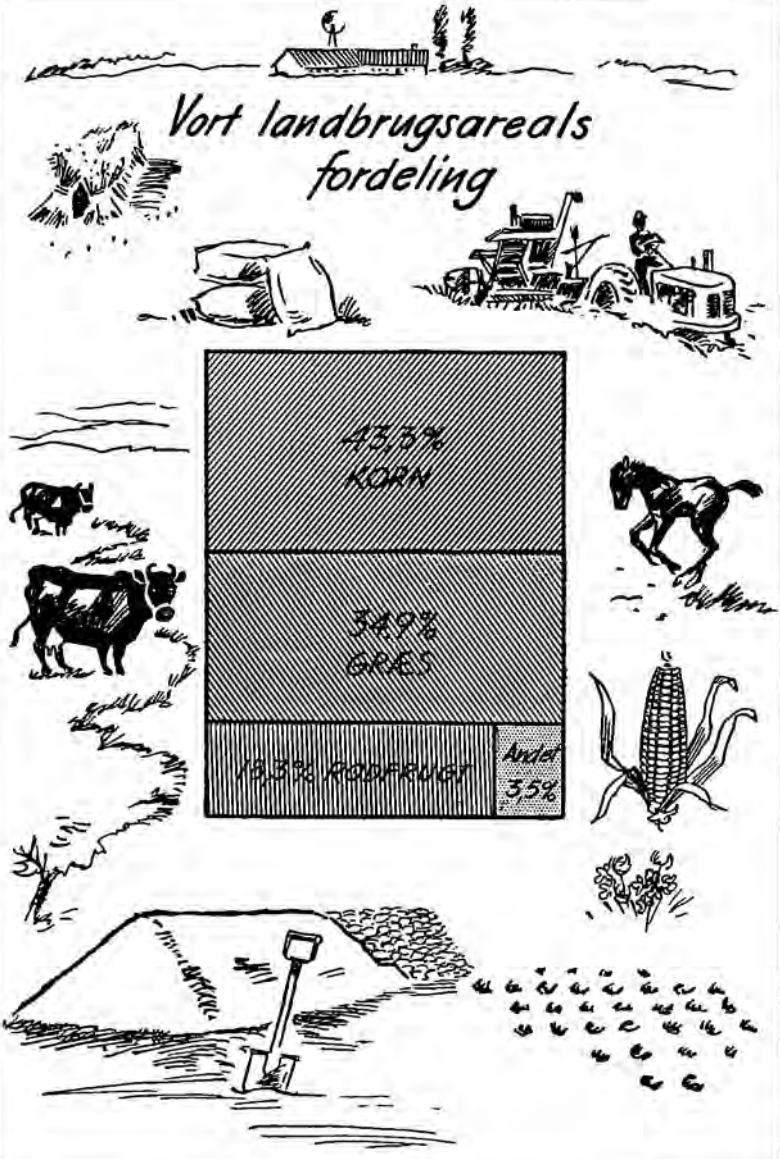

Demonstrationsbrug for kvæg

Af konsulent *H. Ejlersen Hansen*, København.

Landbrugets Produktivitetsfond oprettedes foråret 1953 for penge, der blev stillet til rådighed af de såkaldte Marshall midler; hvilket i denne forbindelse vil sige penge, der blev indbetalt til Nationalbanken fra de danske modtagere af de varer, som den amerikanske stat havde foræret Danmark under Marshallhjælpen. Pengene stilledes til rådighed under visse bestemte betingelser og skulle fortrinsvis anvendes til produktivitetsfremmende foranstaltninger. Der udarbejdedes derfor et produktivitetsprogram med flere forskellige opgaver igennem en femårig periode.

En af disse opgaver er demonstrationsbrug for kvæg. Arbejdet hermed ledes af et landsudvalg på 7 medlemmer, valgt af Landbo- og Husmandsforeningerne og Landøkonomisk Forsøgslaboratorium. Landsudvalget har udpeget forsøgsleder H. Wenzel Eskedal som sagkyndig tilsynsførende for arbejdet.

Landet blev inddelt i 20 amtsområder; i hvert af disse nedsattes et lokalt udvalg på 5 medlemmer, hvoraf en lokal husdyrbrugskonsulent, der tillige fungerer som sekretær.

Efter programmet skulle der udpeges 40 demonstrationsbrug, nemlig et middelstort landbrug og et mindre landbrug inden for hvert amtsområde; de to brug skulle gerne være beliggende meget nær hinanden.

Disse landbrug måtte ikke være mønsterbrug; heller ikke ejendomme med særlig højtydende besætninger eller avlsbesætninger. Det skulle være ganske almindelige ejendomme, som havde typisk driftsform og jordbonitet for den pågældende egn. Endvidere var det med henblik på et godt resultat nødvendigt, at driftslederne var interesserede folk.

Amtsudvalgenes første opgave var da at finde og udpege velegnede brug til formålet. Det viste sig imidlertid vanskeligt at finde ganske almindelige ejendomme, hvis besætningsydelse og drift i det hele taget ikke måtte ligge over middel, når man samtidig forlangte, at der skulle være en interesseret driftsleder. De udpegede demonstrationsbrug for kvæg blev derfor gennemgående ejendomme, hvis besætningsydelse og drift lå noget over middel, sammenlignet med den pågældende egns landbrug.

Arbejdet skulle efter planen begynde i efteråret 1953, og der blev da også næsten over hele landet startet til denne tid, idet 36 brug kom i gang fra 1. november 1953.

Formålet med demonstrationsbrugene er først og fremmest at vise økonomisk kvæghold. Ved økonomisk kvæghold forstås i denne forbindelse ikke alene et godt udbytte i stalden; en høj eller godt gennemsnitlig høj ydelse i mælk og smør pr. ko vurderes selvfølgelig ikke ens, hvad enten der er anvendt store pengebeløb til indkøb af kraftfoder eller ej. Det areal, der avles foder på til besætningen, skal stå i det rette forhold til besætningens størrelse, hvis der skal komme et godt økonomisk resultat ud af helheden.

Derfor stiles der først og fremmest efter på demonstrationsbrugene at få markplanen godt tilrettelagt, så grovfoderproduktionen er i orden og kan give de nødvendige mængder af gode alsidige grovfoderenheder til den pågældende besætning. Man beregner, hvor stort arealet skal være med roer og græs med henblik på det middeludbytte, der kan forventes på ejendommen. Man stiler efter at have tilstrækkeligt roer til brug både vinter og sommer.

Når høsten af grovfoderet er tilendebragt, foretages der en opgørelse over samtlige fodermidler. Man kan i rette tid have vejet høet fra en rytter og noteret deres antal; man har vejet eller målt nogle læs roer, eller rumindholdet af roekuler og ensilagebeholdere er beregnet.

På grundlag af alle disse opgørelser udarbejdes så foderplanen for hele besætningen i den kommende fodersæson. Såvel malkekøerne som ungkvæg og kalve må tages med i beregningerne, ligeså de andre husdyr på ejendommen.

Ved udarbejdelse af både markplaner og foderplaner stilles der forslag af de lokale konsulenter såvel som af repræsentanter for landsudvalg og lokale udvalg, idet der holdes et møde på ejendommen. Hvilke af de stillede forslag, der skal tages i anvendelse, afgør værten på demonstrationsbruget derimod selv. Det er ham, der har det økonomiske ansvar, og han modtager ingen betaling for at stille sin bedrift til rådighed for formålet.

Erfaringen skulle gerne vise, at man på et ganske almindeligt landbrug kan få et godt økonomisk udbytte af driften, når man har en fornuftig og god administrator som driftsleder, og denne benytter sig af konsulentens og andre sagkyndiges gode

råd. Ligeledes skulle man på demonstrationsbrugene gerne kunne drage direkte nytte af de erfaringer, der er indvundet ved fodringsforsøgene – samt vise dette for de besøgende til efterfølgelse. Altså noget i lighed med de lokale markforsøg på plantedyrkningens område.

På demonstrationsgårdene føres der en meget effektiv kontrol med de enkelte dyrs foderforbrug og ydelse. Besætningens samlede mælkemængde vejes hver dag, og en gang om ugen kontrolleres de enkelte køers ydelse, og fedtprocenten bestemmes. Og der føres i det hele et nøje regnskab over alt, hvad der går ind eller ud vedrørende besætningen. For hver to brug er der ansat en assistent, denne kontrollerer 4 dage om ugen på gårdbruget og 2 dage om ugen på husmandsbruget.

Demonstrationsbrugene er ikke forsøgsgårde. For eksempel måles foderet ud, det vejes ikke ud til dyrene ved hver fodertid, som det finder sted på forsøgsgårdene; en forskel er det også, at alle dyr fodres efter samme foderplan på demonstrationsbrugene, hvorimod forsøgenes opgave jo netop er at sammenligne ydelsen for forskelligt fodrede hold.

En dag om ugen er der adgang til besøg på disse ejendomme; på besøgsdagene kan enhver landmand besøge demonstrationsgården og få besked om mark- og foderplan samt oplysninger af teknisk art om andet på gården; der uddeles små tryksager vedrørende planer og resultater til alle besøgende.

I almindelighed er det organisationerne, der indbyder til de større besøgsdage, hvor man så eventuelt efter besøget samles i et nærliggende forsamlingshus, og konsulenten leder den påfølgende diskussion.

Sådanne besøg kan være lærerige; her kan man få drøftet mange af de problemer, der melder sig for den enkelte landmand i hans daglige arbejde, og som har så stor betydning for økonomien i netop hans bedrift. Og det er en stor fordel, at denne drøftelse finder sted umiddelbart i tilknytning til det, man lige har set, samt at såvel konsulenten som almindelige praktikere deltager i meningsudvekslingerne.

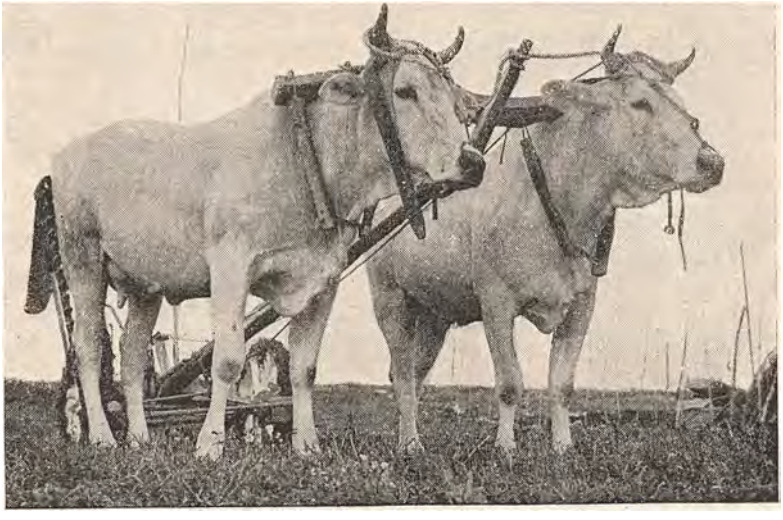

»Den, der kører med stude, kommer også med«, siger vi med et gammelt ord og trækker måske samtidig på skuldrene. Og rigtigt er det, at okser kan gå forbavsende langsomt.

Her i landet ser vi ikke okser anvendt som trækdyr; men allerede i Tyskland og Schweiz vil vi se det som noget helt normalt. Og kommer vi til Sydeuropa, træffer vi hyppigere okser end heste anvendt ved markarbejde.

Øverst på denne side ses et par malkekøer, der må tage en tørn for slåmaskinen. Billedet stammer fra et af de mange nyopdyrkede områder i Italien, hvor jorderne er udstykket. Her sparer man helt hesteholdet, idet landmændene til det svære arbejde rekvirerer traktorkraft med tilhørende redskaber fra maskincentralerne. Så må køerne klare det lettere arbejde og den daglige transport.

Har man 6–8 køer, kan der jo skiftes jævnligt, så den enkelte ko kun er »under åget« en time eller to. Mælkeydelsen er ikke særlig høj, og den skades næppe synderligt af en passende motionstur.

Landbrugsministeriets budget

Landbrugsministeriet hører ikke til de ministerier, hvis budget tynger mest på statsregnskabet. I den henseende er forsvarsministeriet, socialministeriet og undervisningsministeriet »de tre store«. Men det er dog slet ikke så små beløb, der i løbet af et år passerer landbrugsministeriets kasse til fremme af forskning og produktivitet, til samarbejde og administration på landbrugets mange og vidtforgrenede områder.

Se således nedenstående budgetforslag for finansåret 1955/56 – altså det år, der begyndte 1. april 1955 og slutter 31. marts 1956, hvorefter landbrugsministeriets udgifter forudses at blive:

	Kr.
Landbrugsministeriets centralstyrelse	2.600.000
Direktorater for matrikelvæsen	2.500.000
Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole	6.100.000
Skovplantningens fremme m. v.	600.000
Planteavlens fremme og forsøgsvirksomhed	5.400.000
Husdyrbrugets fremme og forsøgsvirksomhed	2.400.000
Husdyrsygdomme, veterinærvæsen, serumlaboratoriet	9.600.000
Statens forsøgsmejeri ved Hillerød	800.000
Statens redskabsprøver ved Bygholm	200.000
Det landøkonomiske Driftsbureau	200.000
Statskontrol med mælk, smør, margarine m. v.	800.000
Danske statskonsulenter i udlandet m. v.	1.000.000
Tilskud til kursus, konsulentlønninger m. v.	3.300.000
Hedeselskabet, plantningssagen, grundforbedringsarbejder m. v.	6.600.000
Jordfordeling, udstykning o. l. foranstaltninger	1.600.000
Andre udgifter, herunder internationalt samarbejde	2.700.000
Ialt ...	46.400.000

– så skære er dens kinder
som æbleblomstens blad –

Appelsiner, bananer og vindruer pranger i butikkernes vinduer og fylder på grønthandlerens disk. De frister os med stærke solfyldte farver og lokker med sydlandsk duft – så hvorfor ikke nu og da spendere en skilling også på det alter.

Men lad os ikke derfor glemme vore gode hjemlige frugter, hvad enten vi bor i by eller på land. Byboen bydes gode danske produkter til små priser, og landboen har dem så nogenlunde for ulejligheden med at få haven passet. Ja, helt gratis er det selvfølgelig ikke at holde have – men de fleste, ikke mindst husmødrene, vil nok give den erfarne landmand ret, der overfor en nabo, som beklagede sig over havearbejdet, svarede: »Haven er det stykke af min jord, som vi har mest både glæde og udbytte af.«

Fra midt på sommeren og til langt hen på efteråret skulle der gerne være bær eller frugt at hente daglig direkte fra haven. Og er der tænkt på gode holdbare sorter og sørget for en fornuftig opbevaring, da skulle der gerne være æbler til dagligt brug vinteren igennem i en normal landhusholdning. Statistikken viser et gennemsnitligt æbleforbrug i Danmark på ca. 30 kg årligt pr. indbygger. Tallet burde være mindst dobbelt så højt – ikke mindst af sundhedsmæssige grunde.

Nogle husmødre synes kun at have brug for ris, når der skal koges julegrød. Imidlertid er ris meget alsidig anvendelig, når den behandles rigtigt; og man kan godt have en skål løse ris stående igennem nogle dage til forskellig brug.

En god måde at koge løse ris på er følgende: 2 kopper ris kommes i 4 kopper spilkogende vand tilsat en teskefuld salt; der gives et kort, men kraftigt opkog, hvorpå risen stilles på svagt blus, men under fastliggende låg, således at risen netop holdes i småkog et kvarter uden omrøring.

Således kogt ris kan for eks. anvendes til de to følgende desserter.

Fløderis med kirsebær

4 dl syltede kirsebær
1 dl piskefløde
2 dl kogt ris
2 sp. sukker
lidt vanille

Lad saften løbe fra kirsebærrene og lav af saften en jævnet tyk rød sovs, der tilsmages med sukker. Pisk fløden og tilsæt sukker og vanille; den kolde ris blandes derefter forsigtigt i.

Umiddelbart inden serveringen anrettes desserten i brede glas eller på asjetter, idet kirsebærrene lægges i bunden; derover lægges fløderisen, og kirsebærsovsen hældes over. Serveres kold.

Risbudding med rosiner

1½ dl kogt ris
3 dl mælk
1 dl rosiner
2 æg
6 sp. sukker
lidt vanille

Kom den kogte ris i mælken og bring blandingen op til kogepunktet under forsigtig omrøring. Rør æggeblommerne med 2 sp. sukker og hæld den varme mælk med risen gradvis heri under kraftig omrøring. Varm derefter det hele forsigtigt i gryden, indtil det jævner. Bland rosinerne i og hæld massen op i en smurt, ildfast skål. Æggehviderne piskes stive, hvorefter gradvist tilsættes 4 sp. sukker under fortsat piskning; denne marengsmasse hældes oven på buddingen, som derefter stilles i ovnen ved svag varme, indtil marengsen begynder at blive let brunlig.

Æbledessert

6 æbler (helst faste spiseæbler)
12 dessertmakroner
4 sp. vin
3 dl piskefløde
2 æggeblommer
3 sp. sukker
2–3 bl. husblas
3 sp. havregryn
1 sp. nøddekerner
1 sp. smør

Æblerne skrælles, halveres og koges møre i sukkervand tilsat en smule citronsaft.

På et lagkagefad lægges makronerne, de stænkes med vinen, og herpå lægges de halve æbler.

Æggeblommer og sukker røres hvidt, flødeskummet og den opløste husblas tilsættes; crèmen hældes over æblerne. Havregrynene blandes med de hakkede nøddekerner og sukker, hvorefter de ristes i smørret og drysses over crèmen, umiddelbart før desserten serveres.

Husholdningsudgifterne

Det er store værdier, der i løbet af et år passerer igennem husmødrenes hænder; så der kan nok være grund til at skænke husholdningsudgifterne en betydelig interesse. Det helt rigtige er at føre husholdningsregnskab, så man kan få et virkeligt overblik.

Hvad direkte kontante husholdningsudgifter angår, bliver byhusholdningerne selvfølgelig de dyreste – der er heldigvis mange ting, som man i en landhusholdning kan hente i haven eller bruge af gårdens produkter, uden at det koster rede penge. Men dette sidste må selvfølgelig ikke forstås således, at egne produkter er »gratis«. Skal der være rimelighed i nogen form for sammenligning af husholdningsudgifterne fra familie til familie, da må også egne varer sættes til fuld pris – det vil sige i hvert fald så meget, som man ved salg kunne have fået for de pågældende varer, hvad enten nu det drejer sig om mælk, æg, fjerkræ, slagtegrise, kartofler eller andet. Havesager og frugt er den vanskeligste gruppe at vurdere; og det ville være urimeligt at sætte disse ting til samme høje pris, som byhusmoderen må betale i butikken. Men produkter fra landbohaven bør under eet ansættes til et skønnet beløb, og ikke alt for lavt, idet vi så forøvrigt erindrer, at den rigtigt passede køkken- og frugthave er et af landbohusholdningernes store aktiver.

Efter gennemsnittet for over hundrede husholdningsregnskaber fra jydske landbohjem fordeler de daglige udgifter til madvarer pr. mandskostdag sig således på de vigtigste grupper af fødevarer:

Indkøbt og hjemmeslagtet kød	84 øre
Mælk, smør, fløde og ost	54 øre
Brød, mel og gryn	42 øre
Kaffe, te, øl, sodavand	30 øre
Sukker, krydderier m. v.	24 øre
Kartofler og havesager	24 øre
Margarine og fedtstoffer	20 øre
Æg	14 øre
Fisk	8 øre
Ialt	300 øre

Mon man gør sig klart, at 3,00 kr. pr. kostdag bliver 4380 kr. årlig for en familie på blot 4 personer. Forøvrigt viser de nævnte regnskaber variationer fra under 2 kroner til over 4 kroner pr. mandskostdag. Kødgruppen varierer fra 30 øre til 139 øre pr. kostdag, øl og sodavand fra 3 øre til 33 øre, og en ting som kaffe alene varierer fra 6 øre til 28 øre pr. kostdag.

Folk må jo have lov til at have deres vaner, men det er altid bedst, hvis man fuldtud ved, hvor dyre ens vaner er. Dette være også sagt med tanke på tobakken, selv om denne vare ikke falder ind under husholdningsbudgettet! Drikkevarer af den mere luksusbetonede slags kan også blive et kildent problem i mange husførelser; ikke mindst hvis man ofte har gæster, der sætter pris på disse ting.

Men selv om vi holder os til de egentlige husholdningsudgifter, skal der regnes med mange andre poster end madvarerne, der med ovennævnte lidt afrundede tal blev til 3,00 kr. pr. kostdag. Der er lys og brændsel, flaskegas og køkkeninventar, udgift til køleskab eller fryseboks; udgifter til rengøringsmidler og dækketøj og meget andet – for slet ikke at tale om eventuel pigeløn eller anden medhjælp i husholdningen. Alle disse poster tilsammen kan i mange tilfælde beløbe sig til en lige så stor sum i årets løb som nævnt for selve madvarerne.

Jo, det er store poster; og det er forbavsende forskelligt, hvad folk i virkeligheden »får« for disse penge. Dygtighed, økonomisk sans og håndelag spiller ind. For heldigvis er det da ikke således, at den billigste husholdning er den dårligste, og at den dyreste husholdning er den bedste. Forholdet kan skam godt være det lige stik modsatte – og måske ikke mindst, hvis man i stedet for ordet bedste siger – sundeste.

HØST-HYMNE

af Jan Pender Schmidt

Tak, Gud, fordi du gav os jorden
engang i tidens fjerne gry;
fordi du lod dens agre ligge
og modnes gennem sol og sved.
Fordi du fatter, vi har sjæle,
der bliver eet med denne jord,
hver gang den tapper vore kræfter
og gør os glade med sin høst.

Og tak, fordi du standser regnen,
forinden rugen helt forgår,
og lærer os at nytte tiden
med skønsomhed til slægtens vel,
således at de mange munde
ej kender hungerråbets kval;
men ene smilet, mens de kværner
de nye kærners kraft til liv.

Ja, tifold tak for hver en møje,
der lærer os at sætte pris
på lettelser, vi ufortjente
modtager af din gode hånd.
Vort jordeliv er eet med jorden,
der mærkes af vor tunge fod.
Du tog et paradis fra Adam;
men skænked bønderne et nyt.

Hvad er som v o r e horisonter
med vejrlig efter dit behag,
der signer vore arbejdsdage
med alt, du ved, vi har behov.
Oh tak, fordi du gav os sindet,
der fatter al din gavmildhed,
og rakte os den rige gave,
der er at kunne hviske: -TAK!

DET SPLINTREDE KORS

Af *K. Magleby Sørensen.* – Tegninger af *V. Sandstrøm.*

Det var begyndt at regne om aftenen – styrtregn, der piskede mod ruderne og tvang os til at blive indendørs, hvad vi i og for sig heller ikke havde så meget imod, eftersom vi hele dagen havde travet i fjeldene. Senere kom tordenvejret. Lynene oplyste dalen i korte glimt og fik klipperne til at antage de særeste konturer, medens tordenen rullede længe mellem fjeldsiderne. Både træer og marker og haver drak begærlig af himlens væde, og da natten kom, lagde en fin, tæt tåge sig ind under fjeldene og skjulte både huse og træer.

Men da morgenen samlede sine kræfter, og solen steg højt over de skovklædte åse i øst, splittedes tågesløret, og en ny dag kom – med sol og varme.

Først kom elven til syne – jeg havde hele tiden kunnet høre dens brusen, men kunne nu følge dens vilde løb, medens den snoede sig uden om de spærrende klipper. Langsomt kravlede tågen op ad de lavt skrånende marker, der nåede næsten helt ned til elven, nærmede sig skoven, lod snart også den komme til syne, lyse birke og mørke fyrretræer – indtil solen endelig nåede de nøgne fjeldtoppe, der glimtede som metal – et farvespil af brunt og blåt og lilla...

Den formiddag var jeg for første gang i en norsk kirke, en i det ydre beskeden, men smuk og hyggelig trækirke, der til min overraskelse var fyldt med mennesker, skønt jeg vidste, at bebyggelsen her var meget spredt.

Det enkle rums eneste prydelse var et højt trækors bag alterbordet. Dets mørke farve stod skarpt mod den hvidmalede væg. Ikke noget kunstværk, hvilket jeg fik bekræftet, da jeg efter gudstjenesten tog det nærmere i øjesyn. Hjemmegjort så det ud, åbenbart et par bjælker, tilhugget for århundreder siden med grove redskaber – bøndernes eget arbejde. Men det ejendommelige var, at det åbenbart havde været i stykker og var sat sammen igen. På kryds og tværs var der brudlinier, som man ikke havde gjort noget forsøg på at skjule.

Den unge præst kom ud fra præsteværelset. Jeg hilste på ham, og han forstod snart, at korset havde vakt min interesse.

»Se her!« sagde han og førte mig ind bag alterskranken og pegede på korsets bagside, hvor der var et hak ind i træet på en halv snes centimeters længde og et par centimeters dybde.

»Det viser jeg alle fremmede,« sagde præsten, »og så plejer jeg at fortælle korsets historie, der samtidig er sognets histo-

rie. De lagde nok mærke til, at her var mange mennesker i kirke?«

»Ja!«

»Det er her altid. Men kom med over i præstegården – hvis De har tid.«

Det havde jeg – og snart efter sad vi i det hyggelige studereværelse i præstegården, og jeg lyttede, medens præsten fortalte historien om det splintrede kors.

– – –

En vintermorgen for mere end hundrede år siden vågnede sognet op til en bidende kold dag. Skovens højstammede træer med de snepudrede grene pegede op mod en frostklar himmel, da den gamle, krumbøjede klokker stampede sig frem gennem den nyfaldne sne for at ringe helligdagen ind.

»I dag kommer der næppe mange til kirke...« mumlede han halvhøjt, idet han lod sit blik glide ud over de spredte gårde og hytter, fra hvis skorstene røgen steg lige til vejrs. Ikke en vind rørte sig. Alligevel følte kulden stærkt, så klokkeren skyndte sig ind i våbenhuset.

Han åbnede døren til kirkerummet – men blev pludselig stående, stirrede op mod koret, gned øjnene med bagen af den ene hånd, stirrede igen...

Så ilede han op mellem bænkerækkerne. Døren bag ham faldt i med et smæld.

Han følte trang til at skrige højt, da han nåede op i kirkens kor. Sindsbevægelsen i forbindelse med kulden fik hans gamle legeme til at ryste. Kun med største besvær fik han den tykke hjemmegjorte vante trukket af højre hånd, inden han kastede sig på knæ foran alterskranken og slog korsets tegn i luften foran sig.

Tre gange...

Men det jog ikke angsten på flugt. I disse afsides egne lurede overtroen ikke langt under overfladen i menneskers sind. I mørke uvejrsnætter, når stormen hylede om hushjørnerne, fik frygten for ukendte, hemmelighedsfulde, overmenneskelige magter dem til at krybe sammen i de små stuer som dyr i deres huler. På godt og ondt tog man varsler...

Men dette kunne kun varsle ondt...

Den gamle klokker rejste sig skælvende og gik så langsomt ned gennem kirken.

Han måtte have fat i præsten.

Sognepræsten – en ung mand, der endnu ikke havde været på stedet et år – lyttede til klokkerens beretning.

»Lad os gå over i kirken!« foreslog præsten, da han endelig kunne få et ord indført. Men da han lidt efter stod i kirken, skammede han sig over, at han havde kunnet tvivle på klokkerens beretning.

For det var jo sandt...

Det store, gamle trækors var splintret.

Store og små træstykker lå spredt ud over korets stengulv. Nogle lå på alterbordet. Den gamle sølvkande havde fået en stor bule og var væltet.

»Var kirken låset, da han kom?« spurgte præsten, der var en praktisk mand og ikke havde noget til overs for den megen snak om onde magter.

»Låset... mener præsten... at...«

»Nej, nej!« Præsten lagde en hånd på den gamles skulder. »Han er en samvittighedsfuld klokker, der passer sit arbejde. Men – en lille forglemmelse kan vi jo alle gøre os skyldig i. Så vidt jeg kunne se, var låsen ikke brudt op.«

»Jeg... jeg husker ikke...« Klokkeren så helt ulykkelig ud. Han vidste godt, at det havde knebet lidt med hukommelsen på det sidste – selv om han ikke brød sig om at indrømme det. Men han mente da bestemt, at han havde låset kirkedøren i aftes. Og før – havde han brugt nøglerne – eller... nej, det hele kørte rundt for ham.

»Låset... eller ikke låset...« sagde han langsomt, »gør det nogen forskel, når onde magter...«

»En kraftkarl har han været – hvem det så end er!« afbrød præsten. »Ikke enhver arm kan svinge en så stor økse, som her er brugt!«

»Økse...«

Præsten og klokkeren vendte sig mod kirkens indgang. En ung kvinde kom langsomt gående op mod dem. Det var Herdis, klokkerens barnebarn, der styrede hus for ham. Hun var ganske køn – vel den kønneste pige i sognet, og mange syntes, det var en skam, at hun skulle gå hjemme hos morfaderen, der ikke kunne være noget særlig fornøjeligt selskab for en ung pige.

Først da hun nåede helt frem til de to mænd, opdagede hun, hvad der var sket. Hun skød den tætsluttende, lammeskinds-

forede hætte tilbage, bøjede sig ned mod gulvet, tog et stort stykke træ op i hånden.

»Rør det ikke!« Klokkeren trådte et skridt frem imod hende. Hun lagde træstykket tilbage, men blev længe siddende i bøjet stilling, og da hun endelig rejste sig, lagde præsten mærke til, at hendes ansigt var meget blegt, og der var et fraværende udtryk i hendes øjne – som var hendes tanker langt borte.

»Hvem...?« hviskede hun, næppe hørligt, »hvem...?«

»Onde...« begyndte klokkeren, men et tegn fra præsten fik ham til at tie, så det blev Herdis, der fuldførte sætningen:

»Magter... onde magter... dem har du så tit talt om, morfar, men jeg har aldrig troet på din snak...«

Præsten så forbavset på hende. Havde den gamle fyldt hende med sine tåbeligheder? Hun talte langsomt, med en tilsyneladende tilkæmpet ro.

Pludselig vendte hun sig mod præsten og gentog det ord, hvormed hun før havde afbrudt de to mænds samtale:

»Økse! Hvilken... hvilken økse...«

Præsten rystede på hovedet.

»Jeg sagde blot, at en stærk arm måtte have svunget den økse, hvormed det er gjort, for træet er hårdt og lader sig ikke kløve med en lille økse.«

Klokkeren lukkede øjnene. Han turde ikke se på sin datterdatter, var angst for at møde hendes blik. En pludselig uro var kommet over ham. Men nej, nej... det måtte være en tilfældighed, som ikke havde nogen forbindelse med dette... han kunne heller ikke huske det klart – men var Herdis ikke kommet ind i morges og havde spurgt, hvor den store brændeøkse var henne? Var hun ikke gået ud i køkkenet for at hente den mindre økse? Hun havde taget længere tid end ellers med at kløve brændet til ovnen... nej, det stod så tåget for ham. Han måtte spørge Herdis – senere. Ikke her i kirken, mens præsten hørte på det.

Han åbnede atter øjnene. Herdis stod på samme plet endnu, stirrende mod det sted bag alterbordet, hvor korset havde stået. Præsten var begyndt at samle de spredte træstykker sammen. Åh ja, det skulle vel gøres – men ikke af klokkeren. Han ville ikke røre ved træet. Han var glad ved, at Herdis ikke gjorde tegn til at hjælpe. Lad blot præsten om det...

– – –

Ugerne gik. Våren kom med lune vinde, og frosten måtte

slippe sit tag. Den døde elv fik nyt liv – buldrende jog den mod havet, svulmende af vandet fra den smeltende sne. Siden gik månederne, årene... små og store begivenheder afløste hinanden... men det splintrede kors' mysterium blev ved at leve i menneskers sind.

Hvem havde gjort det... og hvorfor...

Klokkerens snak om onde magter gjorde indtryk på nogle, især de ældre i sognet. De unge tog det mere let. Den slags troede man da ikke på. En epidemi hen på foråret gav ganske vist noget at tænke på. Klokkeren selv talte både tidlig og sent om, at der var en sammenhæng mellem misgerningen i kirken og sygdommen, der krævede adskillige menneskeliv.

Men hjemme sagde han ikke meget.

Han og Herdis gik så stille omkring i stuerne, turde knap se på hinanden, næppe tale. Ordet »økse« nævnede ingen af dem – og Herdis måtte stadig bruge den lille økse til brændet...

Ingen fra sognet kunne mistænkes for at være gerningsmanden. Havde Stærke-Jon endda været hjemme – men han havde jo været borte i flere måneder. Og han ville vel ikke vende hjem blot for at øve hærværk mod korset og så forsvinde igen...

En tilfældig forbipasserende... nej, heller ikke det var tænkeligt. Hvad skulle det tjene til? Hvem rejste vel heller rundt med en økse? At der savnedes en økse i klokkergården, vidste ingen – uden klokkeren og Herdis...

Sneen havde udslettet mulige spor. Den tavse, gavmilde sne.

Et par mænd i sognet tog sig for sammen med præsten at lime stumperne sammen, så korset igen kunne indtage sin plads bag altret. Nogle talte om et nyt kors – eller en malet altertavle, som man havde det andre steder, men det ville præsten ikke, og han fik sin vilje.

Og så var det, man opdagede, at der manglede en stump træ – ikke særlig stort, men dog stort nok til, at det ikke kunne være blevet borte, for alt var omhyggeligt blevet samlet sammen. Hvad skulle nu det betyde? Ny mystik – ny næring til snakken om overnaturlige kræfter.

»Skal jeg skære et nyt stykke til?« spurgte Tømrer-Knud.

»Nej,« svarede præsten.

»Hvorfor ikke...?«

»Lad det stå sådan. Det er jo bagpå og kan ikke ses nede fra kirken. Måske... måske det kommer frem...«

»Mener præsten...«

»Ingenting. Det er måske en dum idé. Men jeg vil det helst sådan.«

Og dermed blev det.

Fire år senere døde den gamle klokker. I næsten to år havde han ikke kunnet passe sit embede, men han havde fået lov at blive boende i klokkergården sammen med Herdis, der var begyndt at arbejde rundt om på gårdene. Den ny klokker, der stammede fra nabosognet, og hvis søn var tømrer, havde bygget sig en ny gård på den anden side vejen. Sønnen, Bjørn, der var ugift og boede hjemme hos forældrene – og iøvrigt svarede godt til sit navn, for han var stor og stærk som en bjørn – gjorde sig ofte et ærinde i den gamle klokkergård. Og ingen var i tvivl om grunden. Herdis var stadig en køn pige, selv om de sidste år havde skæmmet hende. Hun var meget bleg og tynd og så ud til at bære en tung sorg. Sådan havde hun været siden den vinterdag... men det kunne da heller ikke være godt for en ung pige at være alene med en gammel morfader, der fyldte hende med overtro og tåbelig snak...

Snart vidste hele sognet, at Bjørn gik på frierfødder. Og om ellers de to unge kunne blive enige, undte man dem da af hjertet den lykke.

Men enige – nej, det lod det ikke til, at de kunne blive. For tiden gik, og der blev ikke lyst til bryllup for de to.

Herdis blev boende alene efter morfaderens død. Huset var vel stort til hende, men hun ville ikke flytte derfra. Og arbejdede hun ude de fire dage om ugen, kunne hun sagtens klare det. Og sådan blev det vel heller ikke ved at være så længe – mente både Bjørn og andre. Men når han talte med Herdis om det, så hun blot på ham med et par bedrøvede øjne og rystede på hovedet. Hun ville ikke gifte sig – hverken med ham eller nogen anden. Og han vidste, at det ikke kunne nytte noget at spørge om grunden – for han fik ikke noget svar.

– – –

En sommermorgen – det var et halvt års tid efter klokkerens død – kom Bjørn over til Herdis for at bede hende til moderens fødselsdag samme aften. Han fandt hende i udhuset i færd med at kløve brænde.

Hun havde ikke bemærket hans komme og blev ved med sit arbejde, medens han tavs stod og betragtede hende.

»Det er lidt besværligt, ikke?« udbrød han endelig.

Herdis fo'r bange sammen og så op.

»Du... du gjorde mig så forskrækket...« hun rejste sig op. »Men... hvorfor skulle det være besværligt?«

»Med så lille en økse...«

Herdis udstødte et skrig, der fik Bjørn til at holde inde, og hendes ellers så blege kinder farvedes røde.

»Men hvad er der i vejen, Herdis?« Bjørn så uforstående på hende. »Jeg ville blot spørge, hvorfor du ikke bruger en brændeøkse...«

Herdis støttede sig med den ene hånd mod muren, medens hun pressede den anden mod sit bryst. Hun trak vejret tungt, og det så ud, som skulle hun falde om. Hun gjorde ikke modstand, da Bjørn løftede hende op og bar hende ind i stuen, hvor han lagde hende på slagbænken. Forvirret og hjælpeløs stod han og så ned på hende. Lidt efter begyndte hun at græde – ikke vildt og ubehersket, som hans søster kunne græde, når noget gik hende imod, men stille, næsten uden en lyd.

»Herdis... lille Herdis...« hviskede han. Skulle han hente sin mor? Hvis nogen fandt dem her i stuen... Men han blev. Han havde en følelse af, at ingen andre måtte vide noget om dette. Han anede ikke, hvor lang tid der gik – og han kunne heller ikke forklare, hvorfor hans sind fyldtes af en dyb glæde, men han vidste, at der i disse minutter knyttedes et bånd mellem dem.

»Herdis,« sagde han, da gråden stilnede af, »du... du må fortælle mig det hele. Der er noget, som... ja, jeg ved ikke... forstår ikke...«

Og Herdis fortalte ham det hele. Fortalte ham alt det, som ingen skulle vide. Ingen. For ingen skulle vide noget om det, som hun heller ikke vidste, men blot anede. Uden ord havde hemmeligheden bundet hende og morfaderen sammen – og skilt dem på samme tid. For det kunne ikke siges, måtte ikke siges...

Og så skulle det måske være sagt for længe siden. Til Bjørn... til præsten... til en anden...

Det meste kendte Bjørn. Det splintrede kors. Den uløste gåde. De mange spørgsmål, ingen kunne give svar på. Men med stigende undren lyttede han, medens Herdis fortalte om øksen, som var borte netop den vintermorgen – den store brændeøkse, som altid havde sin plads i udhuset. Først troede hun, at det var morfaderen, som havde gjort det, men det blev hende

hurtigt klart, at ham kunne det ikke være. Han havde ikke mange kræfter, kunne knap magte at ringe med kirkeklokken – kløve brænde kunne han nok, men ikke svinge den tunge økse mod det store egetræskors. Nej, det måtte være en anden, som havde taget øksen. Men hvem...

Da sneen begyndte at smelte, var Herdis hver dag gået vejen til kirken i håb at finde øksen – eller noget andet, som kunne bekræfte hendes mistanke – eller afkræfte den. For hun troede ikke, kunne ikke tro...

Der var et navn, som aldrig blev nævnt i klokkergården. Men nu måtte det siges. Bjørn havde hørt rygtet sætte det navn i forbindelse med Herdis, men han havde ikke troet på det. Det var jo så længe siden, og hun var ikke stort mere end et barn dengang...

»Du holder af ham, Herdis?« spurgte Bjørn.

Hun svarede ikke, men gik hen til vinduet. Hendes blik fulgte det sommergrønne tæppe, der bredte sig over engen ned mod elven, som jog forbi nogle hundrede meter borte. Der var faldet ro over hende nu. Men hvorfor spurgte han så dumt? Om hun elskede... havde han da slet ikke forstået?

»Du må ikke tænke på det mere, Herdis! Du ved jo slet ingenting! Og desuden – det er da ikke nogen forbrydelse...«

Hun vendte sig om mod ham:

»Men hvis det nu... hvis det er hans svar... på... mit nej...«

– – –

Efteråret var ualmindelig stormfuldt og koldt, og præsten stod og gned hænderne foran ovnen den eftermiddag, da den fremmede kom til præstegården og blev vist ind til præsten.

Hans klæder var slidte, var alt for store til den magre skikkelse.

En landstryger – tænkte præsten. Dem kom der så mange af her. Over skulderen bar den fremmede en pose, som han stillede fra sig henne ved døren, hvorefter han langsomt gik frem mod præsten, følende sig for med en stok, som han holdt i højre hånd.

Manden var blind.

Da præsten blev klar over det, gik han frem imod ham og hjalp ham til sæde i en stol.

»I kender mig ikke!« sagde den fremmede.

»Nej...«

»Jeg var også borte, da I kom til sognet. Men der er næppe nogen, som vil kende mig igen. Da var jeg en ung, forvoven fyr, som ikke gik af vejen for noget – nu er jeg syg, blind...«

»Hvordan kunne du finde vejen hertil?«

»Ak – jeg kender hver vej, hver sti. Men jeg har været længe undervejs. Mere end et år. Jeg skal snart dø... men jeg ville

hjem forinden... der er to mennesker her i sognet, som jeg skal tale med. Den ene er præsten...«

»Men hvem er du?«

»Jon hedder jeg. Stærke-Jon kaldte man mig!«

Der gik et smil over præstens ansigt. Nå, det var Stærke-Jon! Han passede nu ikke helt til den beskrivelse, præsten havde fået af ham: slagsbroder, drukkenbolt... men det var nok sygdommen, der havde forandret ham.

»Det ville præsten ikke have gættet... nej...« Jon lo. »Der er sikkert heller ikke mange i sognet, der vil genkende mig. Det er anderledes fat med mig nu end dengang... både på den ene og den anden måde. Jeg har noget i min pose, som jeg gerne vil vise præsten.«

»Noget i posen dér?«

»Ja.«

Præsten rakte Jon posen, som han havde stillet fra sig ved døren. Jon løste båndene op, stak hånden ned i posen og tog et stykke træ frem, som han gav præsten. Denne stod længe og så på det. Han var straks klar over, hvor træstykket stammede fra.

»Dit navn kunne jeg ikke gætte – men med hensyn til det splintrede kors har jeg altså gættet rigtigt!«

»Hvad mener præsten? Har I vidst... har nogen... har Herdis...«

»Jeg ved ikke, hvor meget Herdis vidste dengang. Jeg ville ikke sige noget – om ikke hun selv kom til mig. Men hendes og morfaderens opførsel var så mærkelig – dig havde folk i sognet jo fortalt mig om...«

»Jeg var hjemme den nat... jeg ville tale med Herdis... jeg vidste, hun holdt af mig... skønt hun var bange for mig. Jeg lovede... men jeg havde jo lovet så mange gange før, og hun turde ikke mere tro på mig... jeg forlod hende i vrede... tog øksen med... ville gøre en ulykke... på mig selv... hvorefter jeg i stedet gik op til kirken, ødelagde korset – ja, det kan jeg den dag i dag ikke forklare. Men siden... jeg kastede øksen i elven, flygtede bort, ræd for mig selv...«

Præsten sad tavs, medens Jon fortalte. Det var et ulykkeligt menneskes historie – et menneske, som havde været i onde magters vold.

»Jeg flygtede ud af landet... kunne ikke komme langt nok bort... men jeg opdagede, at jeg ikke kunne flygte fra mig

selv, fra minderne... minderne om Herdis og om min ugerning... en dag fandt jeg træstykket i min lomme... hvordan det er kommet dér, aner jeg ikke... jeg ville kaste det bort, men kunne ikke... siden har det fulgt mig overalt...«

Det blev en lang historie. Det meste af den fik aldrig nogen anden end præsten kendskab til – han brød ikke skriftemålets hemmelighed.

Siden blev Herdis hentet til præstegården.

Næste søndag fyldte en undrende, lyttende menighed den gamle kirke. Og da præsten efter prædikenen trådte frem i koret med den blinde Jon ved sin side, var næppe et øje tørt. Stilfærdigt bad Jon om forladelse for alt det, han i sin ungdoms letsind havde forvoldt. Nu var han vendt tilbage for at dø. En tør hoste afbrød hans ord. Jo, han havde ret – han var en dødsmærket mand.

»Mange af jer har kendt min mor. Engang bar hun mig op til denne døbefont – og jeg blev mærket med korstegnet.« Han lagde den ene hånd på den grå granitblok, over hvis mørke kant det gule messingdåbsfad lyste. »Det kors har jeg hånet. Og Ham, som for århundreder siden hang på et kors, har jeg forbandet. Men eet vil jeg sige jer her i dag: Guds veje er underlige. En splint af det kors, som jeg ødelagde i vrede, fik jeg med herfra. Det kunne jeg have skilt mig af med – hvorfor jeg ikke gjorde det, ved jeg ikke. Men uroen og længslen i mit hjerte kunne jeg ikke løbe fra. Han har tilgivet mig – det ved jeg nu. I mere end et år har jeg været på vej hjem for at sige det til jer – og for at bede jer om tilgivelse. Kræfterne var små – sygdommen forværredes for hver dag – men hjem ville jeg! Hjem for at sige det, jeg nu har sagt – og for at give tilbage det sidste stykke af det splintrede kors...«

Et nyt hosteanfald afbrød ham, og præsten førte ham tilbage til den øverste kirkestol, hvor han havde siddet under gudstjenesten, og hvorfra Herdis nu rejste sig og rakte hånden frem mod ham for at hjælpe ham.

To dage efter døde Jon.

Og så er der kun een ting tilbage at fortælle...

– Præsten, i hvis studereværelse jeg havde lyttet til beretningen om det splintrede kors, rejste sig, gik hen til en reol og tog en stor, håndskrevet bog frem...

»Alt, hvad jeg her har fortalt, står skrevet i denne bog. Om tiden derefter er intet skriftligt opbevaret – men det åndelige

liv, som findes både i dette og i de omliggende sogne i dag, stammer fra den tid. Kort efter Jons død brød en vækkelse ud. Den viste sig at være sund og levedygtig. Det følgende forår blev Herdis og Bjørn gift, og sammen med præstegården blev deres hjem midtpunktet i det åndelige røre. Huset, som Bjørn byggede, står endnu og bebos af nogle af deres efterkommere. Når De går herfra, kan De følge vejen gennem landsbyen og kan let finde huset. Og hvis De ser indenfor, kan De få at se den splint af korset, som Jon havde ført med sig viden om og til sidst bragte tilbage. Den opbevares som slægtens klenodie...«

NÆSTEN

At elske sin næste
kan være lidt svært;
især hvis han hades
som pesten.

– Den bedste metode
til at få det lært
er at prøve
at elske ham næsten!

Jan Pender Schmidt.

Den nye hat

Af *Erik Bertelsen.* – Tegninger af *Palle Wennerwald.*

Om morgenen gik Bjarne til sit kontor med en uvant beklemmende følelse af, at et kvindesind kunne være som et havdyb, hvor det var håbløst at ville lodde bund.

Nu havde han været gift med Karen i over fire år og havde troet at kende hende helt igennem med alle hendes store fortrin og små fejl, hendes små anfald af utilfredshed, som hurtigt gik over, og hendes små byger af vrede, som det altid lykkedes ham at dæmpe, da hun i virkeligheden havde gode anlæg for at lade fornuften råde.

Men denne morgen havde han set hende fra en ny side. Hun havde ikke kunnet nøjes med at bede ham om nogle penge, men havde ligefrem krævet at få fyrre kroner til en ny hat, som hun havde set i magasin »Chic«, og som netop passede for hende. Han mente, hun kunne vente med at købe den, til hun fik sparet noget fra sine rigelige husholdningspenge. Men hun ville have den straks, inden nogen anden købte den, og det var ikke mere end hans simple pligt at tænke lidt på hendes udseende, sagde hun, hvis det da ikke var hans mening, at hun skulle gå som en forhistorisk fremtoning.

Så var han blevet vred og havde sagt rent ud nej til hendes krav. Det var ikke blot meningsløst at smide fyrre kroner ud til en af disse moderne tingester, der sad på hovedet som en sovseskål; det var endnu mere meningsløst at stille bestemte krav til ham, når han ellers altid var rimelig overfor hendes ønsker, blot hun kom med dem i al fordragelighed. Og nu skulle hun i det mindste lære, at han kun var føjelig til en vis grænse, kort sagt, at han havde en vilje, som hun blev nødt til at regne med.

Efter at han var nået til kontoret og havde taget fat på sit arbejde, måtte han stadig tænke tilbage på morgenens strid. Og han kunne ikke se andet, end at han havde båret sig rigtigt ad. Det var det sundeste for Karen, at hun fandt sig undergivet en vilje og en omtanke, der var større end hendes egen. Den mening beholdt han dagen igennem.

Da han så var på vej hjem igen, blev der kaldt på ham fra et

åbent vindue i et stort hus. Det var Karens veninde, fru Blom, som ville have ham til at tage noget med hjem, nemlig en kaktusaflægger, som Karen havde glemt at tage med sig, da hun sidst var her.

Bjarne gik da ind for at få aflæggeren med. Fru Blom var

som sædvanlig meget snaksom, så det var svært at komme fra hende. Og pludselig fløj det ud af hende: »Det er sandt, jeg har noget at vise Dem.«

Hun løb ind i et andet værelse og kom tilbage med en damehat, en skrigende rød stråhat med vældig skygge og en stor fjer. Bjarne havde ikke meget forstand på hatte. Han mente dog, at denne var af en ret gammel type. Men fru Blom fortalte kvikt: »Jeg købte den for en måned siden, men har kun haft den på et par gange. Den klæder mig udmærket. Men den sidder lovlig stramt. Og når vinden rusker i den, får jeg hovedpine. Tror De ikke, at Karen ville bryde sig om den? Så må hun gerne få den.«

Tilbudet forskrækkede Bjarne. For Karen kunne være naragtig nok til at tage mod hatten med glæde. Men han ville ikke se hende med den hat på. Den ville gøre hende til et fugleskræmsel.

Han svarede undvigende: »Mange tak for venligheden – men – jeg har netop købt en ny hat til Karen – ja, det vil sige, hun har ikke set den endnu; det skulle nemlig være en overraskelse.«

»Nej, hvor pænt,« sagde fru Blom smigrende. »Sådan en mand skulle man have. Men jeg må altid tigge og plage, når jeg skal have noget nyt.«

Bjarne kom meget tankefuld ned på gaden. Han havde bragt sig selv i knibe. For nu var han nødt til at lade Karen få en ny hat. Og det måtte ske på en sådan måde, at hans autoritet ikke blev svækket. Altså måtte han forklare det sådan overfor hende, at han bare havde stillet sig afvisende om morgenen, fordi – fordi – jo, nu vidste han udvejen – fordi han allerede for nogle dage siden havde været inde i magasin »Chic« og købt et gavekort til hende.

Sådan et gavekort til fyrre kroner købte han nu på hjemvejen. Og da han rakte det til Karen, sagde han forsonligt: »Du tror vel, at jeg har omsindet mig siden i morges. Men sådan er det nu ikke. Jeg købte dette kort forleden. Og da du så begyndte at snakke om hat, blev jeg lidt ærgerlig over, at jeg ikke kunne komme til at overraske dig med noget, som du ikke havde bedt mig om.«

Hun kyssede ham til tak og sagde undskyldende: »Jeg mente det heller ikke så slemt i morges. Jeg burde have talt pænere til dig.«

»Åh, lad det nu være glemt,« sagde han.
Næste formiddag gik Karen hen til sin veninde.

»Tak for aflæggeren,« sagde hun først.

»Nå, faldt din mand så til føje?« spurgte fru Blom med et selvsikkert smil.

»Ja – jeg forstår bare ikke, hvordan du bar dig ad.«

»Åh jo, jeg kender mændene. Jeg viste ham en af mine gamle hatte og spurgte, om han ikke troede, du ville blive glad for at få den. Han så ud, som om jeg havde opfordret ham til at adoptere et negerbarn. – Men du fik altså pengene?«

»Nej – bare et gavekort på fyrre kroner.«

»Bare? – er det ikke lige så godt som rede penge?«

»Ikke helt – – – kunne du ikke gøre mig den tjeneste at købe kortet af mig?«

»Måske – – men hvorfor det?«

»Jo – da jeg forleden så den hat i magasin »Chic«, blev jeg så betaget af den, at jeg straks gik ind og købte den. Jeg brugte husholdningspengene – og det turde jeg ikke sige. Og nu er jeg pengeløs til den første – hvis jeg ikke får solgt kortet.«

Fru Blom svarede med et smil, der ikke viste stor beundring for mændenes skarpsindighed. Så hentede hun de fyrre kroner.

EFTERMÆLE

Hun fulgte smukt
den smalle vej,
imens hun gik
hernede.

Årsagen var
den simple:
– Der var trængsel
på den brede!

Jan Pedder Schmidt.

KÆLTRINGER

Af *Steffen Steffensen.* – Tegninger af *Tage Andersen.*

Han stod lige uden for køkkendøren med flad, ternet kasket, en næsten rød jakke og grønne plusfours, da Mads Kamp kom ud fra eftermiddagskaffen. – Hans bil stod henne i porten; Mads mente nok at have hørt en bildør smække, da de rejste sig fra kaffebordet.

Det var en agent – det viste tydeligt nok den mappe, han bar i den ene hånd, og den bog, der lidt skødesløst var stukket ned i den ene jakkelomme. – Den slags folk kunne landmændene aldrig vide sig sikker for, allermindst i middagsstunden, når mændene var hjemme; var sådan en fyr sluppet inden for bygrænsen, kunne man godt skyde en hvid pind efter den hårdt tiltrængte middagshvil – i hvert fald kunne ingen få ro til at sove. Agenten skulle selvfølgelig have en masse bestilt, inden karlfolkene igen drog af sted.

Jo, agent var han, og snakketøjet var i den skønneste orden. Desuden var han ikke uden håndelag; det mærkedes straks på den tone, hvori han talte. – Tænk, han kendte Mads Kamp ved navn og undgik ganske tiltaleformen »hr.« – der øjeblikkelig ville have fået denne til at trække sig ind i sin skal.

Det var en ganske ny og revolutionerende opfindelse, han var ude med, et patenteret ophængningsapparat for cykler. – Mads Kamp var vel klar over, at cyklerne nu igen fik en renæssance – nu, da så mange stod overfor at skulle sælge bilerne; – desværre, måtte han sige, for hvem fortjente vel bedre at kunne gøre sig det lidt bekvemt end Danmarks dygtige landbostand! – Men altså: cyklen ville hurtigt komme frem i forreste linje igen og ikke længere stå henslængt ved plankeværker og husmure dag og nat og i al slags vejr. – Med dette ophængningsapparat kunne cyklen anbringes let og hurtigt hvor som helst, så den kun tog en ganske lille plads – ja, og var let at pudse og smøre; – for det var en ting, folk nok skulle komme til at være mere omhyggelige med end hidtil. Og så undgik man desuden den ødelæggende virkning, det havde på cyklegummi at stå på fugtige og kolde gulve, måske endog punkteret og fladtrykt!

Agenten havde under denne tale trukket en stump jern op af lommen, bundet en snor i og med dette løftet karlens gamle

cykel, der tilfældigt stod op ad muren, højt i vejret. – Og så kunne apparatet tilmed anbringes lige, hvor det skulle være – om det så var under bjælken inde i storstuen.

Mads Kamp følte sig en smule duperet af agentens mange ord, og der var ikke rigtig bid i de indvendinger, han kørte frem med; at han syntes, han før havde set lignende apparater, og at en nogenlunde fingernem mand sikkert let selv kunne gøre dem efter. – Selvfølgelig kostede et sådant apparat heller ikke ret meget – sådan en stump jern, eller var det blot svær ståltråd?

Nej, der var også netop den side ved sagen, at patentet var billigt – fem kroner! – Hvor meget fik man for fem kroner i vore dage ellers? – Var der ikke materiale for mere end 25 øre i hele apparatet? – Hvor ville Mads Kamp dog hen! – Han solgte masser af ophængningsapparater; han kunne godt stikke det i lommen straks, så var den sag så godt som klaret!

Nå da! Så let gik det nu heller ikke! – To kroner ville Mads Kamp give for patentet, men ikke en rød øre mere! – Der løb så mange kæltringer rundt og prakkede folk de mærkeligste ting på, så man var nødt til at holde lidt igen. – Mads havde nu fået sin stemme bragt i orden igen. – To kroner; skulle de så lade det være en handel? – Han greb efter pungen omme i baglommen.

Nej, nej, der var fast pris på apparatet; nu skulle Mads Kamp selv se; og agenten trak en bunke papir op af lommen og begyndte at blade i den. – Ja, og anbefalinger havde han lige så mange af, som han ønskede.

Ja, så blev der ikke nogen handel lavet! – Mads Kamp sagde det i en afvisende tone og vendte agenten ryggen for at gå – men stod så alligevel pludselig stille.

På en tønde ved siden af køkkendøren lå en slagtet hane, våd og forpjusket; den greb Mads Kamp pludselig og holdt den i strakt arm hen for øjnene af agenten. – De kunne bytte! – Han vidste godt, at en hane var mere end fem kroner værd, men han havde den jo selv til en billig pris, og da den nu tilfældig lå og var slagtet, skulle der ikke regnes så nøje med en krones penge fra eller til.

Mads Kamp følte sig nu på fastere grund og gik over i offensiven. Mens han holdt den bloddryppende hane højt løftet i venstre hånd, rakte han agenten den højre. Et øjeblik efter faldt tilslaget, og handelen var sluttet.

Og da Mads Kamp lidt efter kørte i marken, var det revolutionerende ophængningsapparat for cykler lagt ind i vognporten til senere afhentning, medens agenten med den slagtede hane i bagagerummet allerede holdt i nabogården i færd med at sælge et nyt eksemplar af apparatet dér også.

Men så blev agentens besøg glemt som så meget andet, der var sket i løbet af dagen. Først om aftenen, da man sad samlet hos en nabo ved en kop kaffe, kom det igen på tale.

»Har I for resten haft besøg af en agent med et apparat til at hænge cykler op i?« begyndte Mads Kamp.

Jo, det havde de fleste; et par stykker havde dog ligget midt i deres middagssøvn og ladet ham stå, til han blev ked af det.

»Ja, jeg fik da også et,« fortsatte Mads Kamp, »for pågående var han jo, fyren, og så havde han så ganske afgjort fingeren på tidens puls, når han sådan talte om nedgangstider. – Men fem kroner ville jeg nu ikke give for en stump ståltråd; derfor bød jeg ham to – man er jo nødt til at prutte dem ned, de kæltringer – ellers har man jo aldrig fred for dem!

Om jeg så fik apparatet for to kroner? – Nej, jeg kom sneldere om ved det. – Vi havde liggende en død hane; den havde gået og skrantet i nogen tid, slæbt med vingerne og hængt med hovedet. Så havde jeg lige før middag fået fat i den – den lå såmænd ganske stille og lod sig fange – og fået hovedet hugget af den.

Det er vel tvivlsomt, om vi havde fået noget ud af hanen, hvis ikke netop agenten var kommet; kvindfolkene gjorde vrøvl og påstod, at de spiste ikke en mundfuld af det selvdøde dyr, som de sagde. – Men da agenten sagde nej til mit første tilbud, bød jeg ham hanen i stedet, og så slog han straks til. Ja, han fik endda så travlt, så det var en lyst, med at få sit patent-apparat afleveret og komme af sted, som var han bange for, at jeg skulle fortryde handelen.

Ja, ja, han spurgte ikke om hanens tilstand, så der var ikke noget ukorrekt ved den handel.

For ikke sandt, han kunne have spurgt, hvis han havde været i tvivl. –

Men jeg kunne nu alligevel ikke lade være med at more mig over, at jeg dog omsider fik ram på en af de kæltringer, der overrender en hveranden dag,« sluttede Mads Kamp sin redegørelse. – »For mig at se, bliver den slags folk – agenter eller repræsentanter, eller hvad de nu kalder sig – mere og mere

kæltringagtige! – Der bør virkelig slås et slag mod dem, når der er lejlighed til det!«

Man lo og morede sig stuen rundt, og det varede længe, før munterheden fortog sig. – Omsider rømmede gamle Ole sig og begyndte at tale:

»Åh jo, det er både sikkert og vist, at uærligheden breder sig; snart den ene, snart den anden, ser vi, må bukke under for dens magt! – Det, Mads Kamp dér sagde, var godt at få forstand af!«

Ole sagde det så alvorligt. – Han plejede ikke at sige ret meget, men det, han sagde, var til gengæld vel overvejet – det stod der respekt om! Det føltes derfor som noget ganske uhørt, at en af mændene ovre ved vinduet med eet gav sig til at le ad, hvad han havde sagt, og at en af konerne et øjeblik efter stemte i med. – At le ad gamle Ole var dog for galt! – Man så hen til den gamle, hvordan han tog det; heldigvis var der noget omkring hans mund, der tydede på, at et smil var undervejs, så ret meget fortørnet over den utidige munterhed var han i hvert fald ikke.

»Ja, hver gang et af de mennesker bliver afsløret og stillet på plads, bliver der gjort en god og samfundsnyttig gerning,« fortsatte Ole et øjeblik efter. Mere sagde han ikke, og der blev påny en pause.

De to, der havde moret sig over ham, lo nu ikke mere; i stedet sad de og betragtede de omkringsiddende, medens øjnene samtidig fulgte den gamles ansigt og minespil. – Men lidt efter var der et par andre, der lo højlydt og sendte hinanden muntre øjekast, hvorimod største delen af de øvrige stadig rynkede brynene over den utidige munterhed. – Lidt efter lidt forstod de dog, at det slet ikke var gamle Ole, de lo ad, de underlige grinebidere. De sad blot og lurede på hinandens ansigter, indtil de også et for et oplivedes af glade smil. – Det lod til, at det smittede!

Og da omsider gamle Ole kløede sig i nakken og sagde, ligesom i dybe tanker og med gravalvorlig røst: »Det er så bare at udpege de rette kæltringer!« – ja, da lo de næsten allesammen.

Dog sad Mads Kamp stum og stille og en smule rød i hovedet. Vidste man ikke, at det netop var ham, der så at sige havde svunget sværdet mod kæltringpakket i retfærdig harme, skulle man næsten have troet, at han sad og skammede sig over et eller andet!

STYRKEPRØVEN

Af *Niels Kjøngsdal.* – Tegninger af *Ingeborg Gunwald.*

Hvert flag i landsbyen var hejst til tops den dag, Jens Peter og Maren Sofie holdt bryllup, og alle, som ikke var indbudt med til festen, stod på udkik bag havehegn og halvåbne porte, da bryllupstoget under fuld musik og klokkekimen drog forbi. Et smukt og stateligt par, syntes tilskuerne.

Den gamle præst talte så rørende og smukt, at Maren Sofie kom til at græde, og Jens Peter var lige ved det, men holdt sig for mandighedens skyld.

»Elsker hverandre og holder kærligen sammen, børnlille. Livet er kun så kort, og skulle – hvad Gud forbyde – rivninger snige sig ind, da husk, at den er størst, som giver efter først. Amen.« – Parret gemte ordene i deres hjerter. Siden hen fik de grund til at mindes dem.

– – –

Det lille bolsted, som Jens Peter og Maren Sofie havde købt billigt ved tvangsauktion, var ikke så lidt forsømt.

»Her bliver nok at tage fat i, Jens Peter,« erklærede Maren Sofie ved indtoget, idet hun kritisk mønstrede de forfaldne omgivelser med sit energiske blik.

»Åh, ja,« svarede Jens Peter sindigt med et godmodigt smil. »Vi får ikke tid til at gantes hele dagen, he he, men når vi hjælpes ad, går det nok, skal du se.«

»Det tænker jeg med,« bifaldt Maren Sofie og belavede sig på at tage fat med det samme.

Ægteparret fik snart sat skik på tingene. For Maren Sofie, der var den ivrigste, gik det ikke altid rask nok, og inden længe blev det hende, som førte an. Jens Peter var hende lidt for sindig, og undertiden kunne hun ikke dy sig for at komme med små hentydninger derom. Foreløbig skete det dog i spøgefulde vendinger, og Jens Peter tog det også i al gemytlighed og svarede: »Bare rolig, Maren Sofie. I morgen er der atter en dag.« Dette gamle kongemundheld havde han i sin sindighed antaget som en gylden læresætning. Maren Sofie havde imidlertid ingen fidus til den gamle krønikesnak, som hun udtrykte sig. Hun holdt på, at hvad man kunne udrette i dag aldrig måtte udsættes til i morgen.

Da mark og have var tilsået, gik Maren Sofie i gang med hovedrengøring med en så energisk udfoldelse, at skurebørstens gnidning mod paneler og gulvbrædder lød som en kats arrige hvæsen videnom. Imens sled Jens Peter med at reparere og afpudse de forfaldne bindingsværkslænger. Han gjorde det

grundigt, men gik som sædvanlig mere sindigt til værks end den adrætte Maren Sofie, og som i kontakt med tempoet fløjtede han på en slæbende sagtevals under arbejdet.

»Du skulle hellere bruge hænderne lidt rappere og vente med at fløjte til efter fyraften,« lød det pludselig lidt spidst ud gennem vinduet.

»Åh, hvad, Maren Sofie, en kvik lille melodunte sinker skam ikke arbejdet, og iøvrigt er der i morgen atter – – –« Her brød Jens Peter brat af i erindring om, at Maren Sofie ikke led hans kongemundheld, og han var allerede kommet efter, at det var klogt ikke at irritere hende. Var der ikke særlig flugt over Jens Peters arbejde, gjorde han det i alt fald grundigt. Da stuehusets facade var færdig, og han betragtede de hvidkalkede tavl mellem de brunmalede stolper, tilkaldte han stolt Maren Sofie til beskuelse. Hun havde dårlig tid, sagde hun, men kom dog alligevel.

»Tykkes du ette, at det er en køn facade, mutter?« spurgte Jens Peter med et selvtilfreds smil og gned sig under hagen.

»Jo, såmænd, men du har så sandelig også været længe om det,« lød svaret, og inden Jens Peter havde sundet sig på den mådelige anerkendelse, var Maren Sofie atter i gang med skurebørsten indendørs.

»Jeg tror, pærke mig, hun tegner til at blive et asen,« betroede Jens Peter sig selv og drev tankefuld en vending ud i marken for at lufte sin ærgrelse.

Maren Sofie – den stærke energiske kvinde – kunne ikke gøre sig fortrolig med, at Jens Peter var så sendrægtig. Hun lovede imidlertid sig selv, at hun nok skulle få sat lidt mere fut og sving i ham, om det så skulle ske ved skrappere midler. Hun tilsneg sig lidt efter lidt kommandoen, anvendte knubbede ord og drev på Jens Peter med det resultat, at han virkelig forhøjede sit arbejdstempo – i hvert fald, når hun så på det. Hans fredsommelighed blev dog ofte sat på en hård prøve, og undertiden, når Maren Sofie talte ham hårdt til, kneb det for ham at bevare fatningen. Men så erindrede han den gamle præsts velmente og smukke bryllupstale, som havde sat sig fast i sjælens dyb og afstivede ham, når vreden brød på.

Maren Sofies despotisme var imidlertid under udvikling, og måske havde dette sin årsag i Jens Peters godmodige føjelighed.

En dag midt i høstens tid gik Maren Sofie over gevind. Vej-

ret var uroligt med spredte byger, og landmanden måtte ligefrem stjæle kornet i hus mellem bygerne. Som en fygende vind kom hun farende over gårdspladsen mod stalden, hvor Jens Peter stod og lappede på hestens seletøj.

»Men Jens Peter dog,« råbte hun skingrende gennem stalddøren. »Hvad står du dér og glaner efter, dit drog. Ser du da ikke, at der er en tordenbyge på vej, og havren er tjenlig til hjemkørsel.«

Jens Peter sendte hende et overrasket, næsten betuttet blik, men så gled der som så ofte før et godmodigt blik over hans rolige ansigt, idet han med gnist af lune udbrød: »Jov, hvad tordenvejret angår, Maren Sofie, da mærker jeg, at det tilmed er lige her oppe over. Men Blis kan nu engang ikke trække havren hjem uden sele, og den er itu.«

»Åh, hvor længe skulle det vel vare for at rimpe den smule sammen –. Så, nu regner det allerede, åh, hvor er det kreperligt.« Ved de sidste ord så Maren Sofie arrigt og surt ud over gårdspladsen, hvor spredte regndråber ganske rigtigt plaskede mod brostenene.

»Du har fuldkommen ret, lille kone, men så er det jo kun godt, at vi ikke er kommet af sted, for så havde vi bare fået en våd trøje til ingen nytte,« svarede Jens Peter beroligende.

»Ja, du kan altid hitte på udflugter,« vrissede Maren Sofie. »Havde vi blot begyndt i morges, så havde vi nu haft havren i hus.«

»Ja, men hestens seletøj skulle laves først, og forøvrigt kunne vi da heller ikke køre havre ind med duggen på,« fremførte Jens Peter.

»Sludder og vrøvl, men der er ingen fremdrift i dig. – Det er din skyld det hele.«

»Hm, se, nu er du ikke fri for at komme med urimeligheder, Maren Sofie. Jeg råder da hverken for vejr eller vind, ved jeg, men der er en ting, jeg længe har tænkt på at minde dig om.«

»Så-å, hvad er det?« snerrede Maren Sofie, men samtidig så hun på ham med et blik, der røbede hendes kvindelige nysgerrighed.

»Præstens ord, da han viede os – – husker du dem?«

»Ja, han sagde så meget kønt, men hvilke ord mener du?«

»Elsker hverandre, børnlille, og holder kærligen sammen,« citerede Jens Peter.

»Ja, Gud velsigne ham for de kønne ord, dem glemmer jeg aldrig,« svarede Maren Sofie med et lille gran af rørelse. »Men hvorfor minder du mig om dem?« Spørgsmålet kom i et helt andet tonefald.

»Jeg syntes, situationen indbød dertil,« sagde Jens Peter og kikkede manende på hende.

»Sludder og vås, hvad har præstens præken med høstarbejde at gøre. Hver ting til sin tid.« Med disse ord snurrede Maren Sofie rundt på hælen og fo'r ind til indendørs arbejde. – Foreløbig var høstbjærgningen forpurret af en plaskende regnbyge.

»Hun er, pærke mig, en kynisk og følelsesløs kvind,« mumlede Jens Peter og så efter hende med et tungt blik.

Mindelsen om præstens manende ord virkede hverken forædlende eller formildende på Maren Sofies bryske sindelag, der skulle vist skrappere midler til, og omsider kom Jens Peter efter det.

En dag, da Maren Sofie atter havde læst ham teksten med ødsel brug af skældsord, som bagefter sved i hans ærlige sjæl, tabte han tålmodigheden. Efter skærmydslen satte han sig over i foderloen på hakkelseskassen og tænkte over situationen med stærkt rynket pande. Nu havde han givet efter et utal af gange for Maren Sofies koleriske uhyrligheder, og var han blevet større af den grund, som præsten havde påstået? Nej og atter nej, tværtimod – et mæhæ og et underkuet pjok, som folk trak på skuldrene af, var han blevet – og hvorfor? Netop, fordi han havde givet efter. Da Jens Peter var kommet så vidt i sine overvejelser, var det pludselig, som om al den gennem tiderne nedkulede vrede steg op i hans sind som en sydende og glødende lavastrøm fra et krater. Han sprang brat op fra sit sæde, slog med sin knyttede hånd et dundrende slag i hakkelseskassens låg og råbte med fnys i stemmen: »Nej, nu skal denne hersens tragediekommers, dulre og pærke mig, være forbi. Nu kan den gale mær bare prøve på at kny en gang til.«

Jens Peters frigivne harme tog så mægtig på vej, at han overvejede med sig selv, om han ikke egenhændig skulle fremkalde en ny stridsårsag med opgørelse for øje. Uafvidende havde han allerede fremkaldt denne, idet Blis i et forskrækket nakkekast over sin husbonds umotiverede dundren i hakkelseskassen havde slået grimetøjlen over, uden at Jens Peter i sin ophidsede tilstand havde bemærket det, og nu galope-

rede hesten ud gennem den åbentstående stalddør og spredte skræk i Maren Sofies hønseflok, der lå og tog solbad i gården.

Lyden af hestetrampen og hønsenes kaglen kaldte Maren Sofie frem i gangdøren. Hun klaskede opskræmt hænderne sammen: »Alle mine høns bliver trampet ihjel, hvorfor har du sluppet bæstet løs, dit skarn?« Ved det sidste ord sendte hun Jens Peter, der nu kom ud fra foderloen, et lynende blik.

»Hvad rager det dig, din galsindede kvind,« råbte Jens Peter tilbage. »Blis har vel lige så god ret til at færdes på gårdspladsen som dine skabede høns.«

»Hvad siger du, menneske – er du fra forstanden?« udbrød Maren Sofie i højeste overraskelse og fortørnelse. Jens Peters tone var hende jo så uendelig fremmed.

»Nej, tværtimod, jeg er nu endelig ved at komme til fornuft, du,« forsikrede Jens Peter med dirrende røst.

Dette blev indledning til det store opgør. Medens Blis muntrede sig i kåde spring og volter mellem den skrigende hønseflok, affyrede ægteparret sprogets værste skyts mod hinanden. Jens Peter tog endog med hele sin opsparede krudtbeholdning offensiven, medens Maren Sofie i sin målløse bestyrtelse over mandens bratte og voldsomme forvandling stammede i det og for første gang måtte indskrænke sig til defensiven. Blis blev imidlertid første sejrherre på valpladsen, og da den havde fordrevet den sidste høne fra gårdspladsen, luntede den med tilbagelagte øren tilbage til sin stald. Kampen mellem ægtefællerne var dog langt fra udraset på dette tidspunkt. De hidsige vredesråb rungede som gjaldende salver mellem de gamle længer og forplantede sig videre ud i æteren. Jens Peter var til sidst så hæs som en ravn, men alligevel fortsatte han ufortrøden og beholdt sit allerede erhvervede overtag. Maren Sofie holdt dog endnu nogenlunde stand, men overfor en så ubændig voldsomhed, som hendes ægtemand så overraskende udfoldede, måtte hun trods sin træning omsider give op. Hun stirrede forfjamsket på ham, snappede nervøst efter vejret og trak sig så endelig rystet tilbage med en forsikring om, at hun bestemt troede, at Jens Peter var blevet sindsforvirret.

Denne holmgang efterfulgtes af en ny, da ægteparret ved aftenstid mødtes i stuen. Ved denne lejlighed faldt ordene ikke så grove og så ubehersket, men gik ikke desto mindre mere i dybden. Jens Peter fremdrog med bitterhed, hvorledes hun havde hundset med ham til dags dato, men at det nu

skulle være forbi. Han ville herefter være mand i sit eget hus.

»Så skulle jeg måske ikke have noget at sige,« bemærkede Maren Sofie spydigt.

»Enhver skulle helst kunne passe sit, og så skulle vi iøvrigt enes om tingene, men vi passer nok ikke sammen, lader det desværre til,« fik hun til svar.

Ved denne påstand rankede Maren Sofie sig ligesom i trods og erklærede, at så var det bedst, at de skiltes. Måske blev dette kun sagt på skrømt for at forskrække Jens Peter, men han tog hende i alt fald på ordet, og Maren Sofie var for stolt til at foretage nogen retræte.

– – – – – En sludfuld gråvejrsdag drog Maren Sofie af gårde medhavende ægteskabets to sparekassebøger som sin foreløbige part.

Jens Peter stod og så langt efter den lejede bil ved bortkørselen, men så vidt han kunne se, kikkede Maren Sofie sig ikke tilbage en eneste gang. Så vendte Jens Peter sig om og gik i gang med arbejdet. Nu var han helt alene om det hele.

Ved november måtte Jens Peter antage en husholderske. Denne – en ældre fredsommelig kvinde – var mere medgørlig end Maren Sofie, men til gengæld besad hun kun en brøkdel af dennes arbejdskraft og var tilmed noget sjusket. Jens Peter ville ikke laste hende for, at hun ikke evnede at tage fat på tingene med samme interesse som hans egen kone, og han havde i hvert fald fået husfred ved omskiftningen, og det havde også sin store betydning. Alt som tiden gik, voksede ærgrelsen alligevel frem i Jens Peters sind ved den kendsgerning, at intet gik så glat og mønsterværdigt som før. Han savnede i virkeligheden Maren Sofie mere, end han ville være ved. Det hændte endog undertiden, at han ligefrem ønskede, at den stilfærdige husholderske ville have rullet sig ud og brugt mund for at få lidt liv i det stille hus, men det gjorde hun ikke. Derimod rejste hun en skønne dag formedelst et ægteskabstilbud, og så stod Jens Peter igen helt alene.

Maren Sofie var gået i hi hos sin moster i Gummerup. Mosteren havde taget gæstfrit mod hende, efter at hun først med tilbørlig forargelse havde kritiseret det skete ægteskabsbrud. En sådan handling var usømmelig og skammelig både overfor Gud og overfor mennesker, erklærede hun.

Det samme syntes Maren Sofie ved nærmere eftertanke. Dertil kom, at kærligheden til Jens Peter ikke var slukt, tvært-

imod. Dette fornam hun tydeligt nu efter adskillelsen. Og hvor utroligt det end lød, stod Jens Peter hende allermest an, som hun så ham under hans fnysende vredesudbrud. Alt det skikkelige, næsten drengeagtige, som så tit havde stødt hendes temperamentsfulde sind, var så ganske bortvejret, da han rigtig hidsede sig op under striden. Hun huskede endnu den mærkelige følelse, som bemægtigede sig hende, da Jens Peter tordnede sine mandige vredesord mod hende. Hun havde ligefrem haft den største lyst til at kaste sig om hans hals midt under opgøret. Alene det, at hun selv var gal som en tysker, havde afholdt hende derfra.

Uvirksomheden i mosterens stille hjem virkede afdæmpende på Maren Sofies iltre sind. Tankerne og mindernes magt tog hende fangen. Hun tænkte med vemod på Jens Peter, på hjemmet, på dyrene, marken og det altsammen. Længe holdt hun dog sindets rørelse i ave, men da foråret kom med friskhed, grøde og fornyet livskraft, gik hendes følelser over bredder og dæmninger ligesom åens og bækkens vande efter tøbruddet. En dag overraskede mosteren hende i gråd.

»Nå, sådan,« sagde mosteren bare og så granskende på hende med sine kloge øjne. Næste dag riggede hun sig til og drog ud på en solotur. Hun kom tilbage ved aftenstid med triumf og sagde: »Se så, min pige, nu tænker jeg, tilbagevejen er banet.«

»Hvad mener du, moster, hvor har du været?« spurgte Maren Sofie ivrigt.

»Hos Jens Peter, nu kan du drage samme vej i morgen, så tænker jeg, skårene klinkes sammen,« sagde moster og nikkede energisk.

»Og du tror, han vil tage imod mig?«

»Ork ja, med kyshånd, han går og roder i skidt op over begge øren og trænger til dig. Blot du nu farer med lempe og tager ham med fornuft, så tænker jeg, det går.«

»Ja, moster, det kan du tro, jeg skal. Tusind tak for din mægling.« For første gang i lange tider kom der glimt blandet med håb i Maren Sofies udtryksfulde øjne.

— — —

Jens Peter sad på bænken uden for porten, medens aftensolen spillede og glitrede hen over hans triste, tankefulde ansigt. Pludselig kikkede han til vejrs ved lyden af skridt, der nærmede sig, og foran ham stod Maren Sofie.

»Goddag, Jens Peter,« hilste hun og rakte hånden frem.

»Æh. Goddag, Maren Sofie – kommer du her?«

»Ja, og jeg er parat til at blive, hvis du da vil have mig.«

Der var intet Jens Peter hellere ville, men klog af skaden og for værdighedens skyld svarede han reserveret: »Jov, Maren Sofie, det vil jeg, hvis det onde er gået af dig.«

»Det er det, allerkæreste Jens Peter, jeg skal være blid som en due.« Hermed slog Maren Sofie sig resolut ned ved hans

side og lagde med noget af sit gamle temperament sin arm om hans hals, og da Jens Peter ikke protesterede, spurgte hun, om han så var tilfreds.

»Jov, Maren Sofie, det er jeg, blot du vil lade være med at overdrive dine løfter, he, for jeg kender dig jo,« sagde Jens Peter og rokkede lidt i sædet.

Men Maren Sofie lod, som om hun overhørte det sidste og jublede: »Åh, min egen Jens Peter, nu er jeg glad, og du er jo lykkelig, fordi jeg kom, ikke sandt?«

»Åh, jo, sådan på en måde,« svarede Jens Peter med et beregnende forbehold.

»Hvad mener du med det, Jens Peter?« udbrød Maren Sofie med et spændt og spørgende blik.

»Det skal jeg sige dig, min ven. Du er slem at have, men værre at miste,« erklærede Jens Peter og knugede hende i sine stærke arme, så det knagede i Maren Sofies ranke ryg.

DEN GODE JORD

Slå sæd i jord
med højre hånd,
som så-teknikken
kræver.

Men når du høster,
bondemand,
da brug trygt
begge næver!

Jan Pender Schmidt.

I FORVISNING

Af *Karen Plovgaard.* – Tegninger af *Chr. Bjørn Larsen.*

Peter klaskede vand på gulvet og brugte skrubben. Når man skulle have noget gjort, måtte man gøre det selv. Kapellet, hvor han i morges havde givet ungerne den sidste omgang i denne uge, skulle rengøres til søndag. Det skulle indrømmes, at bange for at bruge sine hænder var den ny skolemester ikke. Han var også skrap til at lære fra sig i skolen. Ingen på de to-tre småøer, som hørte til skolekredsen, havde overhovedet noget at sige ham på. Skulle de endelig indvende noget, måtte det være, at der var så lidt humør i fyren. Han var dog en ung mand. Nå, der stak vel et eller andet under. Herude fik man ikke en førsterangs lærer, medmindre der havde været noget i vejen med ham. Folk på øerne var ikke dummere, end de havde lov til at være.

De havde ret. Helt frivillig var Peter ikke kommet herud til det yderste hav. Man havde givet ham valget mellem at træde tilbage eller at drage ud til øerne og skikke sig godt, hvad det antoges, han ville få let ved, da her ikke skulle være større fristelser at falde for.

Mens Peter spulede, sukkede han. Nej, her var ingen fristelser. Her var nemlig ingen ting. Havde han ikke haft sit arbejde, fangstturene, pasningen af sit hus, ja, og så de bøger, Palasè havde givet ham med i landsforvisningen, ville man være gået i hundene forlængst.

Sådan havde man lavet det for sig selv i en alder af fire og tyve år.

Og det for noget pjanks skyld med en pjattegås, som ikke var værd at tænke på to gange. Hun havde forstået at indsmigre sig, kvindfolket. Rent ud sagt havde hun gjort ham ør i hovedet. Morgen og aften var hun i midsommertiden kommet til hans telt – –. Man var kun et menneske, oven i købet kun et mandfolk, og kvinder af hendes slags er snedige som gamle ræve; men medens ræve ikke vil lade sig fange, er det just det, kvinder som denne Malia vil. Og Malia ville, endda hun var gift med Simon, en storartet mand.

Så var det sket, hverken værre eller bedre, end at provsten

Chr. Bjørnhaven

kom på inspektion. Hans motorbåd løb ind i vigen en aften, og da han ville besøge skolen og tale med læreren, var det ikke så godt, at denne var gået til fjelds med Simons kone.

Provsten brugte kort retsforfølgning. Omgående gjorde han regnestykket op med synderen. Facit blev, at han tog Peter med i båden. En uge senere var han installeret herude. Malia så han ikke mere til. Det kunne være det samme. I virkeligheden brød han sig jo slet ikke om hende.

Næ, men der var en anden, Peter savnede – og længtes efter, så det pinte. Men som sagerne stod, kunne han lige så godt opgive tanken på hende. Det var Libi, han skulle have haft. Men så var dette tosseri med Malia kommet imellem. Åh, en idiot han havde været! Ja, ikke blot det, men et bæst. Hvor Libi måtte foragte ham! Og hvis *hun* ikke gjorde, så gjorde i det mindste hendes forældre.

Peter skurede så hidsigt, at han ikke hørte døren bag sig gå op. Først da en stemme sagde »goddag«, mærkede han, at der var fremmede.

Det var Kale fra næsset.

»Jeg ville ikke have forstyrret dig, skolemester, hvis det ikke havde været nødvendigt. Men da jeg ser, at du er ved at være færdig, går det vel an, at jeg fremfører mit ærinde. Du ved, min gamle mor er syg. Nu tror hun, det går mod det sidste. Og –« det kom tøvende, men indtrængende, »jeg vil bede dig følge mig ind til kolonien for at hente Palasè. Min mor vil ikke kunne dø, siger hun, medmindre hun er skiltes ordentligt fra denne jord, og det mener hun, at kun vor provst kan drage omsorg for.«

»Det kan blive en drøj tur.« Peter trak vejret dybt.

»Derfor henvender jeg mig også til vor bedste mand. Ingen mestrer en kajak bedre end du.«

»Naturligvis skal vi kun anstrenge os den ene vej, forudsat at Palasè sejler os hjem med motorbåden.«

»Palasè har aldrig gjort vanskeligheder, når man kom for at hente ham –«

»Jeg skal være rede om en halv time.«

Så lang tid var der ikke engang gået, da de to mænd satte kurs over havet mod fastlandet. Mørketidens dag lukkede sig som en let skumring omkring dem. Kun i syd skimtedes et svagt skær, genskin i skyerne af den sol, de i over en måned ikke havde set.

»Det er en ond farve,« sagde Peter, da han blev skæret va'r.

– – –

På samme tid sad provsten i sin stue. Også han så solskæret. Ingen kendte vejrvarslerne bedre end han, og dog var det ikke vejret, han tænkte på. Hans tanker syslede med menneskers skæbne, der kan te sig lige så omskiftelig som det arktiske klima.

Han havde just haft besøg af Pavias kone, den unge Libis mor.

»Palasè må ikke tage mig det ilde op,« havde konen sagt. »Vi har kun boet her så kort, at vi ikke allerede burde gøre ulejlighed. Men det er hårdt at se på, hvorledes ens unge barn går til grunde. Hun er flittig nok til sit arbejde; men hun hænger med hovedet og ser ud som en død. Vi troede, det skulle have hjulpet, når vi flyttede og kom imellem andre mennesker. Men det *har* ikke hjulpet. Måske, hvis Palasè ville tale med Libi – –«

Det havde han så gjort – uden noget større resultat. Libi sagde ja til alt; men der kom intet glimt i hendes øjne og ingen farve i hendes kinder. Han kunne have sparet sine ord.

Konen havde fulgt ham ud. Hun kendte så vel som Palasè ondets rod.

»Det er jo det, at hun ikke kan glemme ham, den letsindige skolemester.«

»Så lad hende få ham. I den tid, han har været ude på øerne, har han skikket sig godt.«

»Hendes far går aldrig med til det. En fattig, ulærd mand kunne han antage som svigersøn; men en skolemester med et dårligt rygte –! Nej, siger Pavia.«

Provsten rystede på hovedet. Når en mand af Pavias støbning har sagt en ting, plejer han at mene den.

I det samme klaprer skodderne uden for provstens vindue. Et vindstød presser mod ruderne, så de klirrer. Nu har man sydosten, som det brandrøde skær i syd har bebudet.

– – –

Sydosten når de to mænd i fjordmundingen efter en to timers rotur over åbent hav. Det nytter dem ikke stort, at de har land på begge sider; de har stormen stik imod. Bølgerne rejser sig om dem og imod dem. Vandet er fuldt af drivende isskosser fra bræen – ikke store, heldigvis, men altid store nok til at kunne flænge en kajak, om man ikke vogter sig.

Peter er våd af sved. Hans kinder brænder. Men på een gang ser han noget, som gør ham ligbleg.

Der er noget galt med Kale. Hans kajak må være læk. Dens stævn er under vandet. Manden fægter med sin padle i den ene hånd, medens han samtidig river febrilsk i sin helpels for at gøre sig fri af kajakhullet.

I et nu er Peter hos ham. Men i næste øjeblik skiller en sø dem ad.

Kales ansigt bliver hvidt og træt. Han råber:

»Lad mig være! Red dig selv!«

»Nå, det tror du! Du, som har kone og børn og en gammel mor – –. Havde det været *mig,* var det en ganske anden sag.«

Den anden hører ikke hans tale; men påny rider Peters kajak på en bølgeryg i kammeratens nærhed. Hans hånd fatter om Kales nakke.

»Hjælp selv til!« skriger han.

Kale lystrer. Han gør sig let. Han forsøger et spring i den retning, hånden vil føre ham. En bølge løfter ham op. Og han

ligger – som et fældet bytte – tværs over stævnen på Peters kajak.

– – –

Om denne tur vil Peter aldrig kunne berette noget. Da de når land, evner han ikke at hjælpe sig selv ud af kajakken. Men der er hænder nok til at gøre det. Hans egne håndflader er blodige, og han ligger som et livløst bundt klude for fødderne af den mand, han har reddet. Men Kale kan sige besked, selv om også han er temmelig medtaget. Mens Peter sover, flyver hans ry kolonien rundt.

Kale går til provsten med sin anmodning.

Nu ved enhver, at sydosten er som et kvindesind, der tager hårdt på vej, men som hurtigt kan rase ud. Henad eftermiddagen er vejret pâny blidt og stille, og himlen er fuld af stjerner. Da er provstens motorbåd klar.

Men i mellemtiden har skæbnen haft travlt. Den har sendt Libis far til Peters leje for at sige nogle ord om en modig mands dåd og om sin datters fremtidige lykke og derfra videre til provsten, hvor han bestiller vielse for Peter og Libi, så snart der kan blive udlyst for dem. – Da han har fremført sit ønske, føjer han til:

»Det er en glæde for forældre, når ens datter får en mand, der har mod til at vove sit liv for andre.«

Palasè nikker. »Det er et sandt ord, Pavia.«

Så stikker mændene med motorbåden til søs. Palasè er gået om bord med bog og altertøj. Medens han med tilfredshed tænker på, at et ungt pars lykke nu synes sikret, beder han motormanden sætte farten op.

En sjæl, som ønsker rejsepas fra denne jord, bør ikke vente.

Diktafonen

Af *Holger Willumsen.* – Tegninger af *Henry Lauritzen.*

Aprilvinden ruskede i træerne omkring villa »Erantis« og piskede en mild forårsregn mod ruderne i spisestuen. Indenfor sad seks mennesker om et hyggeligt kaffebord. Det var radioforhandler Frandsen, som havde bridge-aften.

Med fingrene på bordet trommede han »Herlig en sommernat«, mens han ventede på, at damerne skulle få snakket færdig, så de kunne komme til at spille igen.

Hans gamle soldaterkammerat, ingeniør Berg, var også utålmodig. Han forslog tiden med at se, hvor længe han kunne ryge på cigaren, uden at asken faldt af. Han var nået lidt over midten, og endnu var det gået godt.

Tandlæge Leth tyggede distrait på en kokosmakron samtidig med, at han prøvede på at svare ja og nej på de rigtige steder til damernes diskussion.

De tre familier var naboer trods det, at de boede på hver sin villavej. Alle tre haver stødte nemlig sammen.

I øjeblikket var det andre folks uartige unger, fru Leth og fru Berg var ved at give en omgang. Det var ikke sært, at deres egne søde drenge blev ødelagt og var uartige. De havde hver en dreng på syv år, Hans og Kurt, og så snart de kom lidt imellem kammeraterne på legepladsen, løb de hjem og beklagede sig.

Og fru Leth og fru Berg fo'r så hen på legepladsen og skældte ud. I dag havde det været særlig slemt. De andre børn havde kaldt Hans og Kurt for sladderhankene, og fru Berg syntes, at det dog var noget af det stiveste, at hendes og fru Bergs søde drenge skulle skældes ud for at være sladderhanke.

Fru Frandsen søgte at gyde olie på de oprørte bølger, hun kunne ikke mindes, at de nogen sinde havde haft besvær med deres dreng, Flemming, der nu var tretten år.

Nu blev diskussionen alligevel Frandsen for meget. Han holdt op med at tromme »Herlig en sommernat« og brød ind i samtalen og sagde: »Væn I hellere Hans og Kurt af med at sladre, så slipper de for at blive kaldt sladderhankene af kammeraterne. Det er både I og børnene bedst tjent med; og kan I

bare opdrage jeres egne børn, er der såmænd ingen, som forlanger, at I skal opdrage andres.«

Fru Berg kikkede lidt syrligt efter Frandsen, og fru Leth samlede sig sammen til et ordentligt modangreb oven på den skylle; men fru Frandsen var hende for hurtig i vendingen. Hun skyndte sig at sige velbekomme, inden der blev tid til yderligere kommentarer.

Lidt efter sad Berg, Leth, Frandsen og fru Frandsen igen ved spisestuebordet og spillede videre. Fru Leth og fru Berg, der ikke spillede kort, sad i dagligstuen og agerede syklub.

Resten af april gik med regn og rusk. Maj kom. Bøgen sprang ud, og solsorten fløjtede. Det ene blad blev revet af kalenderen efter det andet. Da Frandsens kalender viste den syttende juni, stod Flemming nede i lysthuset i et hjørne af haven og biksede med en diktafon.

Flemming havde hele lysthuset for sig selv. Han havde fået det lavet om til et helt værksted med amatørsender og meget andet. Når hans far havde en gammel radio eller andet, som han ikke kunne anvende, lod han gerne Flemming få det. Drengen kunne altid lære noget ved at reparere det, og lysthuset måtte han gerne have, for Frandsen brød sig ikke om at sidde i et bræddeskur, som han sagde.

Flemmings mor var også godt fornøjet med den ordning; for før i tiden lignede Flemmings værelse mest af alt et maskinrum; men nu var det altid pænt og ryddeligt.

Flemming rettede sig op og tørrede sveden af panden med et lommetørklæde, der så ud til at være vasket på Randers Kulkompagni, det var hans sædvanlige udtryksmåde, og så kom han i tanker om, at han hellere måtte få det smidt til vask, før hans mor så det.

Hvad skulle han nu prøve diktafonen med? Han havde fået den af sin far i sidste uge, og nu havde han brugt to eftermiddage til at reparere den, så nu skulle den bare afprøves.

Han kikkede tankefuldt på en spyflue, der summede i vindueskarmen. Fluen lavede spektakel nok; men det duede alligevel ikke. Men så hørte han, at Hans og Kurt var inde i Bergs have; der var vist noget, som kunne bruges.

Han fik en kasse anbragt ved hækken og diktafonen ovenpå. Alt var klar til optagelse. Nu hørte han Kurt råbe, at han havde fundet en krone. Hans følte i sin lomme og opdagede, at den krone, han havde fået af sin tante i går, var væk,

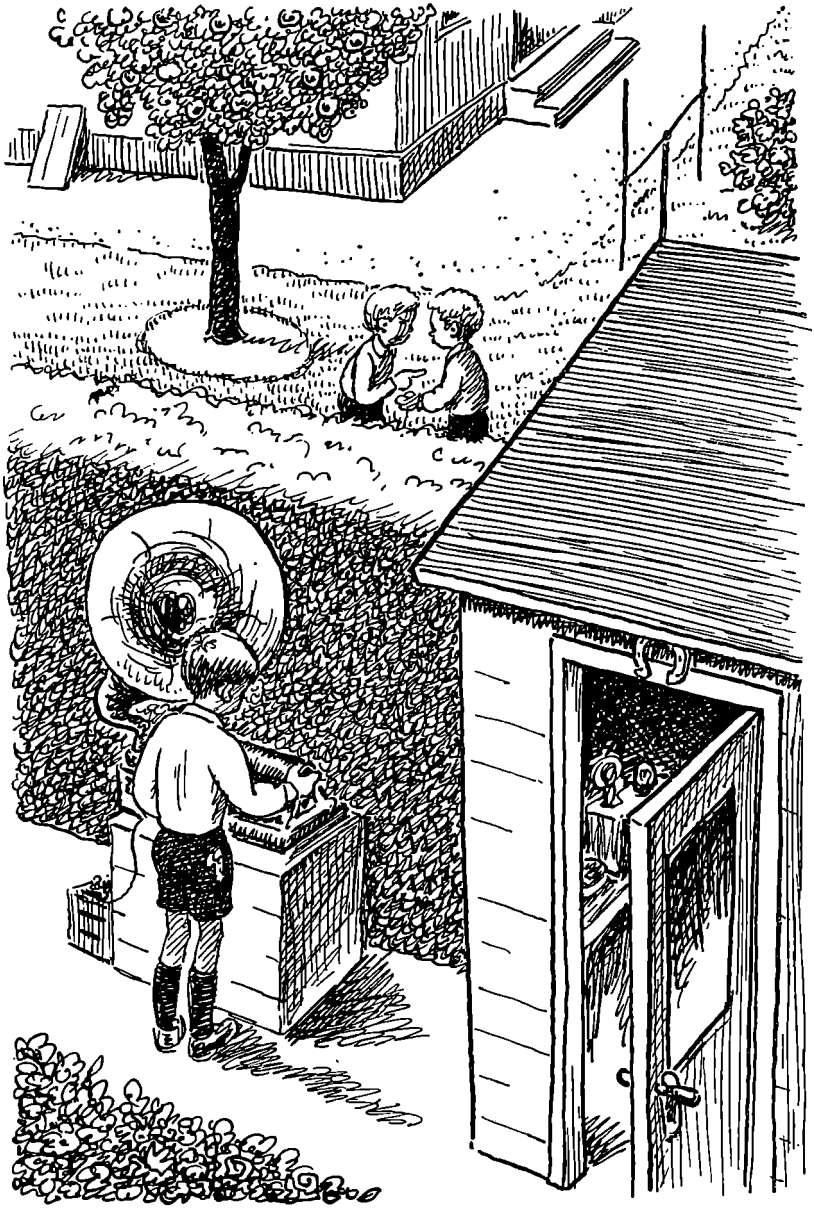

og han forlangte at få kronen; men Kurt hævdede, at han havde fundet kronen, og hvad han fandt, havde han lov til at beholde. De skændtes videre om kronen, indtil Hans rasende fo'r ind på Kurt og sparkede ham. Kurt fik til gengæld givet Hans et slag på næsen, så den sprang op at bløde. Så fo'r Hans op mod huset, mens han vrælede: »Moe'r! Moe'r! Kurt overfaldt mig, og han har taget min krone.«

Flemming så gennem hækken, at Kurt stod betuttet og kikkede, så smed han kronen på havegangen og pilede hen til åbningen, der var lavet i hækken mellem Bergs og Leths haver. Da han var kommet gennem hækken hørte Flemming ham brøle: »Moe'r! Moe'r! Hans har sparket mig, og han siger, at jeg har taget hans krone, men jeg har ingen krone.«

Flemming standsede diktafonen; men han slog den til igen, da han fra sit skjul bag hækken hørte fru Berg og fru Leth komme ud fra hvert sit hus. Fru Berg kom i et ordentligt tempo for at få fat på Kurt; men da han ikke var der, fik fru Leth skyllen: »Sådan en lille laban, komme herind i vores have og slå Hans til blods og tage en krone fra ham.«

»Jeg har ingen krone! Jeg har ingen krone!« hylede Kurt, som stod bag sin mor. Fru Leth rodede i hans lommer; men der var ingen krone. »Det er dog det stiveste,« himlede fru Leth nu op. »Først sparker Hans Kurt, og bagefter beskylder han ham for at stjæle.« Fru Leth snappede efter vejret, før hun kunne fortsætte.

Og så kom hun i tanker om, at fru Berg engang havde arbejdet på en fabrik. »Men hvad andet kunne man vente sig af en forhenværende fabrikstøs og hendes vanartede unge,« fortsatte hun.

Den bemærkning om fabrikstøsen skulle fru Leth helst have undgået, for havde hun ikke for nylig fået sit synderegister ført à jour, så fik hun det nu, så det kunne batte.

Det gav en snurrende lyd i diktafonen, nu gik den atter i stykker. Flemming slæbte det hele ind i lysthuset igen, og da han undersøgte diktafonen, blev han klar over, den kunne gengive det optagne; men den kunne ikke optage mere, og reparere den igen kunne han ikke. Det var vel nok ærgerligt. For den eneste optagelse, han havde fået, kunne han jo ikke være bekendt at lade nogen høre. Så blev det hele stillet hen i en krog i lysthuset.

Næste formiddag blev åbningen mellem de to haver lukket

til. Fru Leth havde fået sin mand til at ordne det, og nu skulle fru Frandsen have hele referatet. Fru Leth huskede også at få alt det med, som fru Berg havde sagt; men hun glemte at fortælle, hvad hun selv havde sagt.

Fru Frandsen, der var klar over, at fru Berg ikke havde opført sig sådan helt uden årsag, prøvede at mægle lidt; men det faldt ikke i god jord. Det var dog det stiveste, sad fru Frandsen ikke ligefrem og holdt med fru Berg, skønt hun lige havde hørt, hvordan fru Leth var blevet behandlet af denne dame.

Fru Leth var så indigneret, at hun var lige ved at sige nej tak til den kop kaffe, fru Frandsen bød hende. Længere op på dagen kom fru Berg over til fru Frandsen, og nu blev den anden halvdel af historien fortalt til punkt og prikke. Fru Frandsen prøvede igen på at glatte ud; men nu fik hun skyld for at holde med fru Leth.

Atter blev det ene blad revet af kalenderen efter det andet. Solen brændte, græsset blev svedet af, og selvbinderen klaprede hen over landet. De tre familier havde set meget lidt til hinanden i sommerens løb. Bergs og Leths hilste overhovedet ikke, når de mødtes, og Frandsens så kun lidt til dem.

Da Frandsens kalender viste den syvogtyvende august, det var i virkeligheden den otteogtyvende, fru Frandsen havde glemt at rive et blad af kalenderen, kom Frandsen dampende på sin shagpibe ud i haven. Han skulle hen og se til et lille birketræ, som han havde plantet. Træet ville ikke rigtig trives; men det skulle gro, enten det ville eller ikke, for Frandsen havde i forvejen pralet mægtigt med, hvor flot det ville tage sig ud, når det groede til.

Mens han stod og betragtede træet, hørte han, at Flemming rumsterede i lysthuset. Han kom i tanker om, at han ikke havde hørt det mindste til, hvad Flemming havde fået ud af diktafonen, som han havde givet ham for nogle måneder siden. Det var mærkeligt, for det lignede ikke Flemming at være så tavs. Så fik Frandsen hele historien med diktafonen, og da han havde hørt optagelsen, stod han lidt og fløjtede »Herlig en sommernat«, mens han stoppede piben.

Så sagde han: »Lad mig låne diktafonen med optagelse og det hele, så skal jeg reparere den for dig, så den både kan optage og gengive, for den diktafon kan vi to vist få megen fornøjelse af. Men sig ikke noget til mor om det endnu.« Den

handel var Flemming mægtig med på, og Frandsen gik med diktafonen op i huset og fik den anbragt i et hjørne af dagligstuen. Så råbte han et par gange på fru Frandsen uden at få svar. Han fandt hende til sidst i tørrekælderen: »Kan du ikke lave noget ekstra godt smørrebrød med øl og snaps til i morgen aften?« begyndte Frandsen.

»Jo, det kan jeg godt; men hvem skal hjælpe os med at spise det?« spurgte hun.

»Det skal Bergs og Leths, og når du inviterer dem, kan du sige, at de skal høre noget helt nyt inden for diktafonoptagelse. Og du kan roligt føje til, at det er så nyt, at du heller ikke har hørt det.«

Fru Frandsen protesterede. Det ville aldrig gå godt. »Åh, det klarer du sagtens med dine diplomatiske evner. Du skal naturligvis ikke fortælle Bergs, at Leths kommer, eller omvendt,« blev Frandsen overtalende ved.

Fru Frandsen overgav sig til sidst og lovede at ordne sagen. Hun kunne alligevel aldrig sige nej, når der var noget, hendes mand absolut ville have hende til. Frandsen forsvandt fløjtende op ad trappen.

Præcis klokken otte kom Bergs den næste aften. Frandsen tog hjertelig imod dem og viste dem ind i dagligstuen. Han nåede lige at få dem godt anbragt dér, da det atter ringede på døren. Frandsen lukkede omhyggeligt døren til dagligstuen, før han gik ud for at lukke op. Leths skulle ingen chance have for at undslippe.

Stemningen blev nærmest, hvad man med et mildt ord kalder for trykkende, da fru Berg og fru Leth så hinanden. Fru Berg fik en slående lighed med en overmoden tomat, og fru Leth lignede reklamen på den sure agurk, der ikke var syltet i Heidelbergs lagereddike. Frandsen affyrede sin allerbedste vittighed for at sætte humøret i vejret.

Fru Frandsen kom med en cocktail til damerne og en øl til herrerne, mens hun talte muntert om den tørre sommer og det sidste avisnyt.

Da de alle havde smagt på drikkevarerne, sagde Frandsen: »Jeg har en diktafonoptagelse, som Flemming ved et helt tilfælde har fået; endnu har ingen anden end han og jeg hørt den, og hvis jeg nu må bede om stilhed i nogle minutter, så skal I også få optagelsen at høre,« og dermed lod han diktafonen gengive optagelsen.

Fru Frandsen begreb ikke, hvad det var, hendes mand nu havde fundet på. Hun så rundt på gæsterne, som lyttede til optagelsen. Fru Bergs ungpigekulør var igen blusset op i fuld styrke. Berg sad med et lunt glimt i øjet, som om han ville sige: »Nu bliver der vist sjov i Laksegade.«

Fru Leth sad nærmest og måbede. Hun havde så tit set sig selv i et spejl; men det var første gang, hun ganske passivt havde hørt sig selv tale. Leth havde et udtryk i ansigtet, som han spillede poker, hvor indsatsen var svimlende.

Gengivelsen var slut. Der var en pinlig stilhed i stuen, indtil Frandsen rejste sig og gik hen til diktafonen. Med et blik rundt til dem alle sagde han: »Nu foreslår jeg, at vi lader det lille intermezzo være glemt og udslettet, som jeg nu fuldstændig udsletter Flemmings optagelse.«

Fru Berg og fru Leth så på hinanden, og så fik det bedste i fru Leth overtaget, og hun sagde: »Vi skylder vist hinanden en undskyldning, fru Berg. Skal vi ikke være venner igen og være enige om at opdrage vore børn på en lidt anden måde i fremtiden.«

Og det var fru Berg, der længe havde været ked af det skete, mere end villig til at love.

Nu lukkede fru Frandsen døren op til spisestuen. Udenfor var det mørkt. Himlen var helt overtrukket og sort; men fru Frandsen trykkede på kontakten, så lyset strålede ned på et festligt dækket bord. Snart gik snakken lystigt, og den gamle hyggelige stemning fra før i tiden var vendt tilbage.

Fru Frandsen slappede lidt af. Nu behøvede hun ikke at anstrenge sig længere for at holde konversationen i gang. Hun så ud ad vinduet. Regnen strømmede ned, og et mægtigt lyn flængede mørket. Hun tænkte på, at nu kom regnen, som de havde ventet på hele sommeren, og at luften blev renset ude i naturen, som det før skete inde i dagligstuen.

Hun så over på sin mand og sendte ham et anerkendende smil. Han havde igen haft held med en af sine tossede ideer. Men Frandsen så ikke hendes smil. Han var alt for optaget af et stykke dyrlægens natmad.

Men nu så han op, hævede sit glas og sagde: »Skal vi så allesammen tømme en skål på godt venskab og mange fornøjelige bridgeaftener i fremtiden?«

Alle glassene blev løftet omgående; Frandsen havde reddet spilleaftenerne for næste sæson.

Af *Maja Hyldgaard.* – Tegninger af *Ellen Amundsen.*

Jan greb sin trøje i forstuen, stødte døren op og tumlede ud på gårdspladsen. Han havde følelsen af, noget i ham skulle sprænges, hvis han blev derinde i stuen bare eet minut til.

Nej, han holdt det ikke ud længere, han måtte have luft. Nu var det tredie gang i løbet af kort tid, han havde haft et heftigt sammenstød med sin far. For hver dag blev forholdene mere og mere utålelige.

»Du skaber strid i hjemmet og sætter også ufred mellem din mor og mig,« havde far råbt og slået i bordet, så kopperne dansede.

Og dog ville de ikke give ham lov til at rejse. Var det da til at forstå, ens egne forældre kunne være så forblindede?

Han ville jo netop ikke være årsag til strid, han ville bare væk, langt væk fra gårdens fire længer, der sluttede ham inde som bag en fængselsmur. Kunne han gøre for, far og farfar havde haft lyst til at tilbringe hele livet i de ensomme klitter og ikke fået andet ud af dagene end slid og slæb på de fattige marker. Det var stadig det, far kom tilbage til: »Nu begynder det at gro omkring os, og så vil du svigte, bare løbe fra det hele. Kan du da ikke forstå, hvad det betyder for mig?« havde far sagt.

Og da var det, han havde svaret: »Jo, det betyder vel bare, at du nu kan sælge og få mere for gården, når du ikke selv kan drive den længere. Der er dygtige unge mennesker nok, der gerne vil tage fat. Mig skal du ikke regne med, jeg duer alligevel ikke til landmand. Jeg kan ikke holde det ud længere.« Men da var far blevet hvid af vrede og råbt: »Vil du øjeblikkelig tie, eller du får prygl!«

Far, der ellers aldrig havde rørt ham, ikke engang da han var dreng og nok ved visse lejligheder havde gjort sig fortjent til kløe, han truede nu med at prygle ham. Nej, det kunne og ville Jan ikke lade sig byde.

Igen fik han den underlige kvælende fornemmelse i brystet, så knyttede han hænderne hårdt sammen og løb ud gennem porten.

Som så ofte før fulgte han stien gennem klitterne ned mod havet. Først da han nåede helt ned ved den åbne strand, standsede han forpustet.

Han stod lidt og lyttede til havets evige sang. Det kogende brus havde lydt i hans øre, lige fra han første gang så dagens lys.

Måske var det den melodi, der havde kaldt udlængslen til live. Nattens mange sære lyde trængte ind i hans sind, og han følte det, som vuggede han selv ude på de brusende bølger.

Sådan havde han også følt det den aften, han havde fulgt Tine hjem fra gildet i strandfogedgården; men hun havde bare leet ad ham. Alle lo de ad ham, han var ikke som de andre.

Han mærkede, bølgeslaget nåede helt op til det sted, hvor han stod, og begyndte atter at gå langsomt langs med klitrækken.

Her nede fra stranden lignede klitterne i månelyset mægtige bjergformationer. Et enkelt sted var lermasserne skredet ned og lå i en tung dynge helt ud i havet; men det ville ikke vare

mange dage, før havet grådigt havde slugt også det og atter ædt sig ind til klitfoden igen.

Sådan skulle man gøre, bare sætte hårdt imod hårdt, flytte de byrder, der tårnede sig op på ens vej.

Skyerne jog forrevne hen over himlen og skjulte fra tid til anden den gulliggrønne måne, og da rugede mørket dobbelt tungt over klitterne.

Jans tanker gik tilbage til de nætter, hvor han sammen med faderen havde været på jagt efter fårene. Når snestormen havde raset og sendt byge efter byge i vilde kast ind fra havet, da havde det ikke været ene sjov at kravle om i klitgryderne for at søge efter de forskræmte dyr. Men far gav aldrig op. »Husker du beretningen i skriften om Ham, der gik ud at søge efter det forsvundne lam. Den gode hyrde sætter livet til for fårene«, havde far leende sagt, når de forsvandt i sne til halsen.

Billede efter billede steg frem i erindringen; og det var, som om stormen i hans sind lagde sig noget, da han tænkte på den nat, da han var faldet og forvredet foden, og faderen havde båret ham på sine skuldre hele den lange vej over klitterne hjem til gården.

Ude på de store sten, der tappert holdt stand midt i brændingen, havde mågerne, havets stolte fugle, slået sig til ro. Da Jan nærmede sig, lettede de på vingerne og sendte et vagtsomt skrig ud over havet. Det var, som om de hæse mågeskrig fandt genklang i hans hjerte. Åh, kunne han bare skrige sin sorg og længsel ud over de vrede bølger; men han tav, knugede bare hænderne endnu tættere sammen og gik hastigt videre langs stranden.

Dér, hvor bækken baner sig vej gennem klitterne og frit løber mod havet, standsede han atter. Som dreng havde han ofte sat sine skibe ud i bækken og set dem tumle sig i strømhvirvlerne. Og når han havde leget med Tine, havde hun altid sagt, han engang selv skulle være kaptajn på et stort skib og sejle ud til fremmede lande og komme hjem med smukke sager til hende.

Han var ikke kommet ud, han stod endnu ved bækken og kunne ikke komme over.

På konfirmationsdagen havde han for første gang vovet at tale til sin far om fremtiden og de lønlige drømme, han bar på. Men da havde far taget ham med på en tur ud i markerne og

vist ham, hvilke store arealer der i den sidste menneskealder var blevet opdyrkede.

»Her kan man også gå på opdagelsesrejse, Jan, og grunde nye riger. Læg mærke til blomsterne, insekterne og fuglene, selv det mindste kryb fortæller om Skaberens værk. Kan du få øjet op for det, da vil du føle dig rig midt i ensomheden, og du vil forstå, hvilken lykke det er for dig, at du er vokset op herude i klitternes rige.«

Ja, sådan havde far sagt, og Jan havde lyttet andægtigt og syntes, far havde ret. Dengang var han endnu så ung, at han havde respekt for sin børnelærdom og huskede budet: Du skal ære din far og din mor!

Han trådte i tangbunkerne og hørte den tørre, knasende lyd, han som dreng ikke havde kunnet lide; thi han vidste, det var sneglehusene, der knustes under hans hæl.

Han fik pludselig lyst til at trække sko og strømper af og vade over bækken; men han havde endnu ikke fået løst skobåndet, før han hørte hurtige skridt bag sig, og så vidste han, det var faderen, der var fulgt efter ham hele vejen. Atter brusede vreden op i Jan: »Hvad vil du mig? Her kan jeg vel ikke skabe strid?« råbte han ubehersket.

»Om du så flygtede endnu længere væk, ville du vel bære striden i dit hjerte. Jeg kender dig så godt, Jan, at jeg ved, du har det ondt i øjeblikket. Lad os prøve at glemme de hårde ord, vi har sagt til hinanden, og følges hjem til mor?«

Jan kunne godt høre på stemmen, faderen ikke længere var vred; men der var kommet noget op i hans sind, noget hårdt og ondt, som han ikke kunne betvinge. Han lo spottende og sagde: »Ja, så kunne vi vel begynde forfra igen i morgen. Det er alvor fra min side, jeg kan og vil ikke blive her længere.«

»Så får du vel rejse; men husk så på, det er dig selv, der har valgt. Jeg tigger dig ikke om at komme tilbage.«

Netop i det øjeblik flængede fyrets lyskegle mørket, og i det skarpe glimt forekom faderens skikkelse Jan overmenneskelig stor.

»Vil det sige, jeg ingen hjem har mere, hvis jeg rejser nu?« spurgte han hæst.

»Behøver jeg at svare på det. Om du så kom som den usleste stymper, ville dit hjem alligevel stå dig åben. Vil du så med?«

Jan stod lidt uden at svare; men så fik han øje på et lysskær ude på havet.

»Det må vist være en båd, der sender blus op. Mon den har motorskade. Jeg kan ikke opfange lyden af stempelslag,« sagde han og anstrengte sig for at skelne bådens omrids.

»Det kan ikke være en af vore egne fiskerbåde; thi de kom alle hjem i eftermiddags; men jeg hørte, strandfogeden talte om, hans bror fra Skagen ville komme til aften, han har passagerer med, det er nok ham, der ikke kan finde ind. Hvis han prøver at gå ind her, slipper han ikke godt fra det. Vi må hellere se at få nogle af bådene til at gå ud.«

Nu talte far og søn roligt til hinanden. Begge vidste de, der stod menneskeliv på spil. Alt andet var glemt.

Mens Jan løb i forvejen til strandfogedgården, tænkte han på den trætte klang, der havde været i faderens stemme, da han havde sagt: Vil du så med? Det var nok for mors skyld, han var gået efter ham ned til stranden. Han forstod ikke, at han alligevel ikke følte sig befriet; thi nu havde han jo fået lov til at rejse. Var det, fordi han havde trodset sin vilje igennem? Åh, han kunne jo ikke forklare far, hvorfor han ikke kunne blive. Men far havde ret, der var noget, man ikke kunne løbe fra, om man så løb til verdens ende.

Strandfogeden slog straks alarm, da Jan havde overbragt ham budskabet om den nødstedte båd, og få minutter efter var en lille skare fiskere samlet nede ved havet klar til at gå ud.

Jan og faderen stod med ryggen til stormen og så mændene gå i bådene.

»Har du mod, Jan, så tag med. Vi kan godt bruge en ung kraftig mand mere til denne tur,« sagde bådføreren.

»Ja, vil I have mig med?« sagde Jan rask og var straks rede.

Men da greb faderen ham i armen og sagde hårdt: »Du bliver her. Det ville være galmandsværk af dig at gå ud. Hvad nytte skulle du kunne gøre!«

Da kogte vreden atter op i Jan. Hvorfor skulle han nu være til latter for bådføreren. Han havde netop selv haft det på læben at bede om tilladelse til at gå med ud; thi strandfogeden var kommet med en bemærkning, der fik ham til at ane, hvem den passager vel kunne være, der var ventet.

Heftigt rev han armen til sig; men kom derved til at støde til faderen, der tumlede over en trosse og faldt om på stranden.

»Ja ja, så sejler vi, der er ingen tid at spilde!« råbte bådføreren.

Jan stod fortumlet tilbage. Hvorfor rejste faderen sig ikke? Angst bøjede han sig over ham og så nu, han i faldet havde slået hovedet på en sten og havde mistet bevidstheden.

»Far! Far!« skreg han forfærdet. Men den store, stærke mand lå som en død, ikke en lyd gav han fra sig.

Et øjeblik løb Jan forvildet omkring. Åh, Gud, hvad havde han dog gjort. Det var jo ikke meningen, faderen skulle falde. Men så tog han sig med magt sammen. Han måtte have sin far hjem på gården, hvert minut var kostbart. Det ville blive et strengt arbejde; men det skulle gøres.

Med besvær fik han faderen løftet op på sin ryg og begyndte den tunge vandring op gennem klitterne til gården.

Flere gange var han ved at segne under byrden. Blodet sang for hans ører, så han ikke længere kunne skelne stormens

susen. Sveden perlede på hans pande, og dog blev han ved. Han dinglede som en fuld mand, da han nærmede sig porten, men da han så et svagt lysskær fra vinduerne i stuehuset, fik han nye kræfter. De sidste trin over gårdspladsen forekom ham milelange.

Moderen, der ængstelig havde ventet dem, stod på vagt ved døren. Uden at sige et ord hjalp hun Jan med at bære faderen ind i stuen og lægge ham på sofaen. Da hun havde følt hans puls og lyttet til hans hjerte, blev hun roligere og begyndte straks at behandle såret, der ikke syntes at være farligt.

Nogle få minutter efter slog han øjnene op og så sig søgende omkring.

»Hvor er Jan? Gik han med båden ud?« var hans første spørgsmål.

»Jan er ude i køkkenet, jeg tror, han trænger til at være lidt ene,« sagde hun stille.

Men da gik døren op, og Jan spurgte med næsten hviskende stemme: »Var det far, der talte, mor. Er han vågen?«

Da rakte moderen hånden ud imod ham og sagde: »Ja, min dreng, og det var dig, far spurgte efter. Sig mig så, hvordan kunne det gå til?«

Jan stod lidt og famlede ved avisen, der lå på bordet, så fortalte han i korte, knappe sætninger, hvorledes det var sket. »Jeg ville ikke gøre far fortræd, det må du da også vide, mor. Men... ja... jeg ville ikke sige det, men jeg tror, Tine var med den båd, der ikke kunne finde ind. Jeg holdt så meget af hende, og så... så rejste hun fra mig. Hun kunne ikke tænke at leve sit liv i klitterne,« sluttede han forpint.

»Jeg vidste godt, det var det, der trykkede dig, Jan, derfor skrev jeg også til hende. Det skulle jo være en overraskelse, at hun kom hjem i aften; men nu må jeg sige det, som det er. Hun var skuffet af byen og længtes tilbage til klitterne og til dig.«

Jan stod og stirrede på sin mor uden at kunne sige et ord.

»Ja, men det kan jo ikke nytte, Tine kommer hjem, for du kan jo ikke holde det ud herhjemme,« sagde faderen, og der var noget af den gamle, glade klang i hans stemme.

»Ja, men far, det var jo længslen, der drev mig ud. Hvis Tine virkelig vil...!«

Da bankede det på yderdøren. Tine selv kunne give svaret.

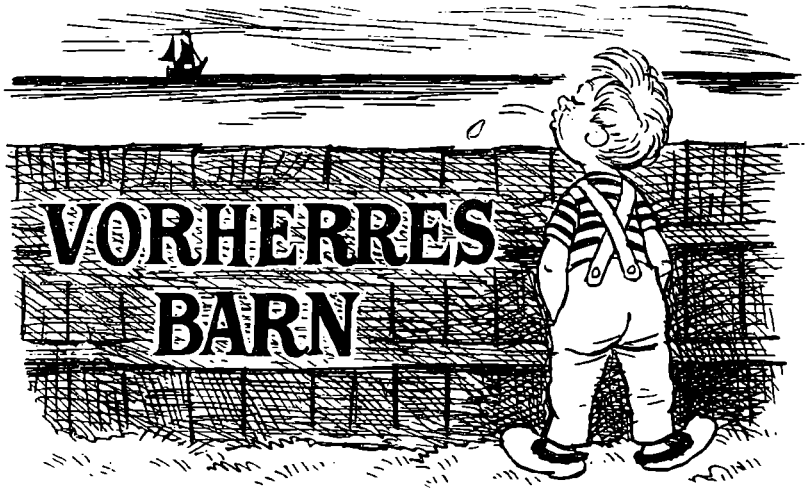

Af *Tom Olufson.* – Tegninger af *Mogens Juhl.*

Han bor langt derude vesterpå i klitlandet, hvor en vej slynger sig gennem det lave, barske landskab og ender i havet og himlen. Han er ikke af de største endnu, skønt han nok selv føler at være en hel del. Fem år er slet ikke så lidt. Det er tit meget mere, end voksne tror.

Hans gang er lidt skrævende og vuggende som en fiskers, og de små, solbrunede næver begraves tit og som regel i bukselommerne, når han sender langspyt over hjemmets vindslidte havestakit.

Han hedder Jon. I fjor kunne han ikke kigge ud over stakittet, men det kan han nu. Også når han skræver lidt. Han retter ryggen og trækker skuldrene op, og selv når han begraver hænderne i lommerne, orker han lige at holde øjnene over stakitstavene.

Bag stakittet kan han nu se langt ud ad vejen, så langt som den går, lige til den forsvinder i havet og himlen. Dér, hvor den ender, ligger en flimrende strimmel af sol og hav, og han kniber sine øjne til som en fisker, der spaner kimingen af efter skibsskrog og master.

Når han er træt af at se på havet og det flade klitland, glaner han sommetider stjålent mod himlen. Ikke ret længe ad gangen, for det er dér, ham vores Herre bor, som mor snakker

om. Ikke fordi at Jon har mærket, at Vorherre endnu har haft nogen særlige hensigter med ham. Men det er jo aldrig til helt at vide, om der skulle være noget. Om Han skulle have set noget eller måske hørt et eller andet.

Som nu i går, da han dunstrede med den genstridige havelåge og til sidst løb om til køkkendøren og råbte: »A kan fanhulemig ett få den låge lott!«

»Jamen, bette Jon,« sagde moderen, »sådan ved du jo, at du ett må seje! Vorherre blywwe slem gal, når han hører den slags, og du kan jo nok forstå, at så blywwe mor kyw af det.«

Jon så eftertænksomt på hende og stak hænderne i lommerne. Så vrikkede han lidt med den ene træsko i sandet og spurgte lavmælt: »Tror du, Han hørte det, mor?«

»Ja, det tror a,« kom det langsomt og med vægt. »Vorherre hører alt – alt!«

Tavshed.

Lidt efter sagde moderen: »Og Han ved også, hvad du tænker.«

Nu begyndte Jons læber at bæve, og der kom et par små snøvs, men han beholdt næverne i lommerne og slog lidt med nakken, ikke så udfordrende, for det ville han ikke være. Han syntes, at det var bare ved at være lige vel meget, for han havde da hørt, at lidt også kan have ret.

»Nå,« sagde han lavmælt og begyndte igen at vrikke langsomt med træskoen, »så må Han jo også have hørt i går, at du sagde fanhuleme, da du klemte din finger.«

Hun trak vejret lidt hastigere, og hendes øjne blev mørkere. »Bette Jon, sådan må du ett seje. Sådan må du ett snak! A har bedt Vorherre om forladelse, og nu må du også gøre det. Kom så med ind!«

Jon fulgte lidt bøjet efter hende. Han satte de små træsko pænt på deres plads i forgangen og satte sig lydigt ved stuebordets ene langside, mens hun sad over for ham ved den anden.

»Kan du så folde dine hænder, bette Jon.«

Han tog hænderne langsomt op af lommerne og foldede dem på bordet, mens han så bønligt på hende uden at turde spørge, om det nu altsammen var nødvendigt.

»Så ber vi, bette Jon.«

»Ja, mor – når du tykkes.«

Hun hævede stemmen. »Ja, så vil vi da bede dig, kære Vorherre i himlen, at Jon må være og blive en god dreng, der aldrig

siger sådan noget, som han kom til at sige ude ved havelågen. For det ved han jo godt, at det er slemt, og han vil også love at være god ved mor og være Dit barn og gå Dine veje. Tak, kære Vorherre, fordi Du ville høre på os og altid er god ved os. Amen!«

De sad lidt sammen i stilheden. Solen brændte ind gennem de små, grønne ruder hen over bordet og dem begge og i striber over det skurede gulv. Uret på væggen tikkede sindigt og sagte. Vestenvinden kom ude fra det træløse land og puslede svagt om huset. Ude fra det fjerne hørtes havets og brændingens dumpe brus.

Havet, ja, havet... og ham, der aldrig kom tilbage. Hun sukkede og smilede vemodigt til Jon, der sad tavs og afventende.

»Hvad skal a nu give mig til, bette mor?«

»Ja, hvad skal a seje, du skal give dig til... du kan gå ud og køre sand med din bette vogn.«

»Det skal a nok, mor.«

Han gik langsomt over gulvet mod døren og blev stående lidt og lod en pegefinger glide let frem og tilbage over håndtaget.

»Du... mor.«

»Ja, hvad er der, Jon?«

»Tror du så ett, vores Herre han er gal mere?«

»Nej. Det er han ett.«

Han stod og så lidt ned for sig med sit solbrændte hoved: »Så kan a alligevel godt lide Ham!«

Dagen går. Solen drager vestpå ud over havet. Skyggerne over det lave, barske land bliver længere. Jon er trukket hen langs den stenede vej og går ind i kanten af klitten. Han læsser vognen med lange, sejge tag og klapper sandet til med sin lille skovl. Han retter sig, kigger på læsset og vender så ansigtet op mod himlen: »Kom så her, vores Herre. Kom nu og se. Jeg har lavet et pænt læs til Dig!«

Han ser igen på læsset og venter, klapper det lidt fastere med skovlen, putter så næverne i lommen og ser stolt på det, før han vil køre hjem.

Henne fra et nabohus kommer to småpiger springende. De er på alder med ham, og han leger tit med dem. »Goddaw, Gitte,« råber han, »og goddaw, Birgit. Her skal I barestens se for et læs sand, jeg har lavet.«

»Åh, hvor er det pænt,« råber de i munden på hinanden. »Har du virkelig selv lavet det?«

»Ja,« siger han sejgt og læner sig til skovlen, »...jow... det har a.«

Pigerne trænges om vognen. Den ene kommer til at træde på den anden, og Gitte vælter ned over læsset.

»Da skal a fanhuleme lære dig at splitte mit læs ad, din tøs,« råber Jon hidsigt, idet han springer til med skovlen og slår hidsigt efter dem.

Gitte begynder at skrige. Der løber blod ned over hendes ansigt og hals. Birgit skriger med: »Jon slår med skovlen. Han slog hende i hovedet. Hun bløder... det kan være, hun dør!«

Pigerne løber skrigende deres vej hjemefter, mens han endnu står og fægter vildt og hidsigt. Så får han øje på sin mor, der kommer løbende langs vejen. Han synes, hun springer altid som en kat, sådan en fart hun har på...

»Jon, vil du komme hjem! Jon, vil du komme hjem!«

Jon kigger hastigt på sin skovl og sit ødelagte læs og haler så af ud i klitten med hende efter sig. Lidt efter kommer hun tilbage. Hun har kastet ham op over den ene skulder, hvor han ligger med enden i vejret og spræller og skriger som en lispundsgris.

Da de er nået hjem, slipper hun vogn og skovl og sætter ham lidt hidsigt ned.

»Nu sætter du det på plads! Og så går du i din seng!«

Han svarer ikke, men trækker tavs vognen hen til det lave tørvehus, skubber den langsomt ind og sætter skovlen på plads. Og så går han lydigt ind og tager tøjet af.

Han ligger alene nogen tid og lytter. Moderen går. De sidste solstråler står lavt ind gennem de grønne ruder. Der er ellers så skønt her nu. Han kan så godt lide det altsammen. Når han presser kinden ned i puden, kan han lige skimte havet. Der vil han også ud engang. Det er bestemt. Det vil han. For der er da ingen gal mor...

Det er mørkt, da hun kommer tilbage. Hun er ikke vred længere. Han kan høre det på den måde, hun sætter træskoene i forgangen. Hun kommer stille gennem den mørke stue hen til sengen.

»Sover du?«

»Nej,« svarer han mut.

»Du har jo slået hende i hovedet med skovlen.«

Tavshed.

»Er hun død?« spørger han mørkt.

Det varer lidt, før moderen kan svare. Så siger hun: »Det er hun ett, men det er jo farligt sådan at slå nogen i hovedet med en skovl. Der kan jo ske noget grulig galt. Det kan du da nok forstå.«

»A slog hende heller ett,« siger han fast. »A ville bare klappe læsset, og a havde sagt til vores Herre, Han skulle se på, hvor pænt det var. Og så kom hun og væltede – og så ville a klappe det igen, men så stak hun hovedet imellem...«

»Du lyver ett, bette Jon?«

»Nej,« kom det fast, »det gør a ett.«

»Vil du have lidt at spise?«

»Ja, tak.«

Hun tænder lyset, og de spiser i tavshed. Aftenvinden pusler endnu om huset. Langt borte gør en hund. Det er, som lyden skylles bort af brændingens fjerne brusen. I stuen tikker uret langsomt og sagte.

»Skal a sove hos dig, bette Jon?«

»Hvis du vil,« siger han.

Hun tager tøjet af og slukker. Så lægger hun sig hos ham og tager hans hænder.

»Skal vi så bede til Vorherre, at han altid vil være god ved os, og du aldrig skal komme til at gøre sådan noget mere.«

»Ja, mor – når du tykkes.«

Så svøber natten sig om dem med søvn og glemsel. Havet, det fjerne og nære, bruser gennem mørket. Og vestenvinden drager gennem klitten og synger sin vise.

Det bliver morgen. Jon vågner og gnikker hastigt øjnene: »Mor - mor! Solen skinner også i daw. Nu skal vi op. Hører du, mor. Og ved du hvad, mor, når a blywwe stor, ved du så hvad!«

Han knytter en næve, ryster den i luften og føler på sin overarm, hvor hård den kan blive. »Mor,« siger han og kniber tænderne sammen, »ved du så hvad... så skal a købe en sabel, *en rigtig sabel* – og så skal a slå dem allesammen ihjel!«

"PROPPEN"

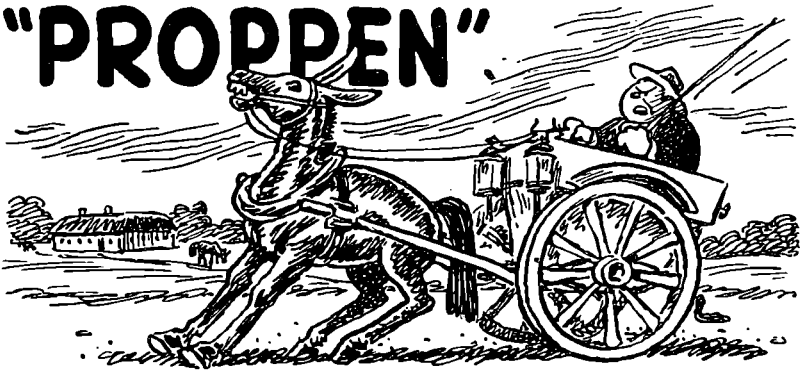

AF MORTEN NICOLAISEN ★ Tegninger: Henry Lauritzen

Hans borgerlige navn var Karl Brun, men han blev aldrig kaldt andet end »Proppen«. Ikke just fordi han havde egenskaber sammen med en prop – tværtimod, han var en lille, rund mand på et hundrede kilo. Men hans mundheld var: »Op med proppen«, og det brugte han i tide og utide. Det stammede sikkert fra dengang, han var »havbørste« ved høfdebygningen; dér havde ordene nok været på sin plads. Nu havde han i mange år kørt rundt med fisk og var kendt af hvert barn i sognet. Han kørte i en lille gul, højhjulet gig. Og som trækkraft havde han et muldyr – et kraftigt, langøret bæst, som kunne trække 16 lastede jernbanevogne – hvis det passede den. Men som ægte muldyr var det i besiddelse af en udpræget stædighed. Det var et almindeligt syn at se »Proppen« holde midt ude på vejen, bandende og råbende, så der føg varme gnister over muldyret, der stod stiv som en træhest og skød ryg.

Men til andre tider havde »Jakob«, det var dyrets navn, det helt omvendt. Han var en hingst, og kom han om ved en hoppe på vejen, eller vejrede en inde på marken, blev han helt balstyrig. Med en frygtindgydende vrinsken og et spring som en tiger fo'r han over grøften med vogn og det hele for at flirte med damen. – Men »Proppen«s pisk brød forstyrrende ind i idyllen, da han fik sig rejst op fra flyveturen, og det var ikke lutter pæne ting, han sagde, da han gik og samlede fisken sammen, der lå spredt ud over vejkanten og grøften.

Men rent bortset fra den slags nykker var »Jakob« ellers

go' nok. Hvis han fik lov at gøre, hvad han ville, lavede han aldrig knuder.

»Jeg får aldrig sådan et dyr igen,« sagde »Proppen« med sorg i stemmen, da Jakob faldt for aldersgrænsen og endte sine urolige dage på slagteriet. Og sandere ord kunne der vist ikke siges om ham.

Efter »Jakob«s endeligt måtte »Proppen« rundt med trillebøren. Det nedsatte hans indkomst betydeligt, da han nu ikke kunne komme så langt omkring på handelen. Men humøret og slagfærdigheden havde han stadig. »Der sidder en go' kjæv o den fiskehandler,« sagde folk, når han kom på tale. Men tro ikke, »Proppen« snobbede for sine kunder for at kunne sælge et par rødspætter – tværtimod.

»Enhver må jo selv bestemme, hva' han vil æd' – vi er li' go'e venner for det,« var gerne »Proppen«s replik, når kunden ingen fisk ville have. Og når en kunde i sommertiden ytrede tvivl om rødspætternes friskhed, sagde »Proppen« med overbevisning:

»Do kan band' o, at de er frisk' – men de er bare lidt søvnig' i den her lummervarme. – Nå, tøwwes do, de æ smo. – Jamen, så ka' do jo bare køre dem igennem vrid'maskinen, så bli'r de møj større!«

Og det endte gerne med, at kunden alligevel slog en handel af med ham.

»Proppen« var ikke så meget for ekstraarbejde i håndteringen. I de første år, han kørte rundt, var det ikke skik, at rødspætterne skulle flåes af fiskehandleren. Men da der havde været en fremmed handelsmand i sognet, som gratis flåede varerne, måtte »Proppen« modstræbende indføre servicen. Når kunden bad ham tage skindet af fisken, snærrede han arrigt: »Skal a et æd' dem for dæ osse?«

Om vinteren måtte han selv fange fiskene for at få det til at løbe rundt. Lidt vest for, hvor hans lille hus lå, var der en stor indsø. Her kunne der stanges mange ål – især små. Men de måtte ikke tages for ikke at udrydde fiskebestanden. Fiskeribetjenten fra den nærliggende by inspicerede til stadighed søen for at fange eventuelle lovbrydere.

»Proppen« var en ivrig »krybstanger«. Han havde som flere andre et specielt apparat til at anbringe på stangejernet, så det kunne holde undermålsålene. »Proppen« var klar over, at han

var ude på det ulovlige, men han mente, det var krakileri fra fiskebetjentens side. –

»Hva' skal vi med de store ål, når vi er glade ved de smo?« sagde han gerne, når det ulovlige fiskeri kom på tale. »Hvis de osse kom i tanker om at forbyd' os at æde smo kartofler, hva' så?« kunne han sige filurisk.

En kold vinterdag var han sammen med to naboer ude på den isbelagte sø for at stange. De havde alle tre det forbudte apparat på stangejernet. Men de havde ikke anfægtelser af den grund. Det var fint stangevejr, og ålene »bed« flittigt. Støt som stempler gik de lange jern op og ned i stangehullet, mens de store bælgvanter med de strittende tommelfingre drev af vand. Men ingen af dem følte kulden. Arbejdet optog dem helt.

»Proppen« havde taget dimmelimsen af sit jern for at rette det lidt, og mens han stod og baksede med det, så han en uniformeret person styre hen imod dem inde fra land. – Med et plask forsvandt det ulovlige apparat i stangehullet.

»Bliv ved at stange!« råbte han til de to andre, der måbende stod og stirrede efter betjenten, som de også havde opdaget. »A tror ett, det er vor' melmader, han kommer mæ,« tilføjede »Proppen« med et grin. »Det kan bliv' en dyr en, den her. – Gi'r I mæ æ dram for at klare den?« De andre nikkede og skulede til siden.

Da fiskeribetjenten var ca. 50 m borte, greb »Proppen« sit stangejern og stak i rend ind mod land. Et par gange faldt han og kurede hen ad den blanke is. Men han var oppe med det samme og løb alt, hvad remmer og tøj kunne holde.

Betjenten, der var på skøjter, styrede hen mod de to stangere, men tog sig i det og forandrede retning hen mod »Proppen«.

»Stands!« råbte han bydende. »De er genkendt – hører De ikke!«

Men »Proppen« løb som en rasende. Først inde ved land indhentede betjenten ham. Han slog en klo i »Proppen« og kommanderede:

»Må jeg se Deres jern?«

»Proppen« rakte ham det.

Betjenten hævede øjenbrynene:

»Ja – men, det er jo – lovligt,« stammede han forbløffet.

»Ja – selvfølgelig,« sagde »Proppen« engleblidt.

»Hvorfor i himlens navn løb De så?« spurgte betjenten irriteret.

»Proppen« vred kroppen frem og tilbage:

»A sku' over – å – å – på naturens vegne,« sagde han, mens et smørret grin gled over hans runde ansigt »– er det måske ett lovlig?«

Betjenten brummede noget og stod et øjeblik og stirrede

olmt på »Proppen«, så snurrede han rundt og forsvandt ud på søen hen mod de andre.

Men der var ikke noget at komme efter. Alt var så lovligt, så lovligt. Efter tur trak de stangejernene op af hullet og holdt dem provokerende frem for næsen af betjenten.

»Det er en dejlig jern – den har a givet 15 kr. for,« sagde den ene af mændene, mens han snød næsen i betænkelig nærhed af betjentens støvler. Betjenten var så arrig, at det næsten skummede i mundvigene. Han stod lidt og gloede ondt på de to mænd, mens han bandede sagte, klar over, at han var taget grundigt ved næsen. Så forsvandt han i rasende fart mod land.

Lidt efter vendte »Proppen« tilbage.

»Hvor er drammen?« spurgte han grinende.

Naboen rakte ham flasken. »Proppen« lagde den tykke nakke tilbage og tog en ordentlig slurk.

»Betjentens skål,« sagde han grinende og overlod ædelmodig en sjat i bunden af flasken til de andre.

MONS

Af *Caroline Willumsen.* – Tegninger af *Ole Byskov.*

Kønnere kat end Hans Madsens Mons skulle man lede længe efter. Dens kulsorte, fløjlsbløde pels skinnede som silke, kun under halsen havde den en lille hvid trekant, der endte i en spids nede på brystet. Hans Madsen mente, at den lille hvide trekant fik Mons til at ligne en fornem herre i kjole og hvidt, når den med oprejst hale spadserede hen over gulvet og med et graciøst hop landede i stuens bedste lænestol eller på den blødeste pude i sofaen.

Hans Madsen var meget stolt af sin kønne kat. Den var kommen til Pilegården på et meget belejligt tidspunkt, da musene helt var ved at tage overhånd i gården. De huserede fælt på kornloftet, og faster Maren, der styrede huset for sin brodersøn, klagede over, at nu kunne hun heller ikke have noget i fred i spisekammeret for de små bæster. Det nyttede ikke, at hun stillede fælder op med den lækreste lokkemad. Musene gik altid uden om disse.

Det sidste år havde de nu også haft et ubegribeligt uheld med kattene på Pilegården. Enten forsvandt de helt, eller de døde af en eller anden sygdom, og følgen blev desværre den, at Pilegården blev et helt eldorado for musene.

Men så en mørk, sludfuld efterårsaften lød der en ynkelig mjaven uden for køkkendøren. Faster Maren lukkede døren op og fik øje på en lille forkommen kattekilling, der sad sammenkrøben i en krog ved døren, hvor den var krøbet i ly for den silende regn.

Faster Maren tog den lille, forpjuskede killing op og bar den ind i køkkenet, dér gned hun dens våde skind tørt og rakte den frem mod Hans: »Nu har vi da en kat igen,« sagde hun triumferende.

»Kalder du det sølle kræ for en kat, faster? Den kommer da aldrig til at fange mus i sine levedage. Den er jo så radmager, at man kan tælle hvert ben i dens krop. Nej, du skal se, at det bliver musene, der æder den, i stedet for at det bliver den, som æder musene,« sagde Hans Madsen mistrøstigt.

»Enten det nu er så eller så, skal killingen have noget til føden. Den har nok strejfet længe omkring uden at have noget

fast opholdssted. Det er selvfølgelig derfor, det bette kræ er så forkommen,« svarede faster Maren og skyndte sig at varme noget mælk, som hun stillede ned til killingen sammen med en røget sild, som hun fandt frem fra spisekammeret.

Killingen fortærede silden og den varme mælk med glubende appetit, og så rullede den sig sammen i en lun krog ved komfuret og spandt af velvære. På denne måde viste den faster Maren sin taknemlighed for hendes omsorg.

Den forpjuskede killing rettede sig hurtigt under faster Marens gode pleje. Den begyndte at gå på musejagt, og et halvt års tid senere kunne Hans Madsen prale med, at nu var det en hel sjældenhed at se en mus i Pilegården.

Hans Madsen var så stolt over det resultat, Mons havde nået på så kort tid, at han ikke kunne lade være med at prale af sin kønne kat og alle dens gode egenskaber, så folk begyndte at more sig lidt over ham; for Hans Madsen var ellers en meget beskeden mand, der aldrig plejede at rose sine egne sager.

Vist var Mons en køn kat; men den var jo bare et dyr. Og alligevel var Hans Madsen jo lige så øm over den, som en anden en kunne være over sin kone og sine børn. Nå, Hans Madsen var jo ungkarl og havde ingen anden at kæle for, så det var vel det, der gjorde ham lidt sær med den kat. Der var da heller ingen mening i, at sådan en pæn og velstillet mand ikke giftede sig. Der var giftefærdige piger nok i sognet, som ville tage mod Hans Madsen med kyshånd, hvis han gav dem en chance.

Men det tænkte Hans Madsen mindst af alt på at gøre. Han havde jo faster Maren; følgelig var der ikke brug for en kone i Pilegården. At hans mor havde været ikke så lidt af en Rasmus, gjorde måske sit til, at Hans Madsen altid gik af vejen for det svage køn.

Men tænkte Hans Madsen ikke selv på at få en kone til Pilegården, så beskæftigede denne tanke så meget mere faster Maren. Og hun ville helst selv have hånd i hanke, som man siger, med hvem der skulle være den fremtidige husmor på Pilegården.

Hans lignede i sindet sin far, der havde været faster Marens yndlingsbroder. Han var alt for veg og eftergivende, når det gjaldt, fandt faster Maren, og han skulle nødigt komme ud for de samme vanskeligheder i sit ægteskab, som hans far havde været udsat for.

Faster Maren havde for længe siden fundet den, hun mente var den rette kone for Hans. Det var hendes guddatter, Karen, der boede i det lille, kønne, stråtækte hus, der lå på den modsatte side af vejen lige over for Pilegården.

Karen var en sød og dygtig pige. Faster Maren holdt af hende som en datter, og hun var forlængst klar over, at når den kønne, dygtige pige ikke for længe siden var blevet gift, så var det, fordi hun havde skænket sit hjerte til den intetanende Hans Madsen.

»Jeg synes, det er på tide, at du og Hans snart bliver gift,« sagde faster Maren til hende. »Jeg er gammel nu, så det er ikke for tidligt, at jeg bliver fri for alt det arbejde, der følger med, når man skal være husmor på en større gård. Du er nu også alt for tilbageholdende, Karen, hvis du viste Hans, at du holdt af ham, kunne der da endelig komme en ende på sagen. Nu synes jeg, I har kikket længe nok på hinanden.«

»Du har da vel ikke tænkt dig, at jeg skulle fri til Hans, gudmor?« spurgte Karen højlig forarget.

»Det var da ikke det værste, du kunne gøre,« mente faster Maren. »Nu tales der jo så meget om kvindernes ligeberettigelse med mændene, hvorfor skulle der så være noget i vejen for, at en pige friede til den mand, hun holder af?«

»Ja, men du kan godt stole på, at det ikke bliver mig, der frier, gudmor. Jeg er nu heller ikke så forhippet på at blive kone i Pilegården, som du vist tror. Jeg er ikke sikker på, at Hans ville blive så glad for sin kone, som han er for sin kønne kat. Den taler han jo om både tidligt og sent.«

»Det behøver du nu ikke at være bange for, min pige. Hans er god nok. Han har bare ikke fået øjnene op for, hvilken sød og prægtig pige du er. Og du skal ikke prøve på at bilde mig ind, at du ikke bryder dig om at blive kone i Pilegården. Du har jo været forelsket i Hans, siden du var en lille tøs, som han bar gennem snedriverne på skolevejen. Din gamle gudmor kan du nu engang ikke narre.

Du skal nok blive kone i Pilegården, min pige, for det vil kun blive til lykke for både dig og Hans, og det er da ikke helt umuligt, at jeg kunne hjælpe lidt til.«

Nu begyndte faster Maren at tale til Hans om, at han måtte se sig om efter en anden husbestyrerinde. Hun kunne umuligt blive ved at klare så meget arbejde på sine gamle dage. Det nyttede ikke, at Hans svarede, hun skulle fæste en pige mere. Faster Maren behøvede ikke at mangle hjælp, så hun blev overanstrengt.

Men faster Maren holdt hårdt på sit; nu ville hun ikke blive ved at styre hus for Hans. Det måtte han være klar over, og så

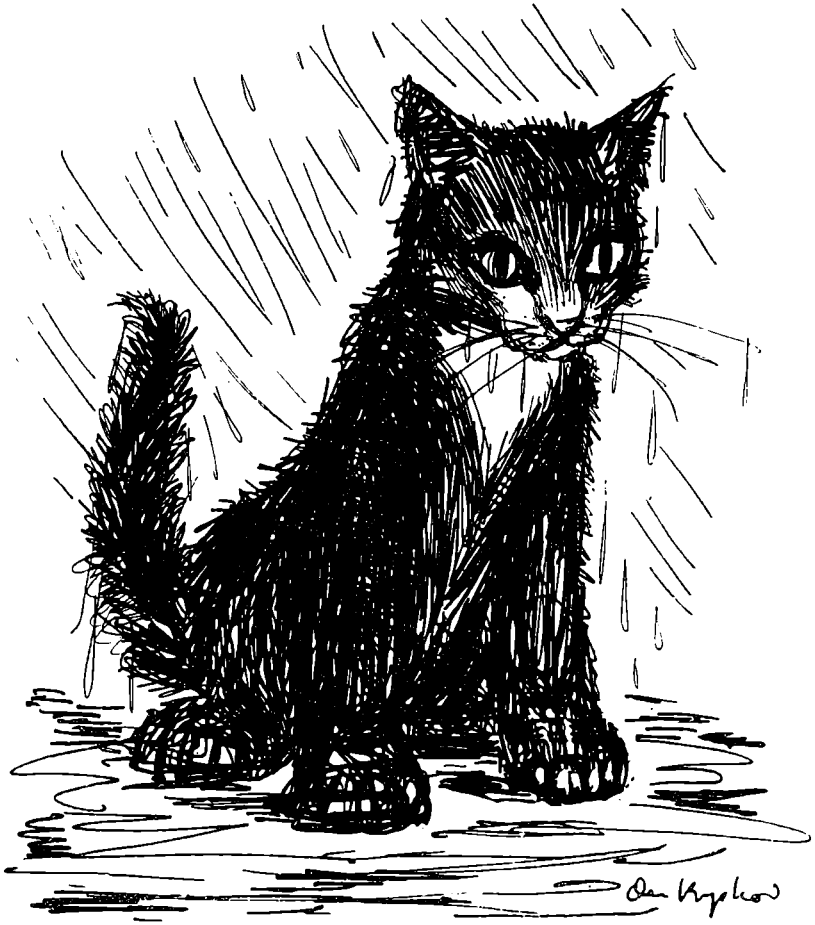

var faster Maren, der altid før havde været glad og snaksom, pludselig blevet sur og gnaven. Hun kunne sidde en hel aften og kun svare på Hans' passiar med enstavelsesord; fik hun endelig munden på gled, var det bare for at komme med beklagelser over et eller andet.

Hans fandt, at det var ved at blive kedeligt og trist på Pilegården, og for at gøre det endnu værre var Mons forsvundet. Dens plads i lænestolen havde stået tom i flere dage. Hans Mad-

sen havde forhørt sig både her og der; men der var ingen, som kunne give den mindste oplysning om Mons, så han begyndte at frygte for, at han havde mistet sin kære kat for bestandig.

Nu blev Mons det stadige samtaleemne om aftenen, når Hans kom ind i stuen, efter at dagens gerning var endt: »Har du også hørt ovre hos Karen?« spurgte faster Maren en aften.

Nej, det havde Hans ikke. Karen havde jo hverken lade eller kornloft, så hvad skulle Mons dér. Den var selvfølgelig søgt hen til et sted, hvor der var nok af mus.

Det var da nok umagen værd at høre ad, mente faster Maren, og Hans syntes, at han jo da sagtens kunne se ind til Karen, skønt det næppe var til nogen nytte.

Ude på vejen kunne Hans høre de taktfaste slag af Karens væv. Hun var kunstvæverske og havde næsten mere arbejde, end hun kunne overkomme. Hun standsede væven, da Hans åbnede døren, og bad ham komme indenfor. Hun var straks klar over hans ærinde. Det var naturligvis Mons, det gjaldt. Det var en skam, at hun ikke havde sendt den hjem for længe siden, men sandt at sige havde hun haft så travlt, at hun ikke havde haft tid til at gå fra væven.

Og så var det desuden så rosomt med sådan et lille, kælent dyr. Mons havde fået sin plads i Ajax' kurv; den havde stået tom, siden Ajax blev kørt ihjel af en hensynsløs bilist, og Mons havde fundet sig godt tilrette hos hende.

At Mons befandt sig godt, kunne Hans snart overbevise sig om. Den strakte sig bare dovent i sin bløde kurv uden at komme frem, da Hans kaldte på den.

Så foreslog Karen, at Hans skulle gøre hende selskab ved en kop aftenkaffe. Det var rart at have selskab, syntes hun, og hun ville alligevel ikke arbejde mere med væven for i aften.

Hans ville hellere end gerne blive lidt længere i Karens hyggelige stue, for der var som sagt ikke rart hjemme i Pilegården hos faster Maren. Det blev sent, før han brød op. Han kunne slet ikke forstå, hvor tiden var blevet af.

»Jeg kommer nok til at savne Mons,« sagde Karen, da han tog afsked, »det var så hyggeligt, når den lå og spandt i Ajax' kurv.«

Karen kom ikke til at savne Mons ret længe. Det blev næsten en daglig begivenhed, at den blev borte, og Hans kunne hver aften finde den hos Karen. Det var sært nok, at Mons hellere ville være hos Karen end hjemme i gården, fandt han. Men

han var da også uvidende om, at når han bar Mons hjem om aftenen, bar faster Maren den tilbage den næste morgen.

Hans nød de hyggelige aftentimer i Karens hjem så meget, at det gik op for ham, at det ville være svært for ham at undvære dem, hvis Mons igen skulle forandre sine vaner, så han ikke længere fik ærinde over vejen. Og så spurgte han Karen, om hun ville være hans søde, lille kone og flytte ind i Pilegården for at tage vare på ham og faster Maren og Mons ikke at forglemme.

Og det ville Karen meget gerne. For Hans havde eftertrykkelig overbevist hende om, at det blev hende, og ikke Mons, der fik førstepladsen i hans hjerte.

Faster Maren smilede fornøjet, da hun hørte nyheden. Hun ønskede de forlovede til lykke og sagde, de kunne bestemme bryllupsdagen, mens hun så efter i fadebur og spisekammer, om der skulle være lidt ekstra godt, så de kunne fejre dagen på festlig vis.

Hvis Hans havde haft øje for andet end Karen, ville det nok have undret ham, at faster Maren, der i den sidste tid havde været så plaget af gigt, at hun knap kunne røre sig, pludselig var blevet så let til bens.

Det ville måske også havde undret ham, hvis han havde set, at faster Maren fyldte Mons' skål med dejlig tyk fløde. Men faster Maren syntes, at Mons fortjente en ekstra belønning for den nytte, den havde gjort.

BØRNE-VISE

Husk, tyren
stanger ofte folk,
den ikke rigtigt
kender.

Men én ting
holder den sig fra:
– Den stanger aldrig
tænder!

Jan Pender Schmidt.

Kobberkarret

Historisk novelle af
Karen Plovgaard.

Tegninger af
V. Sandstrøm.

Der kunne siges en del om Hans Nåde kongens vandel, og det blev da også sagt. Hvordan havde han for eksempel ikke teet sig på sine rejser i det udenvæltske, hvorledes havde han ikke dèr turet med drik og spil og kvindfolk ved overdådige gilder, hvor man åd sukkerstads, som andre æder rugbrød, og drak vin, som en spædkalv slubrer sødmælk? Ork, jo, enhver havde hørt derom. En rejse er aldrig så lang, at rygtet ikke følger med til vejs ende og hjem igen. At Frederik, den fjerde af navnet, var en synder for Herren, vidste man. Soleklare beviser forelå. Det var – Gud bedre det – ikke blot under ophold i fremmede lande, at kongens levned lod noget tilbage at ønske, nej, også herhjemme havde man jo syn for sagn. Havde han ikke levet åbenlyst med andre kvinder og giftet sig med dem, allerede mens hans nu højsalige dronning var i live? Og havde han ikke sat komtesse Reventlow, med hvem han havde levet i et syndigt ægteskab, på Danmarks og Norges trone? Jo, ingen kunne fragå det.

Men når dette var sagt, måtte man erkende, at ondt var der ikke i manden, tværtimod kunne man påpege en hel del godt.

Han var til at komme nær. Aldrig så såre kom han til Skanderborg slot med sin Anne Sofie, før både Gud og hvermand kunne få ham i tale. Stillede man sig blot op ved stalddøren, når han sad af hesten, eller sørgede man for at møde ham i rosengården, var det som fod i hose at få sin sag for – uden

dikkedarer og uden mellemmænd. Som regel var kongen da nådig, og var dronningen ved hans side, skinnede han som en sol. Anne Sofie selv – hendes synd naturligvis *in mente* – skulle være mild som en Guds engel. Hun havde haft sit. Hendes børn døde som små. Men når man selv har sorg, får man hjerte for andre. – Jo, sandelig fortjente det høje par også ros. Ret skal være ret. – Og nu havde Hans Majestæt forsynligt givet sig til at bygge skoler rundt om på kronens ryttergods, for at almuens børn kunne blive oplært forsvarligt og nemme de kundskaber, Hans Nåde selv aldrig havde haft for mange af – Gud velsigne ham!

Landsbyen her havde lige fået en af disse ny skoler, og kongen havde været sine herboende rytterbønder så bevågen, at han til husets forsyning med låsetøj, beslag, blyrammer, kakkelovnsrør og kobberkedler havde sendt en betroet svend fra hoffets egen kunstsmedie.

Svenden hed Caspar Dag.

Han havde set sig om i verden, var fiks på fingrene og havde et tækkeligt væsen. Dertil var han boglærd og kunne tale fremmede sprog.

Straks ved sin ankomst havde han tinget sig i kost hos rytterbonden Lars Sønderborg; men han sov på en halmsæk i den ny skolestue og indrettede sit værksted i bryggerset, hvor han smeltede bly til vinduesruderne, hamrede kedler ud, ciselerede dørskilte, klinkefald og hængsler.

Efter nadvertid sad han på skolens dørtærskel og læste bøger, som han lånte hos præsten.

Her fik han ofte selskab. De unge, som i den lyse aften tog sig en tur ad landsbygaden, standsede gerne hos Caspar for at få ham til at fortælle om fremmede lande og om, hvorledes han var kommet i kongens tjeneste. Det sidste var sket på den måde, at han, medens han arbejdede ved majestætens miner i Norge, havde lavet en skøn vinkande, som hans mester sendte til hoffet i København, hvor Hans Nåde fandt behag i den. Caspar blev hentet til hovedstaden og sat i arbejde på et af de kongelige værksteder.

Sådanne aftener faldt talen naturligvis også på skolen, som med sine tykke mure, høje døre og mangerudede vinduer forekom de unge at være et rent palads.

»Det bliver fint med alt det kobbertøj,« ytrede den kønne Inger Sønderborg og smilede til smeden.

»Du kunne måske lide at blive degnekone,« grinede Jens fra Overgård. »Men du *bliver* det nok, så du skal ikke være ked af det.«

Smilet forsvandt fra Ingers ansigt. Hun lånte Jens et par øjne, som om hun ville mane ham i jorden:

»Det sker vel, når *du* bliver degn,« kom det hvast.

Karlen dukkede sig. Hvordan det havde sig med hans boglærdom, vidste de alle. Han havde kun til husbehov og absolut intet at dele med andre. Men da han godt havde mærket, at der i flokken havde været sangbund for hans ord, mandede han sig op til et genmæle:

»En anden én har aldrig keret sig om at blive skoleholder. Men jeg har hørt sige, at Hans Rytter skal tænke på det. Hans deling, som ligger i Horsens, bliver snart permitteret. Når han kommer hjem, kan du spørge ham, om det ikke passer. Hans far er allerede om sig for at få sagen i lave.«

Nu knistrede det i klyngen. Inger blev rød, og hendes øjne skød lyn. Jo, hun vidste lige så godt som de andre om den sag – og lidt til. Dette »lidt« var, at Hans' far, Niels Rytter, i dag havde været hos hendes forældre i den hensigt at genoplive en gammel plan om giftermål mellem Inger og Hans, samt foreslå, at brylluppet skulle stå, når Hans, om Gud og myndighederne ville, fik tildelt embedet som byens skoleholder. Sagen skulle vel kunne lade sig realisere. Hans var underofficer og havde, mens han var under militsen, lært at læse og skrive.

Lars Sønderborg havde vist sig forhandlingsvenlig. Hans egen gård skulle sønnen Jørgen jo have. Kunne datteren blive kone i den ny skole, var hans børn vel forsørgede, og han og Katrin' ville beholde dem begge i nærheden. Men han syntes dog, man først skulle se, hvordan det gik med embedet.

Katrin' var gået ind for sin husbonds standpunkt.

Men selv havde Inger knebet læberne sammen og var forsvundet ud i haven. Under en blomstrende abild havde hun set over mod skolen, bag hvis åbne bryggersdør hun havde kunnet skimte den røde flamme fra Caspars esse. Og hun havde svoret en dyr ed: »Aldrig i verden skal det blive Hans Rytter!«

I samme åndedræt var en dristig, svimlende tanke flammet op i hendes sind – –. Alt dette anede de andre intet om.

Men nu lød Caspars røst:

»Det kan være, I bryder jer om at se noget, jeg er i færd med at lave.«

Han havde mærket, at grinet og skoserne plagede Inger, og gjorde nu ende derpå ved at rejse sig og gå ind i huset.

Lidt efter kom han tilbage, bærende en skinnende ting i hånden. Det var et cirkelrundt, temmelig fladt kar, fint udhamret og af en dejlig form. Langs dets rand løb en svær fold, og neden for denne strakte sig et mønster af figurer, forestillende de forskellige dele af en bjergmands redskaber. Midt på karrets bund var i ophøjet ciselering fremstillet et dobbelt brystbillede af kongeparret, indrammet af skrifttegn. Det hele var gjort med stor kunst.

Caspar rakte det frem til beskuelse.

»Bogstaverne ligner dem, der står på prækestolen i kirken,« sagde Inger andægtigt.

»Det er de selvsamme. *Habe caritatem et fac quicquid vis.* Det betyder: »Hav kærlighed, og gør så, hvad du vil!« Ordene er af den hellige Augustin.«

Idet Caspar forklarede dette, så han hende ind i øjnene, og pludselig steg blodet dem begge til kinderne.

De andre lagde dog ikke mærke til det; for i det samme sagde Jens:

»Det ku' da aldrig passe bedre – på kongen, mener jeg.«

Da latteren, som fulgte herpå, var døet hen, spurgte en af pigerne:

»Men hvem skal have karret? Sådan en ting følger vel ikke med huset?«

»Vi får se.« Caspar tog sit kar og bar det ind.

Kort efter spredtes skaren, og landsbyen lå stille hen i den lyse nat.

– – –

Den følgende aften er Inger ene hjemme i Sønderborg. Hun har taget sit sytøj med ud under abilden.

I dens blomster summer endnu nogle forsinkede bier. Hun lytter til den blide, syngende tone. Den og så hendes tanker korter hende tiden.

Men snart får hun andet selskab.

Caspar Dag springer over havediget og nærmer sig bænken under æbletræet.

Idet hun ser op og møder hans blik, fornemmer hun, at han har noget særligt på hjerte. Og så giver hun sig til at sy med en fart, som om det gjaldt livet.

Han småsnakker først om, at hans arbejde med det ny

skolehus nu snart er til ende, og dermed vil de gode stunder, han har haft her i gården, jo også være forbi.

Inger lader ham tale; hendes øjne er stadig fæstet på sytøjet; men hendes kinder brænder, og øreflippen, der titter ud under det hvide kniplings hovedsæt, er mørkerød som et modent kirsebær.

Først, da Caspar gør en pavse, standser hendes travle hånd, og hun løfter blikket.

»Men så sender kongen dig vel et andet sted hen. Det er jo din lyst at rejse –«

»Det *har* det været; men engang ønsker selv den farende gesell at slå sig til ro og sætte foden under sit eget bord.« Han tøver; men så vover han sig til at lægge hånden på hendes skulder. »Før eller senere finder han sit blivende sted – eller i det mindste det sted, hvor han kunne ønske at blive. Det sted tror jeg at have fundet her, Inger, og jeg har også fundet den pige, jeg synes om –«

Nu havnede Ingers sytøj i græsset, og ingen af dem ænsede, at Caspar, idet han rejste sig og slog armene om hende, satte sin ene fod på det.

Så ringe en ting havde de i øjeblikket ikke tanke for.

Endelig slap de hinanden. Men nu var der noget, Inger måtte have rede på:

»Kan du leve af at være kobbersmed her? Eller har du penge?«

»Kun temmelig få, og på professionen alene kan jeg ikke klare mig et sted som her – langt mindre forsørge en kone med det, den ville kunne give. Men jeg har en anden plan, og *den* er det, jeg kom herhen for at drøfte med dig, om vi ellers blev enige om det andet. Det er min agt at søge embedet som skoleholder – her.«

Ingers øjne strålede. Dette var hendes egen lønligste tanke udtrykt i klare ord! Men lod det sig gøre? En anden havde jo allerede sine garn ude. Selv om Caspar var hundrede gange mere lærd end Hans Rytter, så var hendes ven fremmed i sognet. Og det var en ting, der betød noget.

»Hvordan vil du bære dig ad med det? Hvem vil du få til at hjælpe dig? Der er jo præsten; men han alene råder ikke for embedet, ved du –«

»Ja, jeg ved det; derfor vil jeg også gå til hovedet og ikke til

halen. En af dagene drager jeg til Skanderborg og søger at få kongen i tale.«

»Caspar!« Inger gispede betaget. Men hendes hjerne arbejdede hurtigt. »Ved du, hvad du skulle gøre? Du skulle tage kobberkarret med og give ham det.«

Nu havde Caspar atter armene om hende.

»Det var et klogt råd. Karret blev just lavet for det samme.«

De sad endnu længe under æbletræet og taltes ved om deres fremtid, som på een gang tegnede sig så løfterig og så usikker – og meget spændende.

Da Caspar endelig rejste sig for at gå, spurgte han:

»Denne Hans Rytter – har der været noget mellem dig og ham?«

»Intet. Han har ikke været hjemme, siden han drog i felten. Da var han en knægt på nitten år, og jeg var fjorten. Hans forældre er skikkelige folk; Hans har jeg aldrig kunnet lide. Han var grim i munden, ond mod de umælende og havde allerede smag for brændevin. Du kan forstå: Ham tager jeg ikke godvilligt.«

»Med Guds hjælp skal du heller ikke komme til det.«

Så omfavnede Caspar endnu en gang sin pige og gik hjem.

To dage senere viste Hans Rytter sig.

Han kom ridende i fuld uniform. Snart var hele byen vidende om hans ankomst. Han krøb ikke i skjul, men aflagde besøg i gårdene. Han lagde heller ikke dølg på, hvad han nu agtede at foretage sig. For hver dram, han nød, blev han yderligere meddelsom. Inden aften vidste alle, at her så man den fremtidige skoleholder for sig, og da han hen på eftermiddagen stak hovedet indenfor i skolen, oplyste han brovtende, at han næste morgen, når han havde fået »ralliken« pudset, agtede sig til kongen for at få brev på sit ny embede.

»Ja, så. Du lader til at være sikker i din sag,« ytrede Caspar.

»Naturligvis! Vil du sige mig, hvem der skulle stå mig i vejen?«

»Næ,« svarede kobbersmeden sindigt, »det vil jeg ikke.«

Men klokken tre om natten, da dagskæret rødmede i øst, stod Caspar op, vaskede sig og iførte sig sine helligdagsklæder. Så pakkede han kobberkarret i en skindpose, tog stav i hånd og begav sig på vej til Skanderborg.

Han fulgte stien over engene, hvor den ny sols stråler glitrede i duggen, og hvor vævre frøer sprang for hans fødder,

medens blomsterne langsomt åbnede deres kalke mod lyset. Caspar nynnede, mens han gik:

»Nu rinder solen op af østerlide,
forgylder klippens top og bjergets side –«.

Det var en af de ny salmer, og han tænkte på, om det skulle forundes ham at lære børnene i den ny skole denne og andre af samme slags. I så fald ville han selv med dobbelt glæde kunne synge Vorherres pris.

– – –

Konen i smedien neden for slottet havde trakteret Caspar Dag med øl og brød samt nyfanget aborre fra søen. Han havde fået blanket sine sko og var nu parat til at røgte sit ærinde.

Smeden, som har fulgt sin gæst ud, er lige ved at ønske ham lykke til, da et forfærdeligt spektakel ovre fra staldlængen afbryder alt ordskifte. Da smedien ligger lavt på slotsbankens sydskråning, kan de to mænd ikke se, hvad der er på færde; men idet de skynder sig op ad stien, bliver de klar over det.

På den smalle ridebane foran kongens stalde holder en rytter på en stejlende hest. Af en eller anden årsag er dyret blevet sky, hvad der øjensynligt har gjort rytteren rasende. Han bruger sporerne, så blodet flyder fra hestens flanker, og han saver dens mule med bidslet, alt imens han udstøder eder og trusler. Det arme dyr er eet eneste dirrende nervebundt.

En rideknægt er ilet til og prøver at tale den rasende mand tilrette, men rytteren, som tydeligt trods det tidlige tidspunkt har drukket mere, end godt er, lader sig ikke sige. Han driver til og med karlen et slag med ridepisken over ansigtet og giver ham i tilgift en skylle af trusler og uhøviske ord.

I det øjeblik er det, Caspar genkender sin medbejler.

»Men hvem er da det umenneske?« spørger slotssmeden rystet.

»Jeg tror –« begynder Caspar, men får ikke talt ud.

Thi nu sker noget uventet.

Rideknægten, som med sit ærme har søgt at tørre blodet af sit ansigt, springer til side og river huen af, mens han bøjer sig dybt. Nogle herrer i prægtige dragter kommer til syne.

»Kors!« hvisker smeden. »Der har vi Hans Nåde selv!«

Kongen, som er standset i stalddøren, har tydeligt opfattet, hvad der er sket. Han vender sig brat mod stalden, hvor en rad af rideknægte står ret, og befaler:

»Få den dyrplager overmandet, og smid ham i tårnet!«

Caspar stirrer efter Hans Rytter, mens de slæber af med ham.

Dette er altså både begyndelsen og enden på mandens embedsjagt. Godt det samme! Tænke sig, om sådan en karl skulle have været Ingers brudgom og uskyldige børns læremester!

– – –

Solen skinner fra en skyfri himmel, da de kongelige promenerer i slottets have.

Forrest går majestæterne. Derefter følger hoffets damer og kavalerer.

Caspar Dag har taget stade ved lavendelhækken. Med blottet hoved og hvilende på det ene knæ holder han kobberkarret i sine hænder. I det blændende lys stråler det som pureste guld.

Nu nærmer de kongelige sig, om et sekund vil de være ved stedet, hvor han knæler. Han tager mod til sig og løfter karret op mod kongen.

Et genkendelsens smil glider over majestætens lidt slappe træk.

»Men det er jo vor gode kobbersmed! Og han har en gave til Os?«

»En ringe gave og en ydmyg bøn, Eders Nåde.«

Kongen har sluppet dronningens hånd og grebet karret.

»Gaven er god nok,« nikker Hans Majestæt, »lad os høre bønnen.«

Og så gør Caspar i få ord rede for, hvad han ønsker.

»Såmænd, det lyder rimeligt –.« Kongen flytter pludselig blikket fra den knælende svend. Han ser, at dronningen har givet sig til at tyde tegnene omkring medaillonen. »Hvad står der, mit hjerte? Det er svært at læse, når solen får bogstaverne til at flakke og flimre. Men kan hænde min hjerte er kapabel –«

Dronningen ser ham mildt i øjnene og siger sagte, medens hendes behandskede finger følger medaillonens runding: »Det er latin. Her står: »Hav kærlighed, og gør så, hvad du vil!« –«

Kongen lægger sin hånd oven på hendes:

»Det er skønne ord.« Så vender han sig til Caspar, og på een gang præger en forunderlig højhed hans træk: »Hvis han vil efterleve *dem* i sin gerning blandt almuens børn, da skal han visselig få det embede, han søger. Han kan om en time hente papiret derpå oppe i Vort kancelli.«

– – –

Sådan blev Caspar Dag, den lærde mand og vandrende svend, lærer ved den ny rytterskole.

Hans Rytters kandidatur gik snart ad glemme. Hans skikkelige forældre blev vel kede af det, da de hørte, at han atter måtte springe soldat; ellers var der ikke en sjæl, som sørgede over, at han forlod sin hjemstavn. Den dags tid, han havde tilbragt dèr, havde gjort hans bysbørn klare over, at den soldatertjeneste, der havde voldet, at han kunne læse og skrive, på ingen måde ellers havde forbedret ham.

På Ingers forældre virkede kongens brev, som det skulle og burde. Når Herrens salvede sagde god for en mand, hvem turde da kaste vrag på samme? Lars Sønderborg og Katrin' gjorde det i alt fald ikke. Og selv om manden blev en anden, end de før havde tænkt sig, så blev deres datter dog kone i den ny skole.

BØRNE-VISE

Leg ikke med soldater,
min egen, lille Kaj;
der er så mange stater,
som leger samme leg.

Leg ikke med soldater!
– Der er jo, som du ser,
i dag så mange stater,
som aldrig leger mer!

Jan Pender Schmidt.

MARIES ØJNE

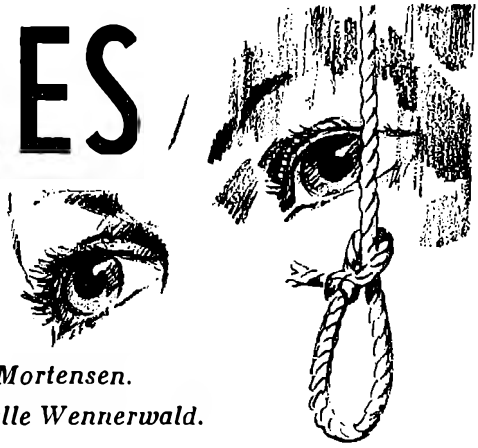

Af *Oskar Mortensen.*
Tegninger af *Palle Wennerwald.*

Han sad ved bordet i den lavloftede stue med hovedet hvilende i hænderne. Sådan havde han tilbragt mange timer, siden Marie døde for et år siden. Nogle pågående septemberfluer kravlede rundt på hans årede hænder. Men han ænsede det ikke. Han tænkte på Marie. Da hun gik væk, havde livet mistet sit indhold for ham. 30 års samliv kan binde to ensomme mennesker stærkt sammen – så stærkt, at alt mister sin mening, når båndet brister. I alle disse år havde hun nuslet rundt i deres små stuer – været med ham i marken og været drivkraften i deres lille bedrift.

Den første tid efter begravelsen havde det ikke været *så* hårdt for ham. Da føltes det, ligesom hun var usynlig tilstede i stuen. Når han i middagsstunden lå på sofaen og læste avisen, kunne han få en fornemmelse af, at hun sad bøjet over sit sytøj henne ved vinduet. Og han kunne til tider gribe sig i at ville læse overskrifterne højt for hende, som han plejede. Han fattede ligesom ikke rigtig, at hun var borte – for bestandig, – eller ville han ikke? Han prøvede at indbilde sig selv, at hun bare var henne hos købmanden – eller ude at malke, og om lidt ville han høre hendes lette trin gennem bryggerset. Og når han gik ude i køkkenet for at mikse noget spiseligt sammen, kunne han gå og småsnakke med hende: »Hvor er melet, Marie? – Nå, i skuffen, ja det er da osse sandt!« – Godt, at ingen havde kunnet høre ham, så ville man da tro, at han var blevet helt tosset, – det troede man jo ikke – dengang da.

Hvorfor var det ikke også ham, der var død først? Marie var mere selvstændig af natur og ikke så afhængig af ham, som han havde været af hende. Han indrømmede uden skam for sig selv, at det var hende, som havde energien og initiativet i deres lille bedrift. Hun så med usvigelig sikkerhed, når jorden var tjenlig til såning, og når afgrøden var klar til indhøstning. Hun havde også det lyse sind og tro på livet, hvad han altid havde manglet. Når han sad i stuen, nedslået over avlens misvækst, kunne hun komme ind til ham og frejdigt spørge:

»Nå, Anders, skal vi gå en tur i roerne, de kan vist godt trænge til en lille omgang!«

Når han så tvært ymtede noget om, at roerne stod så ringe, at det ikke var ulejligheden værd, sagde hun blot:

»Nej, ved du hvad, – det skal sandelig nok rette sig, når vi får en sjat regn!«

»Ja, hvornår kommer det?« kunne han opgivende sige.

»Hvornår, tja, – i morgen måske, – kom så!«

Og så rejste han sig, bedre i humør, og de fulgtes ad ud til de udtørrede marker. – Og regnen kom også, inden det var for sent.

Han lod blikket glide ud over de solmættede agre. Det var lige i middagsstunden. Ikke en vind rørte sig. Alt hvilede i fred. I Maries røde, duftende nelliker udenfor fløj bierne med en søvndyssende summen rundt, søgende efter vinterforråd. –

Det var en sådan dag, Marie døde. En tidlig morgen d. 4. september. Det hele stod brændt ind i hans bevidsthed. Han sad ved Maries seng og hørte hendes åndedræt blive svagere og svagere for tilsidst at ebbe ud i et langt suk, som når en primus går ud for olie. – I det samme lød en fugls jublende skrig uden for vinduet, og flere fuglestemmer faldt ind. Ubehagelig rørt var han gået hen og havde lukket vinduet i. Livet udenfor forekom ham som en skærende kontrast til dødens stilhed i det lille kammer. Han så ikke morgenens skønhed, mens dagen begyndte derude. Han syntes, der var en klang af spot i fuglenes sang, noget ubarmhjertigt og udeltagende. Han begreb ikke, at alt derude kunne være, som det plejede, når han havde mistet det dyrebareste i livet.

Han lettede sig tungt fra bordet og begyndte at vandre frem og tilbage over gulvet. Men tankerne fulgte ham ubarmhjertigt. – Den nat, Marie døde, gik der ligesom noget i stykker inden i ham. Det var som at tage krykken fra en værkbruden. Alt blev

ham så ligegyldigt. Hver dag var ham en pine. Rastløs vandrede han rundt i stuerne og udhuse, uden energi til at kunne foretage sig noget. Roerne fik han ikke bjærget, inden frosten kom og ødelagde dem. De to køer døde fra ham – hvorfor vidste han ikke, – men han fik nok hentet dyrlægen for sent, – det plejede Marie jo at ordne. Men han havde syntes, det var så ubetydeligt mod det han mistede den sommermorgen.

Naboerne begyndte også at stikke til hans uvirksomhed. Når de kørte forbi hans mark, kunne han se dem pege ned mod huset og ryste på hovedet. Men så holdt han sig bare inden døre, så var de fri for at have ondt af ham. – Jo, han vidste godt, hvordan det stod til. – Havren havde han heller ikke fået i jorden; de årgamle stubbe stod som lange pigge ude på ageren, – alt var i forfald.

Men han havde ikke *kunnet* tage sig sammen og komme i gang. Den ene dag åd den anden, og skamfølelsen over hans golde tilværelse pinte ham stærkere og stærkere. Flere morgener var han stået tidlig op, med den faste beslutning, at nu skulle det forsømte indhentes. Men når han havde fået morgenmaden sat til livs, blev han uvirksom siddende ved bordet. Han syntes, det hele var håbløst. Energien var som blæst væk. Men han trøstede sig dengang med, at han nok skulle nå det – trods alt. – Hvad havde han nået? Når han en sjælden gang var hos købmanden, og der stod folk og hang ved disken, følte han sig som en undvegen forbryder – eller en åndssvag, der var rendt fra anstalten.

»Der går Anders Draggård, han er ikke rigtig klog!« havde en 6–7 års dreng råbt efter ham en dag, han gik hjem fra købmanden. – Ja, havde det endda været sandt, det drengen råbte, så havde det hele nok været lettere. – Men gudskelov Marie ikke kunne se, hvordan det stod til!

Han satte sig tungt på stolen ved den rustne kakkelovn og gemte ansigtet i hænderne. Men lidt efter rejste han sig og blev stående og så med et underligt fjernt blik ud over markerne. Det var, som hørte han en svag stemme hviske: »Hvorfor gør du da ikke selv ende på det? I morgen begynder en ny dag sin meningsløshed! – Der er ingen, der vil savne dig. – Du er jo alligevel en død mand!« Ja, det var jo så sandt, så sandt. – Hvorfor gjorde han ikke selv en ende på det? Tanken om selvmord var ikke ny for ham, men han havde hele tiden skubbet

den fra sig, fordi der i ham levede en bleg spire af håb om – at – ja, om hvad? Om intet, forstod han nu.

Langsomt, med sænket hoved og hængende skuldre drev han ud i loen. Med smertende grundighed forsøgte han at gøre op med sig selv. – Var der den mindste svage antydning af håb forude? Var der noget, som bandt ham til livet? Han tænkte på de tomme stuer, de forsømte agre, der lå som en tavs anklage derude – og tvangsauktionen, som ville komme engang. – Og hvad så? Naboernes spot over hans ørkesløshed. Det var, som han kunne høre dem sige: »Joe, det er nemt at se, hvem der var manden i huset; da konen gik væk, gad han ikke røre sig!« – Gad ikke, ja! – Nej, han havde intet valg. Han måtte se at få gjort en ende på det. –

Han tog kosten og fejede noget halm sammen og gik over og gav grisene et ekstra foder, for hvem vidste, hvornår man – fandt ham. Men nogen ville jo finde ham. Han tænkte på, at det var underligt, at han kunne gå og nusle – som til en almindelig søndag, så rolig og upåvirket af det, han havde i sinde. – Søndag, ja. Han havde næsten glemt, hvad søndag var. Hvor længe var det ikke siden, han havde oplevet søndagens festlige fred. Deres lille hyggelige stue, kaffeduften og Maries nærhed. Et øjeblik fyldtes hans sind med minder, der vældede ind over ham som varmende solskin. Men solen forsvandt, efterladende en grå, knugende tomhed. –

»Død, hvor er din brod?« mumlede han tankefuldt med øjnene sænket mod gulvet. Var døden ikke en ven? Hvorfor skulle han være bange for en ven? Var det ikke livet, som var hans fjende? – En ubarmhjertig fjende! –

Som i en døs går han op ad loftstigen. Han ser sig undersøgende rundt i det dunkle rum og udvælger den sværeste hanebjælke. Med et energisk kast slynger han rebet op om bjælken.

»Så,« mumler han sagte, mens hans øjne søger ned gennem loftslemmen ud gennem lovinduet – ud over de grønne marker. Han står lidt med hovedet på skrå og lytter til fuglesangen derude i solen. I dag er der ingen spot i de klare toner. Men han får ligesom en fornemmelse af, at livet derude forsøger at lokke ham tilbage til alt det forbigangne, – men til ingen nytte, tænker han med et lille trist smil, – han har gjort op med sig selv.

Med rolige hænder binder han en solid løkke om det smidige reb og strammer det prøvende.

»Om lidt er det min krop, der vil stramme det,« tænker han uden angst, mens han løfter rebet. – Var det alligevel ikke sværere, det han – han –. Pludselig giver det et sæt i ham. Nede i loen ser han et ansigt uden for ruden. Rebet glider ham ud af hånden, og han stirrer med opspilede øjne ned gennem lemmen. Udenfor, tæt op mod vinduet, ser han Maries ansigt, med de mørke øjne rettet mod sig. Han knuger hænderne krampagtigt og mærker knæene ryste under sig.

»Jamen, hvordan – hvordan,« stammer han og klemmer øjnene sammen i forvirring. – Jo, det er hende, Marie som lyslevende. Han åbner øjnene og stirrer ned mod vinduet. Men synet er forsvundet, han ser kun nogle lange græsstrå vifte udenfor. – Han bebrejder sig selv, at han havde lukket øjnene, som om han var blevet ræd for synet, men han blev så forvirret, da han så Maries øjne rettet ligesom undersøgende op mod ham i halvmørket.

Mekanisk tager han rebet ned fra bjælken og går langsomt ned ad stigen. Hans tanker jager forvirret rundt. – Jo, det var hende! – Jamen, hun var jo død. – Var hun et øjeblik undveget fra dødsriget for at forhindre ham i det forfærdelige, han var i færd med? – En selvmorder kan ikke arve Guds rige, huskede han pludseligt. Ingen måtte tage sit eget liv, stod der.

I dybe tanker vandrer han rundt i stuen. – Det er, som han igen mærker Maries øjne overalt, føler, at hun er usynlig tilstede i stuen. – Han havde aldrig troet, at de døde var i stand til at kunne vise sig for de levende. Men nu vidste han det. – Hvis hun også havde kunnet følge hans daglige færd, se, hvordan han havde vanrøgtet ejendommen, – hvis, ja.

Skam og selvbebrejdelse begyndte at nage ham som en smertende byld. Hans selvmedlidenhed havde på een gang vendt sig til medlidenhed med Marie. Var det ikke det, hun havde været med til at skabe, det, som hun holdt af, han havde forvaltet så dårligt? Havde han ikke kun tænkt på sig selv – uden at mærke, at hans skam også kastede skygge over hende?

Han prøvede i tankerne at genkalde Maries ansigt bag ruden, – de brune, undersøgende øjne, der så ofte havde opmuntret ham i hans mismod. Havde han bare ikke lukket øjnene. Synet havde været så levende, meget mere levende end i hans tanker.

Hans blik fangede sybordets støvede plade. Han gik hen og tørrede det nænsomt af med ærmet, mens han skyldbevidst tænkte: Hvorfor har jeg ikke set det før? Mens Marie levede,

stod pladen blank som et spejl – det skulle den også nu. – Skulle han ikke også give hele stuen en omgang, slå vinduerne op og lade den friske luft strømme ind, og vaske gulvet grundigt, så det lugtede af grøn sæbe og renlighed overalt? – Forestille sig, at Marie var kommen for at se, hvordán det stod til hos ham? – Jo, det ville han!

Resolut gik han ud i køkkenet, tændte primussen og satte en kedel vand over. – Han satte sig i sofaen og sad og lyttede til primussens syden. Hvor tit havde han ikke siddet her og lyttet til primussens sang, når Marie var i køkkenet for at lave kaffe. – Tænk, om hun pludselig stod i stuedøren med kaffebakken og sagde:

»Skal vi ikke gå en tur ud og se til byggen, når vi har drukket kaffe, Anders?«

Kunne han så sige hende, at han slet ikke havde fået sået? – Nej, han måtte se at komme i gang med pløjningen. – Den ene hest kunne nok trække den lille plov.

Han mærkede igen den vante ubehagsfornemmelse, da han kom til at tænke på naboernes foragtelige blikke. – Men var det mon ikke bedre, end at man fandt ham hængende livløs deroppe på loftet? Så ville de skinhelligt *sige:*

»Stakkels mand, hvordan kunne han dog gøre sådan noget!« mens de *tænkte:* »Nå, det kunne han endda tage sig sammen til, tåben!«

Han ville ikke fortælle til nogen, hvad han havde haft i sinde – hvor nær han havde været døden. Man ville bare tænke: »Stakkels mand, der går og ser syner ved højlys dag!« – Syner, nej, han vidste, at han havde set hende. Svælget mellem de dødes verden og de levendes var nok ikke så stort, som de fleste troede. Måske havde Marie været til stede hele tiden, men først, da han var i den yderste nød, havde hun grebet ind. Nej, han kunne ikke se andet, selv om han ikke ret begreb det med sin forstand. – Men hvor langt måler menneskeforstanden?

Han lænede sig behageligt træt tilbage i sofaen. Ude i køkkenet suste primussen dæmpet og søvndyssende. Han ville hvile lidt og tænke på Marie, til vandet kogte. – Men lidt efter lidt falder de trætte øjne i, og han sover trygt med det furede ansigt bøjet ned mod brystet.

Da han vågner, er det halvmørkt i stuen. Han gnider øjnene og gaber behageligt mat. Ah, jeg har vel nok sovet dejligt, tænker han og misser med de søvntunge øjne. Det kniber ham at

få drømmen af tankerne. Han føler næsten det blide ryk, da Marie tager rebet ud af hans hænder, og hører hende sige mildt, bebrejdende:

»Jamen, Anders, hvad er det dog, du gør!«

Halvvågen famler han ud i køkkenet, da han kommer i tanker om primussen. Til sin lettelse ser han, at den er gået ud. Han finder tændstikkerne frem for at tænde den igen. Men i det samme bliver der taget i yderdøren. Hvem mon det kan være? tænker han mat. Han står stille og lytter. Måske går de igen. – Nej, nu ruskes der hårdere i døren.

»Ja, ja, nu kommer jeg,« mumler han ærgerligt, idet han går ud for at lukke op.

»Nå, der er folk hjemme!« lyder der en lidt fortrædelig stemme udenfor. Han kender godt stemmen, det er Anna, Maries søster. »Hvad mon hun vil,« tænker han, mens han drejer den rustne nøgle om og åbner døren. En kraftig, midaldrende kvinde træder ind.

»Go'da, Anders, ja, det er såmænd bare mig,« synger hun og rækker ham hånden. »Det er svært, som du låser, – jeg troede, du var udrejst!«

Anders mumler noget og viser hende ind i stuen. Han tænder ikke lyset, – halvmørket lægger ligesom et formildende skær over stuens forsømthed. Men kvindens skarpe øjne ser alligevel straks, hvordan det står til.

»Ja, det ser jo ikke helt ud, som da Marie var levende,« siger hun med et suk, idet hun sætter sig ved vinduet.

»Nej, her kunne nok have været – lidt pænere,« indrømmer han og tænker, om hun er kommen for at fortælle ham *det*.

»Ja, ja,« siger hun forsonende, »men vi skal nok få skik på det igen, Anders.«

»Vi!« han ser spørgende på hende.

»Ja, Karen skrev, at du vist gik og – rodede forfærdeligt i det, og nu flytter vi jo herover. Peter har købt ejendom lidt herfra. Det er i den anledning, jeg er herovre i dag. – Men det har vi da skrevet til dig.«

»Nå ja, det har I vel også,« mumler han.

»Ja, det har vi da – men det har du nok glemt. Men du har også helt glemt at skrive til os. Vi har ikke fået brev fra dig, siden Marie døde.«

»Jeg er jo ikke så god til den skriven,« siger han undskyldende.

»Nej, det var søster nok bedre til. – Ja, man kan nu godt se, at hun mangles,« siger hun forsigtig, idet hun tager familiealbummet under bordet.

Anders svarer ikke. Han sidder og tænker på, hvor meget søsteren ligner Marie. De samme energiske bevægelser, selv stemmen minder om hende. Det har han aldrig før rigtig lagt mærke til. Øjnene kan han ikke se, som hun sidder dèr bøjet over bordet, – men han husker, at de har samme varme, brune farve som Maries. –

Pludselig mærker han varmen stige op i kinderne, mens en underlig tanke bemægtiger sig ham: Maries øjne! – Nej, nej, – det kan ikke være muligt! råber det inde i ham. – Nej, han kunne ikke tage fejl. – Det var Marie! – Og søsteren er jo lige kommet, – hvordan skulle hun kunne –? Tankerne slår sammen i en kogende brænding. – Skulle hun have været her – før? – Nej, hvorfor havde hun da ikke sagt det? – Han åbner munden for at spørge hende. Men ordene bliver stikkende i halsen. Med en kraftanstrengelse får han presset frem:

»Er – du, – kommet med toget – nu?« Stemmen bæver lidt, men hun lægger ikke mærke til noget. Han holder vejret i spænding.

»Nej, det er sandt,« siger hun og lægger albummet tilbage under bordet, »jeg kom med middagstoget. Jeg har været her en gang før, men der var låset, – sig mig, Anders, går du i by sådan midt på dagen?«

»I – by,« stammer han hæst.

»Ja, jeg kikkede ind ad vinduet, – men der var ikke en kat at se!«

»Ad – vinduet!« næsten råber han.

»Ja,« siger hun leende, »hvor i alverden skulle jeg ellers kikke ind?«

Han ligesom skrumpede sammen i sofaen. Hendes latter fornemmedes som smertende nålestik, og han føler en heftig uvilje mod hende.

Uden ord rejser han sig og går ud i køkkenet, tager kedlen af primussen og bliver apatisk stående med øjnene fæstnede ind i den sydende, violette flamme. Kvinden derinde råber noget ud til ham, men han hører ikke ordene, han prøver at genskabe synet af Maries ansigt bag ruden, men han kan ikke, – søsterens ansigt kommer imellem – med et spottende smil.

FIAT 600

– en ny kvalitetsvogn fra Italiens største automobilfabrik

- ★ 2 brede døre giver let adgang til de magelige sæder til 4 personer, og der er god bagageplads.
- ★ Store sideruder og buet for- og bagrude giver et fortræffeligt udsyn.
- ★ Accelererer kvikt og giver sikker, lydløs og komfortabel kørsel.
- ★ Den 4-cylindrede vandkølede hækmotor på 633 cm³ udvikler 21,5 hk.
- ★ Præcis gearskiftning. 2., 3. og 4. gear er synkroniserede.
- ★ Bagsædets ryg kan lægges ned og give plads til varer, materialer, redskaber etc.
- ★ Lavt benzinforbrug.

Forhandlere over hele landet.

PÅ KØBSTILLADELSE

KR. 9.175,-

+ LEVERINGSOMK.

PÅ $-PRÆMIERING

KR. 12.966,-

+ LEVERINGSOMK.

IMPORTØR:

NORDISK FIAT A/S

GRIFFENFELDSGADE 32 - KØBENHAVN N - C. 15.367 - 15.967